

ГРАД СОМБОР

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ

ГРАДА СОМБОРА

за период до 2021. (ревизија),
са перспективом до 2028. године

октобар 2018. године

САДРЖАЈ

1. ИЗВОД - САЖЕТАК	2
2. ПОЧЕТНА РАЗМАТРАЊА	4
3. ЗАКОНОДАВНО ПРАВНИ ОКВИР	6
4. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА	9
5. АНАЛИЗА СТАЊА У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ	21
6. АНАЛИЗА КОЛИЧИНА И САСТАВ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА	29
7. САКУПЉАЊЕ И ТРАНСПОРТ ОТПАДА, АКТИВНОСТИ РЕЦИКЛАЖЕ И ДРУГЕ ОПЦИЈЕ ТРЕТМАНА ОТПАДА, ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА	39
8. ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА СА ЦЕНАМА И ПОКРИЋЕМ ТРОШКОВА	45
9. ОЦЕНА СТАЊА И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА	51
10. ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	52
11. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ	53
12. ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА –	61
13. ПРОГРАМИ УПРАВЉАЊА ПОЈЕДИНИМ ВРСТАМА ОТПАДА	66
14. МЕРЕ САНАЦИЈЕ ПОСТОЈЕЋИХ <i>ДЕПОНИЈА</i> /ОДЛАГАЛИШТА КОМУНАЛНОГ ОТПАДА	71
15. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ КРЕТАЊА ОТПАДА КОЈИ НИЈЕ ОБУХВАЋЕН ПЛАНОМ И МЕРЕ ЗА ПОСТУПАЊЕ СА ОТПАДОМ КОЈИ НАСТАЈЕ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА	75
16. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ПРОМЕНЕ	77
17. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА, ПРОЦЕНА ТРОШКОВА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПЛАНА	80
18. СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ – РАЗВИЈАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ	86
19. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ	88
20. ПРИЛОГ	92

1. ИЗВОД - САЖЕТАК

Локални план управљања отпадом на територији града Сомбора урађен је и усвојен 2011.године. Како су се у међувремену услови у значајној мери променили, испоштован је пропис да се план ревидира, тако да овај документ урађен 2018. године и представља Ревидирани локални план управљања отпадом на територији града Сомбора.

План је документ којим се даје приказ садашњег стања управљања отпадом као и начин како ће се у будућности организовати и решавати питање управљања свим врстама отпада. План на законит начин нуди безбедно решавање свих врста отпада који се генеришу на територији Града и предложи мере којима ће заштита животне средине бити остварена на одржив и рационалан начин. Садржина Плана дефинисана је Законом о управљању отпадом (очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији; очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће бити искоришћен или одложен у оквиру територије обухваћене планом; очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се прихватити из других јединица локалне самоуправе; очекиване врсте, количине и порекло отпада који ће се отпремити у друге јединице локалне самоуправе; циљеве које треба остварити у погледу поновне употребе и рециклаже отпада у области која је обухваћена планом; програм сакупљања отпада из домаћинства; програм сакупљања опасног отпада из домаћинства; програм сакупљања комерцијалног отпада; програм управљања индустријским отпадом; предлоге за поновну употребу и рециклажу компонената комуналног отпада; програм смањења количина биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду; програм развијања јавне свести о управљању отпадом; локацију постројења за сакупљање отпада, третман, односно поновно искоришћење и одлагање отпада, укључујући податке о локацијским условима; мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама; мере санације неуређених депонија; надзор и праћење планираних активности и мера; процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности; могућности сарадње између две или више јединица локалне самоуправе; рокове за извршење планираних мера и активности; друге податке, циљеве и мере од значаја за ефикасно управљање отпадом).

На територији Града Сомбора управљање отпадом спроводи ЈКП „Чистоћа“ и заснива се на пружању континуираних услуга сакупљања, транспорта и депоновања отпада у оквиру територије Града Сомбора, уз поштовање основних начела управљања отпадом. Овом услугом обухваћени су сви корисници, правна и физичка лица у Сомбору и насељеним местима. Делатност ЈКП „Чистоћа“ Сомбор¹ првенствено је базирана на пружању комуналних услуга становништву и привреди на територији Града, а претежна делатност је „сакупљање отпада који није опасан“ шифра: 3811.

Овај документ, на бази расположивих достављених података, представља усклађивање са тренутном ситуацијом и планирање у распону важења плана који се ревидира, али истовремено даје и документациону основу

¹ основано 22. 11. 1991. године, Одлуком Скупштине општине Сомбор

потенцијалним перспективама за наредних десет година. Међу стратешким идентификованим циљевима ове Ревизије Локалног плана управљања отпадом, су: - обнавање/иновирање/ревидирање Споразума о региону за регионално управљање отпадом на одрживи начин, и последично настављање са активностима везаним за ревизију регионалног плана и изградњу регионалне депоније и формирање регионалног предузећа; - изградња инфраструктуре за регионално управљање отпадом (депонија, набавка контејнера и посуда за сакупљање отпада...); успостављање управљања посебним токовима отпада, и - санација и рекултивација *сеоских депонија* и градске депоније на локацији Ранчево.

2. ПОЧЕТНА РАЗМАТРАЊА

На основу Закона о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09²), Влада Републике Србије је донела Стратегију за управљање отпадом за период од 2010 – 2019. године ("Службени гласник РС", број 29/10), која представља основни документ који обезбеђује рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије. За постизање циљева одрживог развоја, потребно је рационално коришћење сировина и енергије и сагледати употребу алтернативних горива из отпада, смањењити опасности од непрописно одложеног отпада за будуће генерације, осигурати стабилне финансијске ресурсе и подстицајне механизме за инвестирање и спровођење активности према принципима „загађивач плаћа” и/или „корисник плаћа”. Потребно је успоставити јединствени информациони систем о отпаду, повећати број становника обухваћених системом сакупљања комуналног отпада, успоставити стандарде и капацитете за третман отпадом, смањење, поновну употребу и рециклажу отпада, развијати јавну свест на свим нивоима друштва о проблемима отпада и др.

Обзиром да Национална стратегија управљања отпадом представља основни документ којим се обезбеђују услови за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије, План мора бити усаглашен са важећом Националном стратегијом и Регионалним планом управљања отпадом. Потребно је напоменути да је на републичком нивоу у току израда стратегије за наредни период, као и да Република Србија, као држава кандидат за чланство у Европској унији, припрема Преговарачку позицију за Поглавље 27-животна средина и климатске промене, која ће у наредним годинама резултирати и усаглашеним договорима ЕУ и Србије, о одложеној примени неких директива ЕУ које се односе и на област управљања отпадом. Треба напоменути и да у недавно усвојеној (2018) *Одлуци Владе РС о заједничком обезбеђивању и спровођењу управљању отпадом* није обухваћен град Сомбор; исти има потписан Споразум о формирању региона са општинама Апатин, Оџаци, Кула и Бач. Одлуком о заједничком обезбеђивању и спровођењу управљања отпадом одређено је на које регионалне санитарне депоније јединице локалне самоуправе да одлажу отпад, у случају да нису споразумом заједнички обезбедиле и организовале спровођење управљања отпадом, а град Сомбор иако није на списку поменуте Одлуке, поседује споразум и самим тим оправдава постојање регионалне санитарне депоније³

Према Закону о управљању отпадом ("Сл. Гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010 и 14/2016), управљање отпадом се заснива на следећим начелима: начелу избора најоптималније методе по животну средину, начелу самодовољности, начелу близине и регионалног приступа управљању отпадом, начелу хијерархије управљања отпадом, начелу одговорности и начелу „загађивач плаћа”.

Регионални и локални планови управљања отпадом, према Закону о управљању отпадом ("Сл. Гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010 и 14/2016), доносе се за период од 10 година, а поново се разматрају сваких пет година, и по потреби ревидирају и доносе за наредних 10 година.

Регионални План одрживог управљања отпадом усвојен у фебруару 2008.године. Споразум о формирању региона за управљање отпадом између Града Сомбора и

² Који је касније имао измене 2010. и 2016.

³ Видети Записник, службено, 9.10.2018. Градске управе Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине,

Општина Апатин, Кула, Оџаци и Бач, потписан је 2003. године, на основу чега је формиран Одбор за регионализацију управљања отпадом. Активности одбора биле су усмерене у правцу израде Регионалног плана управљања отпадом који је у сарадњи са АПВ и фирмом „Деконта“ доо израђен и усвојен у Скупштинама наведених локалних самоуправа. На састанцима Западнобачког управног округа, који је углавном био медијатор састанак Одбора или председника ЈЛС, разматране су могућности изградње, али до реализације до сада није дошло.

Локални план управљања отпадом на територији града Сомбора урађен је 2011.године, а обзиром да су се услови у значајној мери променили, као и узимајући у обзир законске обавезе, било је потребно је извршити његову ревизију и ускладити га са тренутном ситуацијом.

Ревизију локалног плана управљања отпадом урадило је 2018.године струковно удружење "Амбасадори одрживог развоја и животне средине" из Београда. Овај документ је узео у обзир објављене научне и стручне радове, али је урађен искључиво у складу са пројектним задатком и достављеним подацима од стране Градске управе града Сомбора. Нацрт документа који је обрађивач урадио и доставио почетком августа 2018. године, био је предмет разматрања на седници код градоначелнице, која је одржана 4.10.2018., и констатовано је да нацрт Плана треба допунити⁴. Обрађивачу су након тога, а у циљу реализације тражених допуна, достављени подаци за водоснабдевање (ЈКП Водоканал) и подаци за регионалну депонију (члан Градског већа за комуналну област). У нови текст ревизије Плана укључени су тражени подаци и информације.

Ревизија Плана управљања отпадом финансира се средствима Фонда за заштиту животне средине градске управе, а иста се користе преко Програма коришћења средстава фонда за заштиту животне средине за 2018.годину на који је Одељење за пољопривреду и заштиту животне средине је добило сагласност Министарства. Стратешка процена утицаја овог документа није била предмет пројектног задатка.

⁴ Видети Записник, службено, 9.10.2018. Градске управе Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине,

3. ЗАКОНОДАВНО ПРАВНИ ОКВИР

Основни закони који уређују ову област су:

Закон о управљању отпадом ("Сл. гласник РС ", бр. 36/2009, 88/2010 и 14/2016)
Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС ", бр.135/2004, 36/2009, 36/2009-др.закон, 72/2009-др.закон, 43/2011-одлука УС и 14/2016)
Закон о амбалажи и амбалажном отпаду ("Сл. гласник РС ", бр. 36/2009)
Закон о планирању и изградњи ("Сл.гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014 и 145/2014)
Закон о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон и 47/2018)
Закон о кумуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр.88/2011 и 104/2016)
Закон о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр.15/2016)
Закон о привредним друштвима ("Сл. гласник РС", бр.36/2011, 99/2011, 83/2014-др.закон, 5/2015 и 44/2018)
Закон о превозу терета у друмском саобраћају ("Сл. гласник РС", бр.68/2015 и 41/2018)
Закон о стратешкој процени утицаја ("Сл. гласник РС", бр.135/2004 и 88/2010)
Закон о процени утицаја ("Сл. гласник РС", бр.135/2004 и 36/2009)
Закон о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр.36/2009, 88/2010, 91/2010-испр. и 14/2016),
као и други закони који обухватају сегменте захтевног и интегрисаног управљања отпадом.

Од значаја су важећи подзаконски акти, донети на бази Закона о управљању отпадом:

Правилник о садржини и изгледу дозволе за складиштење, третман и одлагање отпада ("Сл. гласник РС ", бр. 96/2009)
Правилник о садржини, начину вођења и изгледу регистра издатих дозвола за управљање отпадом ("Сл. гласник РС ", бр. 95/2010)
Правилник о управљању медицинским отпадом ("Сл. гласник РС ", бр. 78/2010)
Правилник о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање ("Сл. гласник РС ", бр. 72/2009)
Правилник о начину и поступку управљања отпадним гумама ("Сл. гласник РС ", бр. 104/2009)
Правилник о начину и поступку управљања истрошеним батеријама и акумулаторима ("Сл. гласник РС ", бр. 86/2010)
Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије ("Сл. гласник РС ", бр. 98/2010)
Правилник о поступању са отпадом који садржи азбест ("Сл. гласник РС ", бр. 75/2010)
Правилник о начину и поступку управљања отпадним возилима ("Сл. гласник РС ", бр. 98/2010)

- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима ("Сл. гласник РС, бр. 71/2010)
- Правилник о листи електричних и електронских производа, мерама забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начину и поступку управљања отпадом од електричних и електронских производа ("Сл. гласник РС ", бр. 99/2010)
- Правилник о начину и поступку за управљање отпадним флуоресцентним цевима које садрже живу ("Сл. гласник РС", бр. 92/2010)
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Сл. гласник РС", бр. 56/2010)
- Правилник о поступању са уређајима и отпадом који садржи ПЦБ ("Сл. гласник РС", бр. 37/2011)
- Правилник о садржини потврде о изузимању од обавезе прибављања дозволе за складиштење инертног и неопасног отпада ("Сл. гласник РС ", бр. 73/2010)
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање ("Сл. Гласник РС", бр. 95/2010)
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада ("Сл. гласник РС ", бр. 92/2010)
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење ("Сл. гласник РС", бр. 70/09)
- Правилник о граничној вредности укупног нивоа концентрације олова, кадмијума, живе и шестовалентног хрома у амбалажи или њеним компонентама, изузецима од примене и року за примену граничне вредности ("Сл. гласник РС", бр. 70/09)
- Правилник о хемикалијама за које је произвођач или увозник дужан да утврди кауцију за појединачну амбалажу у коју је смештена та хемикалија и о висини кауције за одређену амбалажу према врсти амбалаже или хемикалије која је у њу смештена ("Сл.гласник РС", бр.99/10)
- Правилник о критеријумима за одређивање шта може бити амбалажа, са примерима за примену критеријума и листи српских стандарда који се односе на основне захтеве које амбалажа мора да испуњава за стављање у промет ("Сл. гласник РС", бр. 70/09)
- Правилник о начину нумерисања, скраћеницама и симболима на којима се заснива систем идентификације и означавања амбалажних материјала ("Сл. гласник РС", бр. 70/2009)
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом ("Сл. Гласник РС", бр. 21/2010 и 10/2013)
- Правилник о садржини декларације и упутства за примену средстава за заштиту биља, као и специфичним захтевима и ознакама ризика и упозорења за човека и животну средину и начину руковања испражњеном амбалажом од средстава за заштиту биља ("Сл. Гласник РС", бр. 21/2012)
- Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих дозвола за управљање амбалажним отпадом ("Сл. Гласник РС", бр. 76/2009)
- Правилник о врстама амбалаже за пестициде и ђубрива и о уништавању пестицида и ђубрива ("Сл. лист СРЈ", бр. 35/99 и 63/2001 - др)
- Правилник о врсти и годишњој количини амбалаже коришћене за упаковану робу стављену у промет за коју произвођач, увозник, пакер/пунилац и испоручилац није дужан да обезбеди управљање амбалажним отпадом ("Сл. Гласник РС", бр. 70/2009)

- Правилник о усклађеним износима накнаде за управљање посебним токовима отпада ("Сл. Гласник РС", бр. 31/2015)
- Правилник о усклађеним износима подстицајних средстава за поновну употребу, рециклажу и коришћење одређених врста отпада ("Сл. Гласник РС", бр. 43/2017)
- Правилник о начину транспорта опасног терета кроз заштићене зоне ("Сл. Гласник РС", бр. 75/2015)
- Правилник о обрасцу документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутство за његово попуњавање ("Сл. Гласник РС", бр. 17/2017)
- Правилник о листи ПОПс материја, начину и поступку за управљање ПОПс отпадом и граничним концентрација ПОПс материја које се односе на одлагање отпада који садржи или је контаминиран ПОПс материјама ("Сл. Гласник РС", бр. 65/2011 и 17/2017)
- Правилник о обрасцу захтева за издавање дозволе за третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање отпада ("Сл. Гласник РС", бр. 38/2018)
- Правилник о садржини документације која се подноси уз захтев за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит отпада ("Сл. Гласник РС", бр.60/2009, 101/2010, 48/2017, 80/2017, 98/2017 и 38/2018)
- Уредба о врстама отпада за које се врши термички третман, условима и критеријумима за одређивање локације, техничким и технолошким условима за пројектовање, изградњу, опремање и рад постројења за термички третман отпада, поступању са остатком након спаљивања ("Сл. Гласник РС", бр. 102/2010 и 50/2012)
- Уредбе о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнаде, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде ("Сл. Гласник РС", бр.54/2010, 86/2011, 15/2012, 41/2013-др.правилник и 3/2014)
- Уредба о распореду и коришћењу средстава за субвенционисање заштићених природних добара од националног интереса у ("Сл. Гласник РС", бр. 34/2018).

4. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА

4.1 Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Град се простире на Бачкој лесној тераси. Због уједначених рељефних облика нема значајнијих висинских варирања терена. Зоне Сомбора као и цела Војводина улазе у састав Панонског басена. Панонски басен представља међувеначну потолину насталу издизањем Алпа, Карпата и Динарида и радијалним комадањем простора између њих. Потолина је везана за алпску орогенезу. Геолошка подлога Панонске низије представљена је субаерским материјалом који датира још из палеозоика.

Геолошка грађа овог простора је веома разноврсна. На површини терена је седиментна стена еолског порекла – лес. Флувијалним и еолским навејавањем и таложењем ситне прашине и наноса у Леденом добу на лесној тераси се формирао слој дебљине 2 – 6 m. На алувијалним равнима лес је преталожен.

У дубини су разноврсне стене од архајских шкриљаца до палеогених седимената и магматских стена. Стеновити палеорељеф, који се налази на дубини од око 1.700 m, чине кристаласти шкриљци од којих су неки нафтоносни. Преко њих леже седименти из миоцена, а изнад њих лесоидни седименти и пескови.

Сам град је подигнут на висинском распону од 85 - 90 m и распростире се на лесној тераси. Најмање висине су у западном делу града дуж депресије око корита бивше реке Мостонга. На западу лесна тераса са одсеком 2 - 6 m се спушта на алувијалну раван Дунава. Геоморфолошки гледано између лесне терасе и лесних заравни нема много разлике осим што су терасе ниже и влажније те доносе сигурније приносе, нарочито у повртарству. Алувијалне равни су уске, ниске, веома влажне са врло плитком изданском водом и прекривене су густом вегетацијом.

4.2 Хидролошке карактеристике и водоснабдевање

Хидролошке појаве и промене су, у великој мери, последица геолошко – педолошких као и геоморфолошких прилика.

Подземне воде

Подземне воде су воде које се налазе у земљиној кори испод топографске површине, смештене у природним резервоарима. Оне нису чисте него садрже разноврсне растворене материје. Подземне воде чине јединствену подземну хидросферу. Подземне воде вадозног типа воде порекло од атмосферских вода и вода земљине површине. Највећи део ових вода доспева у подземну хидросферу упијањем односно инфилтрацијом кроз пукотине и поре горњих слојева. Инфилтрационе воде су највећим делом пореклом од атмосферских падавина које се излучују у земљину површину. Само један део ових вода се упије, други део апсорбује вегетација, трећи испари, а четврти заврши у рекама.

Ове воде се под дејством земљине теже крећу кроз шупљине између честица растреситог слоја до непропустљивог слоја у дубини земље где се нагомилавају. Фреатске воде представљају горњи, најплићи водоносни хоризонт формиран у растреситим седиментима изнад првог, у овом случају глиновитог,

водонепропусног хоризонта. Уобичајене дубине фреатских вода у алувијалној равни су између 1,5 и 2,5 m. Горња издан подземних вода се простире на дубини 2 – 5 m. Вода ове издани се сакупља у непропусном лесном покривачу и то у највећој мери под утицајем падавина. Друга издан се јавља на дубини од око 55 m, у песковитом материјалу. Њен ниво директно зависи од количине падавина. Ако се ове воде налазе на дубини између 50 и 150 m онда су то субартешке воде. Артешке воде као и фреатске јављају се у растреситим седиментима, али се артешке, за разлику од фреатских налазе на већим дубинама између водонепропусних слојева. Ове воде се углавном налазе на дубинама преко 150 m. На простору Сомбора формирана су три нивоа подземних вода. Горња (плитка) издан се простире на дубини 4 – 7 m. У северозападном делу града ниво подземних вода долази и до 85,5 m, док се у источном делу града подземна вода пење и до 68 cm испод површине. Ове воде склоне су загађењу. Друга издан се јавља на дубини од 55 m у песковитом материјалу. Количина ових вода и њихов ниво посредно зависе, преко плитке издани, од количине падавина. Дубока издан се формира на дубини од 80 – 220 m. Вода је јувенилног порекла и постоји веза између ње и вода прве и друге издани. Ниво је слабо подложен променама.

Површинске воде

Сомбор је са околином окружен значајним водотоковима као што су Дунав, канал Бездан-Врбас, канал Бездан-Пригревица, Мостонга и Плазовић. Иако Сомбор својом територијом не излази непосредно на Дунав, ова река је од великог значаја за град и његову околину. Канал Бездан-Врбас је прокопан дуж југозападног и јужног обода града. Његова најзначајнија улога је за наводњавање пољопривредних површина.

Прикупљање и отицање површинских вода града Сомбора је регулисано каналима атмосферске канализације у насељу. Развијеност мреже атмосферске канализације је недовољна да би за време максималних падавина она имала задовољавајуће ефекте. Знатан број канала је у функцији реципијента, а мањи део је одводан.

Кроз предвиђене делове града су прокопани мелиорациони канали да би се спречило избијање подземних вода сливањем вишка површинских вода. Мостонга Севар А и Север Б су канали који се идући од севера, односно североистока, спајају северозападно од града у један канал "Мостонга" који оивичава град са западне стране. Ток Мостонге је регулацијом претворен у канал за сакупљање отпадних и оборинских вода града. Јужно од Сомбора њено корито је искоришћено за прокопавање канала хидросистема ДТД Бездан-Пригревица.

Водоснабдевање у насељеним местима и граду Сомбору

Град Сомбор се водом за пиће снабдева са извориште ЦСВ „Јарош“ где се врши црпљење, прерада и дистрибуција воде из 16 плитких бунара који црпе воду из водоносног слоја дубине 20 до 60m. Вода након црпљења одлази на кондиционирање на фабрику где пролази кроз технолошке операције аерације, седиментације, филтрације и дезинфекције. Од јула 2017 Ј.К.П. Водоканал је преузео обавезу водоснабдевања у 11 насељених места (Чонопља, Гаково, Растина, Св. Милетић, Алекса Шантић, Станишић, Риђица, Кљајићево, Телечка,

Стапар и Дорослово). Већина села имају своја изворишта, односно снабдевају се без прераде из „дубоких“ бунара (дубине од 80м-130м) .

ЈКП „Водоканал“ је од 2006. године кренуо у дугорочно планирање водоснабевања града и свих насељених места. Урађен је Генерални пројект водоснабевања на територији Општине Сомбор, где је усвојено решење да се са изворишта воде у Сомбору и Бездану снабдевају квалитетном водом за пиће сва насељена места. Нова фабрика воде капацитета 200 л/с изграђена је 2014 године на ЦСВ „Јарош“, а такође је реконструисана и стара Фабрика воде капацитета од 200 л/с која је пуштена у рад 2017 године, тако да је ЦСВ Јарош са капацитетом 400л/с способан да снабдева како Град тако и насељена места.

Изграђени су магистрални цевоводи од ЦСВ „Јарош“ до насељених места Чонопље, Кљајићева и Светозара Милетића. Након завршетка нове Фабрике воде обезбеђено је снабдевање Чонопље и Кљајићева хигијенски исправном водом за пиће. У Светозар Милетићу тренутно се гради резервоар и бустер станица да би се створили услови за водоснабевање Светозар Милетића, Станишића, Риђице и Алекса Шантића. Прошле године је почела изградња магистралног цевовода за повезивање насељеног места Стапар на ЦСВ „Јарош“ чији се завршетак очекује до краја ове године. Магистрални цевовод од Стапара до Дорослова завршен је пре око 2 месеца. Израђени су и Главни пројекти водоснабевања за Алекса Шантић, Риђицу и Телечку, који су планирани да се водом снабдевају из резервоара и црпних станица у Светозар Милетићу, Станишићу и Кљајићеву.

4.3 Климатске карактеристике

Град се налази у умерено – континенталном климатском простору, са извесним специфичностима који се манифестују као елементи субхумидне и микротермалне климе. Прелазна годишња доба, пролеће и јесен, одликују се променљивошћу времена са топлијом јесени од пролећа. Лети се ово подручје налази под утицајем тзв. Азорског антициклона, а зими под утицајем циклонске активности с Атланског океана и Средоземног мора, као и зимског тзв. Сибирског антициклона.

Клима је условљена географским положајем, струјањем ваздушних маса из Руске низије и централне Европе, струјањем са југа и југозапада и ваздушним масама са Атланског океана. Прве доносе континенталне и поларне одлике, док масе са Атлантика доносе влажно и нестабилно време.

Климатске карактеристике и метеоролошки параметри представљају битан фактор за дефинисање стања животне средине.

Подаци у наставку су од стране Републичког хидрометеоролошког завода Београд са метеоролошке станице у Сомбору, а односе се на цело подручје Града.

Температура ваздуха

Температура ваздуха као један од основних климатолошких елемената, креће се од најнижих вредности у јануару, до највиших у јулу, а потом опада све до јануара.

Табела 1. Средње месечне и годишње вредности температуре ваздуха (°C) по месецима за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Сомбор	-0.9	1.2	5.7	11.2	16.4	19.7	21.2	20.6	16.4	11.0	5.4	1.2	10.7

На основу средњих месечних и средњих годишњих температура ваздуха, приказаних у табели, произилази да је средња годишња температура ваздуха у Сомбору 10.7 °C и да је најхладнији месец јануар са средњом температуром од -0.9 °C, а најтоплији јули, са 21.2°C.

Ветрови

Ветар је веома важан климатски елемент. Он пре свега, има велики утицај на обликовање климе, као модификатор, с обзиром да доноси особине области из којих долази.

Учесталост ветрова, тишина је изражена у промилима (‰), при чему је укупан збир осматрања ветрова из свих праваца и тишина узет као 1000‰.

Табела 2. Честине ветрова у осам праваца и тишина (‰) за месеце и годину за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

правац	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
месец									
I	143	74	98	119	110	88	111	124	133
II	154	70	102	130	108	93	95	130	118
III	157	72	109	138	93	84	94	135	118
IV	178	74	99	102	93	85	105	145	119
V	172	82	82	86	73	87	118	156	144
VI	182	55	56	69	71	82	125	195	165
VII	195	55	41	54	71	59	116	209	200
VIII	183	63	66	72	65	53	99	161	238
IX	147	54	75	93	76	66	99	149	241
X	131	76	112	127	91	65	82	117	199
XI	134	67	115	147	108	73	95	113	148
XII	134	70	100	123	115	90	108	121	139
Год.	159	68	88	105	89	77	104	146	164

Према вредностима годишње учесталости праваца ветрова може се закључити да највећу учесталост јављања имају северни (N) ветрови или "северац" који дува током зимских дана и по правилу је весник периода са доста хладним и сувим временом, заступљен са 159 ‰ и северозападни (NW) ветар, који доноси влажне ваздушне масе са Атлантика, а у вези са тим и појаву облачности и излучивања падавина. Заступљен је са 146 ‰. Најмању частину има североисточни (NE) ветар са 68 ‰ и југозападни (SW) ветар са 77 ‰. Учесталост тишина (C) је такође знатна и износи 164 ‰.

Влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха представља степен засићености ваздуха воденом паром. Она зависи од температуре и углавном стоји у обрнутом односу са температурним током.

Табела 3. Средња месечна релативна влажност ваздуха (%), по месецима за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Сомбор	85.4	80.6	73.5	69.8	68.6	67.7	68.7	70.2	74.5	77.2	84.1	87.0	75.6

Релативна влажност ваздуха просечно је већа од 67% (67.7% у јулу) са средњом годишњом вредношћу 75.6%, што није сувише велика вредност за наше крајеве. Највиша средња месечна вредност релативне влажности пада на децембар (87.0%).

Облачност

Облачност, тј. покривеност неба облацима један од климатских елемената чији је значај веома велик, у пољопривреди, урбанизму, здравству, туризму итд. Она се изражава у десетинама или процентима покривености неба.

Табела 4. Средња месечна облачност (у десетинама), по месецима за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Сомбор	7.0	6.5	5.9	5.9	5.6	5.3	4.3	3.9	4.5	4.9	6.9	7.3	5.7

На основу података из табеле може се закључити да је најмања покривеност неба облацима у августу (3.9 десетина, односно 39%), док највећу просечну облачност има децембар (7.3 десетине). Просечна годишња облачност износи 5.7 десетина, тј. 57% што представља знатну вредност.

Инсолација

Табела 5. Прорачунате суме осунчавања (у часовима), по месецима за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Сомбор	64.5	92.7	147.6	182.1	234.2	256.1	288.4	269.1	206.1	159.8	75.6	54.9	2031

На основу података из табеле може се закључити да је најмања вредност инсолације у децембру, а највећа у јулу. Просечна годишња сума осунчавања изражена у часовима износи 2031 час.

Падавине

Падавине представљају један од најважнијих климатских елемената, њихов значај углавном је условљен расподелом годишње висине падавина по месецима, тзв. плувиометрским режимом.

Табела 6. Висина падавина (у мм), по месецима за мерну станицу Сомбор (1950-2000.)

месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
Сомбор	35.0	33.9	32.7	47.7	56.6	73.2	66.1	50.2	42.4	49.2	53.3	49.4	589.7

4.4 Педолошке карактеристике

Педолошки покривач представља најзначајнији природни ресурс чије су производне вредности биле темељ читавог привредног развоја града Сомбора. Међутим, још увек су значајне површине забареног земљишта, које би се мелиоративним захватима и применом савремених агротехничких мера, могле искориставати за узгој култура биља.

На састав земљишта овог подручја утицали су бројни физичко - географски фактори од којих су најважнији: геолошки састав, климатске прилике, хидрографија и вегетација. Утицај људског фактора огледа се у побољшању бонитета оних земљишта која су изложена повећаном забаривању, изградњом каналске мреже за исушивање.

Највећи део површина Града је под карбонатним черноземом. То је тип плодног земљишта погодног за обраду. Он је настао пре 8000 - 10000 година уз деловање климатских чинилаца. То је чернозем са знацима огољавања на лесу на коме лежи. Чернозем је најплоднији тип земљишта, с обзиром да располаже великом порозношћу, повољним водним и ваздушним режимом, повољним садржајем хумуса ((4-6%), 40-50 цм горњег слоја). Са својим подтипovima, чернозем заузима највећу површину. Од подтипова чернозема најзаступљенији су: карбонатни и безкарбонатни чернозем, песковити, деградирани, заслањен и слабо заслањен чернозем.

Други по значају је тип ливадске црнице. Она је настала дејством подземних вода. Овај тип земљишта одликује се нешто мањом плодношћу од чернозема, а јавља се у више подтипова: деградирана, карбонатна, итд.

Трећи тип земљишта који је заступљен је ритска црница, која је настала дужим деловањем подземних вода. Елиминацијом негативног дејства воде настаје плодно земљиште.

Категорију неплодних типова чине слатине са подтипovima: солоњец, солончак и солођ.

4.5 Становништво

Индекс демографских ресурса Војводине указује да Град Сомбор припада групацији демографски већ угроженог подручја.

Опште демографске карактеристике становништва Града Сомбора су:

1. велика и стална динамика промене броја становника на потезу град-село;
2. одлив становника ка већим центрима са бржим темпом економског развоја;
3. низак наталитет, висока стопа морталитета и негативан природни прираштај;
4. потпуно поремећена старосна структура;
5. смањивање броја чланова домаћинства и повећање броја старосних домаћинстава;
6. висока стопа незапослености и мали број ангажованих радника у секундарним и терцијалним делатностима;
7. етничка шароликост, мултинационална и мултиконфесиона средина;
8. интензивне дневне и викенд миграције због великог броја ученика, студената, радника у институцијама образовања, здравља и другог.

Анализа демографског развоја насеља у граду Сомбору извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији у периоду 1948-2011.године.

Табела 7. Упоредни преглед броја становника у периоду 1948-2011.год. на простору Града Сомбора (по методологији ранијих пописа)

Насеље	1948. год.	1953. год.	1961. год.	1971. год.	1981. год.	1991. год.	2002. год.	2011. год.
А. Шантић	1.020	1.446	1.751	2.064	2.259	2.267	2.209	1.837
Б. Брег	2.244	2.218	2.045	2.006	1.770	1.585	1.477	1.158
Б. Моноштор	4.555	4.636	4.560	4.590	4.432	4.205	4.122	3.524
Бездан	6.691	6.681	6.813	6.427	6.085	5.472	5.507	4.730
Гаково	62	1.477	2.022	2.014	2.122	2.073	2.236	1.836
Дорослово	2.906	2.835	2.669	2.339	2.131	1.864	1.981	1.570
Кљајићево	5.847	6.028	6.088	5.804	5.850	5.737	6.126	5.166
Колут	2.927	2.877	2.597	2.148	1.866	1.710	1.736	1.365
Растина	905	939	960	892	686	605	566	411
Риђица	4.195	4.317	4.291	3.663	3.186	2.806	2.664	2.053
С. Милетић	4.105	4.036	3.990	3.860	3.685	3.292	3.243	2.808
Сомбор	33.613	33.632	37.760	44.100	48.454	48.993	52.648	48.749
Станишић	7.741	7.814	7.521	6.156	5.476	5.131	4.971	4.075
Стапар	4.811	4.924	4.582	4.242	3.988	3.795	3.882	3.340
Телечка	3.122	3.090	2.996	2.665	2.429	2.138	2.148	1.728
Чонопља	5.733	5.633	5.546	5.109	4.749	4.432	4.433	3.465
Укупно:	90.477	92.583	96.191	98.080	99.168	96.105	99.949	87.815

Гранични појас већ деценијама је узрок великих миграција становништва, због чега је депопулациони тренд присутан у пограничним војвођанским општинама. Анализом демографског развоја Града уочен је благи раст укупног броја становништва (у периоду 1991-2002.год), на нивоу Града, насељених места Сомбор, Гаково и Кљајићево, а опадање на нивоу осталих насељених места, уз констатацију да је раст броја становника условљен пре свега миграцијом становништва услед ратних збивања на територији бивше СФР Југославије (16.029 становника досељено у поменутом периоду).

По методологији ранијих пописа на територији Града Сомбора 2002.године је живело 99.949 становника, а по новој методологији пописа 2002.године 97.263 становника (разлика у броју становника по старој и новој методологији пописа односи се на лица која живе дуже од 1 године у иностранству, а која по новој методологији нису уврштена, као и странци који живе дуже од 1 године код нас, а који су по новој методологији укључени). У самом насељеном месту Сомбор живело је 51.471 становника, односно 52,92 % становништва града. Просечна густина становања износила је 83 становника на km^2 , што је мање од просечне густине становања у Војводини.

Према процени Републичког завода за статистику Републике Србије, који годишње врши процену броја становника на нивоу општина, број становника Сомбора се протеклих година смањивао у односу на број из 2002.године просечно за око 1000 становника годишње. На основу података Пописа становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011. укупан број становника износи 87.815. Стопа раста броја становника негативна је како у граду Сомбору, тако и на нивоу Западнобачког округа и Републике Србије.

Истакнуто је да заустављање досадашње ниске стопе репродукције становника на простору Града Сомбора представља један од основних циљева будућег развоја, обзиром да се она негативно одражава на укупну демографску структуру.

Највећи број становника се налази у старосној групи од 55 до 59 године.

Териорија Града Сомбора је етнички изразито шаренолика и у њој је регистрована чак 21 националност. У граду Сомбору најзаступљенији су Срби са 63,29%, затим Мађари (11,49%) и Хрвати (8,23%). Остале заступљене националности су буњевачка, црногорска, југословенска, албанска, бошњачка, бугарска, горанска, македонска и муслиманска националности, а регистровани су и Немци, Роми, Румуни, Русини, Словаци, Словенци, Украјинци и Чеси. Преовлађујућа је хришћанска религија православне вероисповести.

4.6 Биљни и животињски свет

Разноврсност физичко-географских елемената условила је шароликост биљног и животињског света. Од највећег значаја на територији општине Сомбор представља живи свет "Горњег Подунавља", који је условљен историјским развојем, као и *еколошким* факторима који се огледају у географском положају, клими, рељефу, едафским и биотичким факторима.

На основу анализе флоре и вегетације са аспекта заштите, може се издвојити неколико локалитета по богатом специјском и екосистемском диверзитету:

1. локалитет Штрбац (Црна бара, Слана бара, слатине око Слане баре, влажне ливаде око Црне баре, заједнице храста лужњака, цера, граба)
2. локалитет Карапанца (Црна шума, заједница храста лужњака и граба)
3. локалитет Моношторски рит (Црна бара, Адице и Широки рит)
4. локалитет Апатински рит (Петреш, Зверињак, Сталара, Букуља, састојина црних топола и храста).

За флору овог простора значајне су биљке панонског флорног обележја (ендеми слатинаста паламида и садлеров различак, као и субендеми црни глос, шуме врбе, тополе, храста лужњака и јасена), субатланског обележја (пурпурни каћунак и мочварни каћунак), затим субмедитеранског обележја (перуника), као и

средњеевропског и европског флорног обележја (бели и жути локвањ). Флористичко богатство одликује око хиљаду биљних врста.

Подручје "Горњег Подунавља" има веома добре услове како за формирање карактеристичне флоре и вегетације, тако и велики број животињских врста.

Утврђено је да на територији резервата постоји 19 врста херпетофауне (11 су водоземци, а 8 гмизавци), а то је скоро половина од укупног броја у Србији. Када говоримо о ентомофауни можемо рећи да она још увек није довољно истражена, међутим, на територији "Горњег Подунавља" се налази 60 врста лептира.

Постоје 22 врсте риба. Састав ихтиофауне је последњих неколико деценија измењен, како због антропогеног утицаја, тако и због промене *еколошких* услова и уношења алохтоних врста.

Орнитолошка вредност је једна од основних природних вредности Специјалног резервата природе "Горње Подунавље". Забележено је присуство 230 врста птица.

На овом подручју живи око 51 врста сисара. Териофауна је недовољно истражена, јер се највећа пажња посвећивала ловној дивљачи.

4.7 Заштита природних добара

Међународни координациони савет UNESCO програма „Човек и биосфера“ (MaB) је донео одлуку о упису „Бачког Подунавља“ на Светску листу резервата биосфере, на 21. Седници која је одржана у Паризу 14.06.2017.године. Номинација је послата 2016.године од стране Националне Комисија за сарадњу са UNESCO, а Стална делегација Републике Србије при UNESCO је успела да номинацију успешно одбрани пред Саветом. Номинацију је урадио Покрајински завод за заштиту природе уз подршку Министарства спољних послова, Министарства надлежног за животну средину, Министарства одбране, Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Града Сомбора, општина Апатин, Бач, Бачка Паланка и Оџаци, корисника ЈП „Војводинаводе“, управљача заштићених подручја и цивилног сектора, посебно Светске уније за заштиту природе – WWF.

Резерват биосфере “Бачко Подунавље” налази се на северозападу Војводине и представља једну од највећих и најочуванијих ритско – мочварних целина у горњем току Дунава кроз Србију. Простире се на подручјима општина/градова Сомбор, Апатин, Оџаци, Бач и Бачка Паланка на површини од 176.635 ха. У Резервату биосфере се налази 5 седишта јединица локалне самоуправе и 21 село у којима живи око 150.000 становника.

Због значајног и специфичног биогеографског положаја који се налази на додиру средњеевропске и југоисточноевропске шуме са степом, близине реке и остатака плавних подручја, ово подручје обухвата плавне шуме, низијске шуме храста лужњака, слатине и фрагменте степе који се надовезују на ритско подручје. Због директне зоне плавног подручја реке, где је вегетација хидролошки условљена, и нешто вишег терена на лесу као полози, где је климазонална вегетација, или интразоналној вегетацији на солоњецу и солончаку као подлози, живи свет је богат, разноврстан, специфичан и јединствен. Очуван је велики број ретких и угрожених типова станишта која представљају национални и међународни приоритет у заштити. У Резервату биосфере „Бачко Подунавље“ тачан број врста још није утврђен, но до сада је забележено преко 1000 врста биљака, 270 врста птица око 60 представника риба и 11 врста водоземаца. Херпетофауну овог подручја представља 9 врста гмизаваца, док је међу 60 врста сисара, важан представник овог подручја строго заштићена врста видра (Лутра лутра) која је регистрована као

индикаторска врста врло осетљива на загађења и деградацију станишта, преко ланца исхране. Резерват карактерише храст лужњак (*Quercus robur*), ритски јелен (*Cervus elaphus*) и орао белорепан (*Haliaeetus albicilla*). Унутар Резервата биосфере налазе се заштићена подручја: Специјални резерват природе „Горње Подунавље“, Специјални резерватом природе „Карађорђево“, парк природе „Тиквара“, споменик природе „Шума Јунаковић“ и Регионални парк „Букински храстик“, као и станишта националне еколошке мреже. Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ заједно са Прекограничним резерватом биосфере „Дунав – Драва“ у Хрватској и Мађарској, чини једну еколошку целину, односно највеће плавно подручје на средњем току Дунава. Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ је полигон за истраживање и спровођење различитих приступа одрживог развоја, који има три основне функције: заштиту, развој и подршку. Управљање резерватом биосфере „Бачко Подунавље“ спроводи се преко координационог Савета који чине представници општина и управљача заштићених подручја и корисника простора. Планирано је да се на унутар општина формира Форум заинтересованих страна, који ће бити у директном контакту са Саветом Резервата биосфере и тако доприноси управљању Резерватом биосфере. Покрајински завод за заштиту природе је одређен за административног координатора резервата биосфере. Севреозападни део Бачке је добијањем статуса резервата биосфере привилегован због својих посебних природних вредности али и великог потенцијала за интегрално управљање читавим подручјем, кроз укључивање социо-економских потреба становништва, са основним циљем, одрживим развојем, који је уједно и окосница програма „Човек и биосфера“.

4.8 Привреда

Постојећа привредна структура Сомбора, као и Војводине и Србије условљена је закаснелом транзицијом, дугогодишњом изолацијом и одсуством са светског тржишта, дуготрајним дезинвестирањем и значајним технолошким заостајањем за развијеним привредама.

Све до почетка деведесетих година прошлог века, привреда је представљала значајно упориште укупног друштвеног развоја и у ширим оквирима Сомбор је био означен као један од индустријских центара. Изазови и промене тржишних трендова у последњим деценијама довели су до девастирања и у неким случајевима пропадања некада великих привредних субјеката. То се посебно односи на метало-прерађивачки комплекс, предузећа из области текстилне индустрије и индустрије прераде меса. Према свим економским показатељима у претходним годинама, уочавају се резултати процеса приватизације и стечајева који се не могу оценити као успешни.

Најзаступљенија регистрована делатност у граду Сомбору је трговина, на другом месту су друштвено-политичке заједнице и организације, затим следе финансијске и друге услуге, образовање и култура.

Са аспекта индустријске делатности, данас је карактеристично, као и за привреду у целини њено претежно заснивање на раду малих предузећа ("мала привреда"). Сектор у привреди Града Сомбора који доминира је сектор малих и средњих предузећа и предузетништва.

За унапређења привредне структуре и технолошке модернизације чини се значајан развој кластера. На територији АП Војводине регистровано је седиште 11 кластера од којих се једно налази у Сомбору.

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014.годину ("Службени гласник РС", број 44/14), Сомбор спада у другу групу чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека.

4.9 Инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Град Сомбор има повољан саобраћајни положај, јер је смештен између Паневропских коридора VII и X. Коридор VII или Дунавски коридор један је од најважнијих европских путева, а заједно са Рајном и Мајном представља најважнији водни пут на континенту. Коридор X је такође један од важнијих саобраћајних коридора. Води од Аустрије до Грчке, а пролази већим делом кроз републике бивше Југославије. Наближа тачка коридора X територији Града Сомбора налази се на удаљености од 55 km код Бачке Тополе, док се Суботица налази на 60 km, а Нови Сад на 97 km. Кроз територију Војводине пролази и веома значајни међународни бициклички путеви од којих је за Град Сомбор посебно важан Euro Velo 6 – европска мрежа бицикличких рута, рута 6 (уз Дунав, Nant - Tours - Orleans - Nevers - Chalon sur Saone - Bale - Passau - Ybbs - Linz - Vienna - Bratislava - Budapest - Belgrade – Bucarest - Constanta).

Водоприједна инфраструктура

ЈКП „Водоканал“ је од 2006. године кренуо у дугорочно планирање водоснабевања града и свих насељених места. Урађен је Генерални пројект водоснабевања на територији Општине Сомбор, где је усвојено решење да се са изворишта воде у Сомбору и Бездану снабдевају квалитетном водом за пиће сва насељена места.

Електроенергетска инфраструктура

Постојећи капацитети електроенергетске инфраструктуре намећу перманентно усклађивање са захтевима стално растуће потрошње. Изграђеност преносне и дистрибутивне мреже је задовољавајућа у погледу покривености простора (од укупног броја стамбених јединица на територији града (35.621), на електродистрибутивну мрежу је прикључено 35.303, подаци из 2009. године), али не и у погледу капацитета и техничких карактеристика водова и дистрибутивних трафостаница, чија изградња и реконструкција представља задатак наредног планског периода.

Термоенергетска инфраструктура

Локација топлане у индустријској зони је била неповољна са становишта удаљености од центра потрошње топлотне енергије, а стање грађевина и опреме је такво да је неопходна њена реконструкција, изграђена је нова топлана на новој локацији која је око 1.5 km ближа градском насељу.

Даљинским системом грејања се утиче на побољшање еколошке ситуације у граду, а додатно преласком на коришћење гаса као енергента још више смањује емитовање штетних продуката сагоревања у атмосферу.

Изградњом разводног гасовода РГ 04-15 Госпођинци-Сомбор, створени су услови примене природног гаса за задовољење потреба привредних, комуналних и индивидуалних потрошача. Гасоводна мрежа је подземна инсталација смештена у зеленом уличном појасу, односно у коридору путних појасева ка насељеним местима. Гасна мрежа развијена је у свим деловима града, осим у деловима где постоји систем даљинског грејања, а посебно у објектима колективног становања.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

На територији Града Сомбора као алтернативни облици енергије потенцијално се могу користити: хидропотенцијал текућих и стајаћих вода, потенцијал геотермалних вода или паре, сунчева (соларна) енергија, енергија ветра и енергија из биомасе (укључујући биогаз и биогориво).

5. АНАЛИЗА СТАЊА У УПРАВЉАЊУ ОТПАДОМ

5.1 Институционални оквир

Органи локалне самоуправе, њихова структура, надлежности и оквир деловања, као и улога осталих организација и институција на локалном нивоу, као и грађана, регулисани су Законом о локалној самоуправи. Поред овог закона, рад локалне самоуправе је детаљније уређен и статутом који доноси скупштина општине/града, а који је највиши правни акт јединице локалне самоуправе.

Статутом се уређују: права и дужности јединице локалне самоуправе и начин њиховог остваривања, број одборника скупштине јединице локалне самоуправе, организација и рад органа и служби, начин управљања грађана пословима из надлежности јединице локалне самоуправе, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, услови за покретање грађанске иницијативе и друга питања од значаја за јединицу локалне самоуправе.

Према Закону о локалној самоуправи, локална самоуправа је право грађана да управљају јавним пословима од непосредног, заједничког и општег интереса за локално становништво, непосредно и преко слободно изабраних представника у јединицама локалне самоуправе. Локална самоуправа је такође и право и способност органа локалне самоуправе да, у границама закона, уређују послове и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво.

Послови из надлежности локалне самоуправе дефинисани законом могу се сврстати у неколико група, и то:

1. Доношење и реализација програма развоја у кључним областима живота и деловања, као што су: привреда, запошљавање, туризам, пољопривреда, спорт, култура, омладинска политика, социјална заштита, заштита и унапређење животне средине и слично;
2. Доношење урбанистичких планова и просторно уређење
3. Финансијски послови
4. Стамбено - комунални послови - уређење и обављање комуналних делатности:
 - водоснабдевање,
 - одржавање градске чистоће,
 - одржавање депонија,
5. линијски градски и приградски превоз путника и аутотакси превоза путника,
6. уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавна расвета, уређивање и одржавање гробалја и сахрањивање и др., и стара се о одржавању стамбених зграда и уређује коришћење пословног простора;
7. Путна инфраструктура
8. Заштита од елементарних и других већих непогода;
9. Људска права и права припадника националних мањина и етничких група;
10. Јавно информисање од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији општине, оснивање телевизијских и радиостаница ради извештавања на језику националних мањина;
11. Инспекцијски послови - образовање инспекцијских служби и инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности општине.

Одлуком Скупштине општине Сомбор од 22.11.1991.године ("Службени лист општине Сомбор", бр.8/91) **послови управљања комуналним отпадом поверени су Јавном комуналном предузећу "Чистоћа" из Сомбора**. У ЈКП "Чистоћи" тренутно је запослено укупно 124 радника.

Делатности ЈКП „Чистоћа“ Сомбор су:

- сакупљања отпада који није опасан, као претежну делатност;
- одржавање чистоће површина јавне намене;
- послови зоохигијенске службе;
- послови одржавања путева у зимском периоду и чишћење снега са јавних површина.

Услуга управљања комуналним отпадом обухвата кориснике у граду и насељеним местима, која је према Одлуци о одржавању чистоће на територији Града Сомбора, за све становнике Града Сомбора обавезна. Укупан број активних корисника на крају 2017. године износио је **27.744**, (у Сомбору је **15.991** корисника, а у насељеним местима **11.753**).

Управљање комуналним отпадом обавља се и за **275** привредних субјеката и институција у граду и насељеним местима, као и **1.139** предузетника (занатски и угоститељски локали и мала привреда).

У Градској управи града Сомбора Одељења која се баве животном средином су:

1. Одељење за пољопривреду и заштиту животне средине, које издаје дозволе, израђује планове и спроводи програме животне средине. На овим пословима не постоји ни један запослен, а послове врши правник запослен у том Одељењу.
2. Одељење инспекције и комуналне полиције, у оквиру ког се налази инспектор за заштиту животне средине који врши инспекцијски надзор над пословима поверених Законима. Постоји само један инспектор за заштиту животне средине, који покрива читаву општину (град и 15 насељених места).

5.2 Количине комуналног, комерцијалног и индустријског отпада и њихов састав, посебни токови отпада

Врсте отпада у смислу Закона о управљању отпадом су:

- **комунални отпад (кућни отпад)** јесте отпад из домаћинства, као и други отпад који је због своје природе или састава сличан отпаду из домаћинства;
- **комерцијални отпад** јесте отпад који настаје у предузећима, установама и другим институцијама које се у целини или делимично баве трговином, услугама, канцеларијским пословима, спортом, рекреацијом или забавом, осим отпада из домаћинства и индустријског отпада;
- **индустријски отпад** јесте отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

У складу са Законом о управљању отпадом и Правилником о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање произвођачи отпада и оператери су у обавези да воде дневну евиденцију (образац ДЕО1) и годишњу евиденцију (ГИО1) о отпаду који настаје.

У наредној табели дат је приказ надзираних субјеката који су доставили годишње евиденције о количинама отпада произвођача отпада у национални регистар код Агенције за заштиту животне средине.

Табела 8. Подаци Агенције за заштиту животне средине из 2017.године

надзирани субјекат	адреса	годишњи извештај о отпаду произвођача отпада ГИО 1
"Боја" доо за израду саобраћајне сигнализације	Арсенија Чарнојевића 16	папирна и картонска амбалажа 3,4t отпадни алуминијум комади лима и струготине 7,4t отпадни гвоздени и челични комади 14,2t отпад од уклањања боја или лака који садрже органске раствараче или друге опасне супстанце 3,6t амбалажа која садржи остатке опасних супстанци или је контаминирана опасним супстанцама 0,03t флуоресцентне цеви и други отпад који садржи живу 0,01t одбачена електрична и електронска опрема 0,5t
"Мисал" доо	ЈНА 80	PVC 2,1 t алуминијум 1,6 t
Д-комерц	Коњовићева 69	синтетичка моторна уља, уља мењаче и подмазивање 0,6 t филтери од уља 0,063 t
"Огризовић Раде и синови - ОРИС" доо за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију, Сомбор	Бездански пут бб	папирна и картонска амбалажа 0,126 t пластична амбалажа 0,039 t
АД фабрика уља и биљних масти	Стапарски пут бб	најлон и пластика 0,333t гвожђе 56,000t слузна вода из рафинерије 338,750t слуз 176,640t отпадна маст 238,107t отпадна вода из маргарина 183,490t
Агрисер доо Алекса Шантић	Школска 9а	отпад од биљног ткива 0,4 t отпадно уље настало сервисирањем возила 0,450 t пластична амбалажа 0,710 t амбалажа која садржи остатке опасних супстанци или је контаминирана опасним супстанцама 1,1 t
Дакар ауто друштво за трговину и сервис доо Сомбор	Филипа Књајића бб	моторна уља 1,2 t остала моторна уља 0,8 t папир и картон 0,1 t
Фиорано доо	Стапарски пут бб	папир и картон (са картонским цевкама) 40,74 t пластична фолија 13,36 t пластика, мешана 5,07 t

		<p>истрошени тонери за штампаче 0,06 t отпадни полиуретан 163,76 t метал 0,63 t дрвене палете, ЕУРО и остале 32,06 t муљ са пречистача отпадних вода 9,07 t текстил са папиром и најлоном 99,02 t контаминирана амбалажа 0,62 t флуоресцентне цеви 0,097 t бочице од спрејева 0,03 t зауљене крпице 0,0027 t отпадно уље 0,18 t</p>
Меркур боје и лакови доо	Арсенија Чарнојевића 21	папир 0,014 t пластика 0,011 t
Сомболед доо	Гаковачки пут бб	Отпадни муљ: 1.975 m ³
Сигнал предузеће за израду и одржавање саобраћајне сигнализације, пројектовање и инжењеринг доо Сомбор	Централа 30	Отпадна амбалажа од гарбе 0,950t Стругање и обрада ферометала 12,670t Отпадна пластика 0,870t Папирна и картонска амбалажа 1,170t
Привредно друштво за производњу и монтажу префабрикованих бетонских елемената "Бетоњерка" ад Сомбор	Апатински пут бб	алуминијум 0,649 t бетон 25 t гвожђе 3,73 t
Завод за јавно здравље Сомбор	Војвођанска 47	инфективни отпад 1,53t
Општа болница "Др Радивој Симоновић" Сомбор	Војвођанска 75	оштри инструменти 4,69 t отпади чије сакупљање и одлагање подлеже посебним захтевима због спречевања инфекције 71,85 t
Пољопривредно предузеће Бездан ад, Бездан	Сомборски пут бб	отпадна амбалажа која садржи и која је контаминирана пестицидима 1,54 t отпадне џамбо вреће – пластика 8,32t мешани комунални отпад 3 t остала моторна уља за мењаче и подмазивање 0,8 t
Привредно друштво Сомбормлин доо	Стапарски пут бб	папирна и картонска амбалажа 0,1 t пластична амбалажа 0,1 t амбалажни дрвени отпад 4,1 t
Сомборелектро доо	Аде Ендре 27	Отпадни прашкасти премази 2,9t Отпадни лепкови и заптивачи 7,9t Отпадна керамика, цигле, плочице и производи за грађевинарство 8,4t Папирна и картонска амбалажа 1,803t Пластична амбалажа 0,098t Отпадне гуме 2,140t Цигле 7,5t

		Бакар, бронза и месинг 0,127t Алуминијум 0,450t Гвожђе и челик 31,510t
Весом доо Бездан	Колутска 5	пластична амбалажа 1,4t обрада пластике 311t

Надзирани субјекти који се баве управљањем отпадом тј. **оператери, на територији града су Панос доо**, предузеће које се бави сакупљањем, транспортом и складиштењем металног отпада и **ЈКП Чистоћа - Рециклажни центар**, који се бави сакупљањем, транспортом и складиштењем амбалажног отпада.

Панос доо, Сомбор, Богољуба Јефтића 4

Панос доо је предузеће које се бави сакупљањем, транспортом и привременим складиштењем металног и амбалажног отпада, за шта поседује и дозволе. У наредном периоду планира да се бави и третманом отпадних возила.

Табела 9. Количине сакупљеног отпада у 2017. години према подацима достављеним Агенцији за заштиту животне средине

Врста отпада	количина у 2017. години у тонама
папир и картонска амбалажа	1,20
отпадне гуме	2,42
бакар, бронза и месинг	3,76
алуминијум	28,71
олово	0,04
цинк	0,17
гвожђе и челик	367,38
метали који садрже гвожђе	1,30
пластика	2,58

ЈКП "Чистоћа" Рециклажни центар, Сомбор, Стапарски пут бб

Табела 10. Приказ биланса количине сакупљеног и испорученог амбалажног отпада

Материјал	Количина 2016. год	Количина 2017. год
ПЕТ	220.940 kg	282.585 kg
Рапир, картон	168.260 kg	126.455 kg
Најлон	19.420 kg	22.990 kg
Тврда пластика	9.220 kg	12.126 kg
Стакло	42.280 kg	11.938 kg
Алуминијум	1.700 kg	9.755 kg
УКУПНО	452.600 kg	465.939 kg

У предузећима и локалима настају различите врсте отпада у зависности од врсте делатности којом се конкретни привредни субјекат бави. Најзаступљеније врсте отпада су: метали, кожа, текстил, отпадна уља, метални отпад, отпад од боја и лакова, растварачи, киселине, базе и др.

Иако град не поседује санитарну депонију, у складу са законским прописима ЈКП Чистоћа води рачуна о томе да на постојећу градску депонију не доспе опасан отпад, утолико колико је у могућности да то исконтролише. Од индустријских постројења траже се извештаји о испитивању отпада и на депонију се прима само отпад који има карактеристике не опасног отпада. Што се тиче комуналног отпада, према извештајима, још увек је то тешко исконтролисати јер се у комунални отпад одлаже и опасан отпад (батерије, лекови, сијалице...).

Потребно је напоменути да на нивоу Републике недостатак постројења за третман опасног отпада представља проблем. Велики број предузећа који генеришу опасан отпад има озбиљне проблеме одлагања услед недостатка регионалне или националне инфраструктуре за његов третман.

Посебни токови отпада

Према подацима, Град Сомбор заједно са ЈКП Чистоћом улаже напоре како би се у наредном периоду решио проблем управљањем посебним токовима отпада (електрични и електронски отпад, батерије, отпадна уља...). У плану је доношење градске одлуке о управљању посебним токовима отпада, као и проширивање делатности Рециклажног центра.

У граду постоји само један оператер који се бави сакупљањем електричног и електронског отпада, а то је **Е рециклажа**. Предузеће постоји од 2012.године, поседује дозволу за сакупљање и транспорт, а у току је добијање дозволе за складиштење. Ово предузеће планира да постане сакупљачки центар за западnobачки округ. У току 2017.године сакупљено је 350 тона електричног и електронског отпада.

Управљање медицинским отпадом у граду функциониште тако што Завод за јавно здравље Сомбор, као и општа болница "др Радивој Симоновић" поседују уређаје за стерилизацију и дробљење инфективног отпада како би се на што ефикаснији и безбеднији начин третирао и тиме смањио негативан утицај на животну средину.

Грађевински отпад (шум)

Грађевински отпад се сакупља и транспортује возилима ЈКП, а најчешће сопственим превозом физичких и правних лица са територије Града Сомбора. Највеће количине овог отпада се генеришу у току „Месеца чистоће“, када у организованој акцији, ЈКП сакупља и транспортује нестандартни отпад од корисника у Сомбору и насељеним местима.

Пословођа депоније, власнику отпада издаје потврду да је грађевински отпад одложен на депонију, којом се код грађевинске инспекције доказује да се са отпадом поступило у складу са Општинском Одлуком и да није формирана нова *дивља депонија*/одлагалиште.

Грађевински отпад се као погодан материјал користи на постојећој депонији за насипање интерних саобраћајница и покривку дневне шарже одложеног комуналног отпада. Ове врсте отпада нема у довољној количини да би се задовољиле потребе технолошког поступка депоновања, па се најчешће у пролетњим месецима (током „Месеца чистоће“) формира *позајмиште за интервентна насипања* путева на телу депоније.

Упркос постојању прописа, у пракси су грађани и даље недовољно савесни и ову врсту отпада одлажу свуда, а нарочито на затвореним *сеоским депонијама/одлагалиштима*. Овај проблем је најизраженији на депонији/одлагалишту у Станишићу.

Кабастни отпад (гломазни)

Као и код грађевинског, ова врста се не сакупља у редовном поступку, јер се по својим габаритима не може одлагати у комуналне контејнере постављене на површинама јавне намене и специјална возила ЈКП. Углавном се ради о деловима намештаја, санитарнијама и другим крупним деловима намештаја, који уколико би доспели у специјално комунално возило, могу изазвати значајна оштећења хидрауличног потисног система. Због оваквих ситуација, а и намере локалне самоуправе да спречи стварање *дивљих депонија*, сваке се године организује, сада већ традиционални „Месец чистоће“ у којем ЈКП својим возилима сакупља и транспортује сав инертни - кабастни отпад од корисника у граду и насељеним местима. Ова услуга се не наплаћује, а трошкове ангажовања радника и возила ЈКП, у овој акцији сноси локална самоуправа.

Муљеве талози, пепео, шљака и сл (муљеве из отпадних вода, канализације, септичких јама и уличних сливника)

Ове врсте отпада се не смеју одлагати на депонију без претходног третмана, што је у случају депоније „Ранчево“ поштовано. Солидификован муљ из пречистача комуналних отпадних вода, након третмана, чији је индексни број 19 08 05 из ЈКП „Водоканал“ Сомбор, се редовно одлаже на депонију, о чему се води уредна евиденција. За предметни отпад постоје документи о кретању отпада, као и анализа којом је извршена карактеризација и категоризација.

Раније је из Фабрике уља и биљних масти преузимао отпадни муљ из рафинације, али за њега нема анализе. У задњих неколико година овај отпад се од уљаре не преузима.

Од почетка експлоатације депоније „Ранчево“ никада није депонован муљ и талози из септичких јама, већ је он углавном изливан на градски пречистач „УПОВ“ у саставу ЈКП „Водоканал“.

Приватни превозници муља из септичких јама у граду и насељеним местима, течни комунални отпад не транспортују на градски пречистач УПОВ, већ се он излива нелегално у канале, *дивље депоније* и друге локације.

Отпад животињског порекла

На територији Града Сомбора већ дуги низ година ради Ветеринарска установа "Протеинка" која је формирана као републичко јавно предузеће са функцијом безбедног збрињавања отпада животињског порекла и конфиската. Проблем на територији града представља то што је технологија овог предузећа застарела и што се велике количине месног коштаног брашна лагерују у кругу предузећа и на такав начин директно утичу на загађење земљишта. Обзиром на технологију и не адекватан начин чувања сировине, грађани Сомбора имају велики проблем и са непријатним мирисима.

Изражен је и проблем неконтролисаног одлагања угинулих животиња на јавне површине на тзв. сточна гробља. Град Сомбор нема регистровано сточно гробље и овакав начин и неодговорност појединаца представља озбиљан проблем за животну средину јер у највећој могућој мери може негативно утицати на здравље људи и животиња.

6. АНАЛИЗА КОЛИЧИНА И САСТАВ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА

ЈКП Чистоћа Сомбор сваког дана сакупља комунални отпад из различитих врста посуда, канти и контејнера који се налазе на јавним површинама Сомбора и насељеним местима, у индивидуалном и колективном типу становања, као и у објектима мале привреде. Динамика сакупљања је једном недељно, а код колективног типа становања и чешће, у зависности од попуњености посуда.

6.1 Извештај о летњој анализи, количинама и морфолошком саставу комуналног отпада у Граду Сомбору

Анализа је рађена 2016.године према Правилнику о методологији за прикупљање података о саставу и количинама комуналног отпада на територији јединице локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр. 61/2010) и се састоји се из два сегмента. Први сегмент је обухватио мерење генерисаних количина комуналног отпада у општини Сомбор. Мерење је извршено у периоду којем се обухвата пружање услуга сакупљања и транспорта отпада за свако домаћинство у граду Сомбору и насељеним местима. Континуирано је вршено мерење у периоду од 7 дана, мерењем масе празних возила (тара тежина) и пуног (брutto тежина). Подаци о мерењима евидентирани су на посебном прописаном обрасцу. Мерење је спроведено на исти начин и по истој процедури за сва возила ЈКП „Чистоће“ по предвиђеном дневном распореду тог дана. Други сегмент подразумева узорковање и анализу морфолошког састава отпада за општину Сомбор. Маса узорка је износила приближно 500 кг. Узорци су узети из два типа градске зоне (индивидуално и колективно становање), као и руралног дела општине.

Принцип рада

Репрезентативни узорак из издвојене количине комуналног отпада је рађен по методи четвртања. Четвртање подразумева када се хрпа отпада раздели на четвртине те се две насупротне хрпе одбаце, преостале споје. Узимање узорака комуналног отпада врши се на основу начина становања и процента ушешћа тог типа на укупно генерисану количину.

Приликом рада на узимању узорка, уочено је да се приликом пражњења возила отпад расподељује на начин да теже компоненте „тону“ на дно хрпе, а лакше се задржавају на површини. Стога је важно да се приликом захваћења масе отпада она узима по целој вертикали дна посуда за одлагање.

Маса репрезентативног узорка за анализу и мерење је износила 250 кг. Сваки узорак се анализирао засебно у односу на сектор који се посматра. Разврставање отпада се радило ручно на 23 различите фракције и свака врста се према предложеном каталогу отпада мерила посебно. Приликом анализе коришћено је сито које је служило за лакше одређивање морфолошког састава нарочито ситних фракција.

Укупан број домаћинстава обухваћених организованим сакупљањем и транспортом комуналног отпада у Сомборској општини износи 29.937 док је број становника 85.903.

Градска зона – колективни тип становање чини 6.159 домаћинстава или 17.670,25 становника што представља 20,57 % блоковима стамбених зграда

Градска зона – индивидуално становање чини 10.717 домаћинстава или 30.753,27 становника што представља 38,80 % са индивидуалним типом домаћинствима - кућама која поседују двориште/башту.

Рурална зона у оквиру града Сомбора чини 13.061 домаћинстава или 37.479,48 становника што представља 43,63 % са индивидуалним домаћинствима – кућама, која поседују двориште/башту а налазе се у насељеним местима општине.

Морфолошки састав комуналног отпада у Сомбору је анализиран у једној кампањи. Кампања је урађена 30.08.2016. године и представља летњу анализу. Просечна температура је била 29° С, углавном сунчано изузев пар дана када је било облачно али без падавина.

Узорак је прикупљен из три различита типа становања и то из колективног, са територије Нове Селенче, индивидуалног типа са територије МЗ „Венац“, док је узорак из насељених места узет из Гакова.

У наредној табели приказана је процентуална заступљеност различитих категорија отпада по секторима становања Сомбор.

Табела 11. Процентуална заступљеност отпада по свим типовима становања

Категорија отпада	Каталог отпада	Тип становања		
		Колективн и (%)	Индивидуални (%)	Рурални (%)
		30.08.2016.	30.08.2016.	30.08.2016.
1. Баштенски отпад	20 02 01	5,44	9,81	12,10
2. Остали биоразградиви отпад	20 02 01	7,52	14,69	17,43
3. Папир	20 01 01, 15 01 01	1,64	2,18	2,70
4. Картон	20 01 01, 15 01 01	0,36	1,28	1,08
5. Композитни материјали	15 01 05	0,21	0,38	0,36
6. Стакло	15 01 07, 20 01 02	0,48	0,68	0,77
7. Метална и ферозна амбалажа	15 01 04, 20 01 40	0,18	0,11	0,37
8. АЛУ - конзерве	15 01 04, 20 01 40	0,05	0,04	0,06
9. ПЕТ и амбалажа од пластике	15 01 02, 20 01 39	0,40	0,32	0,74
10. Пластичне кесе	15 01 02, 20 01 39	1,01	1,51	2,06
11. Тврда Пластика	15 01 02, 20 01 39	0,21	0,25	0,32
12. Текстил	15 01 09, 20 01 11	0,65	0,91	1,15
13. Пелене	20 03 99	1,30	1,58	2,11

14. Грађевински отпад	17 09 04	0,34	0.00	0,13
15. Електрични и Електронски (ЕЕ) отпад	16 06, 20 01 33*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36	0,01	0,01	0,01
16. Медицински отпад	20 01 31*, 20 01 32	0,01	0,01	0,02
17. Остали опасан отпад		0,03	0,04	0,04
18. Остали неопасан отпад		0.00	0.00	0,06
19. Кожа	20 01 11	0,01	0,63	0.00
20. Инертни отпад	20 02 02	0	0,44	0
21. Дрвени отпад	20 01 38	0,05	0,02	0,45
22. Фини елементи <20mm	20 01 99	0,31	0,44	0,98
23. Фини елементи <10mm	20 01 99	0,36	0,47	0,69
УКУПНО		20,57	35,80	43,63

Из наведене табеле види се да највише баштенског и биоразградивог отпада има у индивидуалном и сеоском типу домаћинства, док је знатно мање заступљен у колективном типу домаћинства.

Табела 12. Укупна количина за сваку категорију отпада у летњој анализи

РБ	Категорија отпада	Летња анали удео (%)	Летња анализа количина фракције(t/не дељно)	Летња анализа количина фракције (t/годишње)
•	Баштенски отпад	27,35	164,10	8533,20
•	Остали биоразградиви	39,64	237,84	12367,68
•	Папир	6,52	39,12	2034,24
•	Картон	2,72	16,32	848,64
•	Композитни материјали	0,95	5,70	296,40
•	Стакло	1,93	11,58	602,16
•	Метална и ферозна амбалажа	0,66	3,96	205,92
•	АЛУ - конзерве	0,15	0,90	46,80
•	ПЕТ и амбалажа од пластике	1,46	8,76	455,52
•	Пластичне кесе	4,58	27,48	1428,96
•	Тврда Пластика	0,78	4,68	243,36
•	Текстил	2,71	16,26	845,52
•	Пелене	4,99	29,94	1556,88
•	Грађевински отпад	0,47	2,82	146,64
•	Електрични и	0,03	0,18	9,36

	Електронски (ЕЕ) отпад			
•	Медицински отпад	0,04	0,24	12,48
•	Остали опасан отпад	0,11	0,66	34,32
•	Остали неопасан отпад	0,06	0,36	18,72
•	Кожа	0,64	3,84	199,68
•	Инертни отпад	0,44	2,64	137,28
•	Дрвени отпад	0,52	3,12	162,24
•	Фини елементи <20mm	1,73	10,38	539,76
•	Фини елементи <10mm	1,52	9,12	474,24
	УКУПНО	100,00	600,00	31.200,00

Доминантна категорија отпада у Сомбору и насељеним местима је остали биоразградиви отпад који чини 39,64 % а следећи је баштенски отпад са уделом од 27,35 % односно баштенски и остали биоразградиви отпад чине 2/3 укупног комуналног отпада. Затим, следећа категорија су папир и картон који чине 9,24 % од укупног комуналног отпада као и пластика са три субкатегије има пропорцију од 6,82 %, одма након њих и пелене заузимају нешто већи удео у износу од 4,99 %. Најмање затечене категорије отпада су електрични и електронски отпад укупног удела од 0,03%. На основу затеченог стања приликом анализе морфолошког састава отпада, могла се наћи одређена количина опасног отпада заједно са медицинским отпадом удела од 0,15 %, где су спадали лекови са истеклим роком трајања, амбалаже од пестицида, хербицида чак и амбалажа од моторних уља.

Након извршеног седмодневног мерења, **пројекција добијених резултата показује просечну вредност прикупљеног отпада на годишњем нивоу од стране ЈКП „Чистоћа“ и она износи 31.200 тона.** Процент покривености становништва организованим прикупљањем отпада је 100%, те се на основу тих добијених података, може закључити да **становници општине Сомбор дневно генеришу приближно 1,00 кг комуналног отпада дневно, односно 363,20 кг годишње.**

Табела 13. Укупно генерисан отпад за град Сомбор са насељеним местима

Измерена колична отпада за недељу дана (t/недељно)	600,00
Укупно сакуљена количина за годиму дана (t/годишње)	31 200
Број становника	85 903
Број становника обухваћених организованим прикупљањем отпада	85 903
Покривеност територије услугом ЈКП „Чистоће“ у %	100 %
Генерисана количина (kg/становник/годишње)	363,20
Генерисана количина (kg/становник/дан)	1,00
Генерисана количина (kg/домаћинство/годишње)	1042,19
Генерисана количина (kg/домаћинство/дан)	2,86
Укупно генерисана количина за целу општину (t/годишње)	31 200,00

Укупно генерисана количина за колективни тип становања (t/годишње)	6 417,84
Укупно генерисана количина за индивидуални тип становања (t/годишње)	11 169,60
Укупно генерисана количина за рурални тип становања (t/годишње)	13 612,56

Према подацима, ЈКП „Чистоћа“ Сомбор није била у могућности спровести одређивање влажности и органске суве материје у отпаду јер нема уређаје за утврђивање истих. На основу мерења нето тежине камиона и просечне запремине његовог сандука, **прорачуном се дошло до просечне густине комуналног отпада у камиону, а која износи 350,35 кг/м³.**

6.2 Извештај зимске анализе о количинама и морфолошком саставу комуналног отпада у Сомбору и насељеним местима

Анализа морфолошког састава комуналног отпада са територије Града Сомбора и мерење генерисаних количина рађено је према Правилнику о методологији за прикупљање података о саставу и количинама комуналног отпада на територији јединице локалне самоуправе (Сл. Гласник РС бр. 61/2010) и састоји се из два сегмента.

Први сегмент обухвата мерење генерисаних количина комуналног отпада у Граду Сомбору. **Мерење се вршило 2018.године** у периоду који обухвата редовно пружање услуга сакупљања отпада за домаћинства Града Сомбора и насељених места. Мерење квантитета комуналног отпада је обављано у периоду од 7 дана. Поступак се одвијао мерењем маса празних празних возила (тара тежина) мерење пуних возила након сакупљања отпада са унапред одређених локација (брuto тежина). Након сваког мерења подаци су евидентирани у обрасцима. Мерење се спроводило на исти начин и по истој процедури за сва возила ЈКП „Чистоће“ по устаљеном распореду сакупљања. Резултати мерења су приказани у **Прилогу**.

Табела 14. Тежина сакупљеног отпада

Датум мерења	Тежина сакупљеног отпада (НЕТО тежина у тонама)
12.03.2018.	101,57
13.03.2018.	134,4
14.03.2018.	95,6
15.03.2018.	76,48
16.03.2018.	89,42
17.03.2018.	2,7
18.03.2018.	2,5
УКУПНО	502,67

Анализирајући сакупљене количине по данима, видљиво је да је уторак најоптерећенији дан, те да се у односу на четвртак сакупи више 58 тона отпада. На

основу овог податке, требало би донекле изменити распоред сакупљања ради равномерног оптерећења возила и оперативних радника. Субота је нерадни дан, а сакупљене количине се односе на отпад са површина јавне намене.

Укупан број корисника у категорији физичка лица на територији Града Сомбора на дан 31. 12. 2017. године је износио 27.669, док је број становника 85.903, односно на основу годишње стопе пада броја становника према просечним статистичким подацима, тренутно би у Граду Сомбору могло бити 77.951 становника.

Према категоријама број корисника физичких лица је следећи:

Градска зона – колективно становање чини 5.976 домаћинстава, што представља **21,59 %**, и то су насеља са блоковима стамбених зграда.

Градска зона – индивидуално становање чини 9.898 домаћинстава, што представља **35,77%**, и то су индивидуалне куће које поседују двориште/башту.

Рурална зона у оквиру Града Сомбора чини 11.795 домаћинстава што представља **42,69%** и то у свим насељеним местима са кућама која поседују двориште/башту а налазе се у руралној зони.

На основу приказаних података може се закључити да се на територији Града Сомбора **просечно по домаћинству генерише 17,16 kg отпада недељно, или 2,45 kg дневно**. Уколико се прихвати да је просечан број чланова домаћинства према попису становника из 2011. године износио 2,7, на основу изнетих података, дневно се по становнику у зимском периоду генерише **0,907 килограма комуналног отпада**.

Други сегмент представља узорковање и анализу морфолошког састава отпада за три локације Града Сомбора. Маса узорка је износила приближно 500 kg. Узорци су узети из два типа градске зоне (индивидуални и колективни тип становање), као и руралног (сеоског) дела Града – корисници у насељеном месту Дорослово.

Репрезентативни узорак из издвојене количине комуналног отпада је рађен по методи четвртања (напред описаној). Приликом рада на узимању узорка, уочено је да се током пражњења возила, отпад расподељује тако да теже компоненте тону на дно хрпе, а лакше се задржавају на површини. Због тога је важно да се приликом захватања, маса отпада узима по целој вертикали запремине.

Маса за анализу репрезентативног узорка износила је 250 kg. Сваки узорак је засебно анализиран у односу на посматрани сектор.

Разврставање отпада се радило ручно у 16 различитих фракција, а свака врста се према предложеном списку мерила посебно.

Приликом анализе коришћено је сито које је служило за лакше одређивање градације морфолошког састава нарочито ситнијих фракција.

Морфолошки састав комуналног отпада у Сомбору је анализиран у једној кампањи, која је урађена 15.03.2018.године и представља зимску анализу. Просечна температура је била 14°C, мало облачно са сунчаним интервалима. Простор на којем је рађена анализа је круг машинске радионице ЈКП „Чистоће“. Узорак је прикупљен из три различита сектора. Узорак отпада за селекцију из колективног типа становања узет је из Месне заједнице Нова Селенча (ул. Грује Дедића), узорак из индивидуалног типа становања из Месне Заједнице Млаке (ул.Огњена Прице), а узорак из руралног дела Града Сомбора из Месне Заједнице Дорослово.

Детаљан приказ анализе

Подаци о морфолошком саставу комуналног отпада – зимска анализа, обављена је 15. марта 2018. Тип становања: рурални **МЗ Дорослово**, маса узорка: 250 kg

Табела 15. Морфолошки састав комуналног отпада – Дорослово

	Врста отпада	Примери	Нето маса (kg)	Удео (%)
1	Баштенски отпад	Покошена трава, коров, цвеће, гране, лишће...	64,3	11,22
2	Остали биоразградиви отпад	Отпад од хране-свих врста, угинули пилићи, животињски органи итд.	32,8	5,72
3	Папир	Старе новине, огласи, штампапа издања	1,6	0,28
4	Картон	Картонске кутије свих врста, амбалажа хране	2,0	0,35
5	Композитни материјали	Тетрапак за јогурт, млеко, сокове, шлаг итд	0,8	0,14
6	Стакло	Флаше, стаклене тегле, равно стакло, сијалице, огледала	5,8	1,01
7	Метал-амбалажни и остали ферозни	Конзерве за храну, алат, метални делови аутомобила, кухињски прибор....	0,4	0,07
8	Метал алу конзерве	Лименке за напитке	0,1	0,02
9	ПЕТ амбалажа	Пластичне флаше за воду, сокове, уље...	3,1	0,54
10	Пластичне кесе	ПВЦ кесе, кесе за отпад, кесе кекса...	12,2	2,13
11	Тврда пластика-остало	Кутије за маргарин, јогурт, павлаку, лавори, канте, гајбе, играчке итд	5,3	0,92
12	Текстил	Природна и вештачка влакна, одећа...	2,8	0,49
13	Кожа	Кожни делови одеће, кожне ципеле...	/	/
14	Пелене	Пелене за бебе, санитарне пелене..	13,5	2,36
15	Медицински отпад	Лекови из кућне употребе завоји, туфери и сл	0,17	0,03
16	Фини елементи	Пепео, прашина, земља итд	105,13	18,35

Тип становања индивидуални **МЗ Млаке**, улица **Огњен Прице**, маса узорка: 250 kg

Табела 16. Морфолошки састав комуналног отпада – Сомбор, МЗ Млаке

	Врста отпада	Примери	Нето маса (kg)	Удео (%)
1	Баштенски отпад	Покошена трава, коров, цвеће, гране, лишће..	46,0	6,59
2	Остали биоразградиви отпад	Отпад од хране-свих врста, угинули пилићи, животињски органи итд.	42,6	6,10
3	Папир	Старе новине, огласи, штампана издања	4,4	0,63
4	Картон	Картонске кутије свих врста, амбалажа хране, пића	3,3	0,47
5	Композитни материјали	Тетрапак за јогурт, млеко, сокове, шлаг итд	1,5	0,21
6	Стакло	Флаше, стаклене тегле, равно стакло, сијалице, огледала	10,0	1,43
7	Метал-амбалажни и остали ферозни	Конзерве за храну, алат, метални делови аутомобила, кухињски прибор....	2,9	0,42
8	Метал алу конзерве	Лименке за напитке	0,1	0,01
9	ПЕТ амбалажа	Пластичне флаше за воду, сокове, уље, сирће	4,5	0,64
10	Пластичне кесе	ПВЦ кесе, кесе за отпад, кесе кекса итд.	10,0	1,43
11	Тврда пластика-остало	Кутије за маргарин, јогурт, павлаку, лавори, канте, гајбе, играчке итд	6,8	0,97
12	Текстил	Природна и вештачка влакна, одећа, торбе...	7,5	1,07
13	Кожа	Кожни делови одеће, кожне ципеле итд	/	/
14	Пелене	Пелене за бебе, санитарне пелене..	7,3	1,05
15	Медицински отпад	Лекови из кућне употребе завоји, туфери и сл	0,10	0,01
16	Фини елементи	Пепео, прашина, земља итд	103,14	14,77

Генерисана количина отпада у јединици локалне самоуправе у колективном типу становања Месна Заједница **Нова Селенча** ул. **Грује Дедића** маса узорка 250 kg

Табела 17. Морфолошки састав комуналног отпада – Сомбор, МЗ Нова Селенча

	Врста отпада	Примери	Нето (kg)	Удео %
1	Баштенски отпад	Покошена трава, коров, цвеће, гране, лишће...	28,0	2,30
2	Остали биоразградиви отпад	Отпад од хране-свих врста, угинули пилићи, животињски органи итд.	88,7	7,3
3	Папир	Старе новине, огласи, штампана издања	17,1	1,41
4	Картон	Картонске кутије свих врста, амбалажа хране...	15,7	1,29
5	Композитни матер.	Тетрапак за јогурт, млеко, сокове, шлаг итд	4,1	0,34
6	Стакло	Флаше, стаклене тегле, равно стакло, сијалице,	16,8	1,38
7	Метал-амбалажни и остали ферозни	Конзерве за храну, алат, метални делови аутомобила, кухињски прибор....	3,7	0,30
8	Метал алу конзерве	Лименке за напитке	0,5	0,04
9	ПЕТ амбалажа	Пластичне флаше за воду, сокове,уље...	8,8	0,72
10	Пластичне кесе	ПВЦ кесе, кесе за отпад, кесе кекса итд.	17,2	1,42
11	Тврда пластика-остало	Кутије за маргарин, јогурт, павлаку, лавори, канте, гајбе, играчке итд	11,6	0,95
12	Текстил	Природна и вештачка влакна, одећа, торбе...	7,1	0,58
13	Кожа	Кожни делови одеће, кожне ципеле итд	1,4	0,12
14	Пелене	Пелене за бебе, санитарне пелене..	16,7	1,37
15	Медицински отпад	Лекови из кућне употребе завоји, туфери и сл	0,2	0,02
16	Фини елементи	Пепео, прашина, земља итд	12,52	1,03

У Табели је приказана процентуална заступљеност различитих врсти отпада по секторима становања у Сомбору.

Табела 18. Процент заступљености различитих врста отпада

Бр	Врста отпада	Индексни број	Сектор становања		
			Колективно Сеоско	Индивидуал	
1.	Баштенски отпад	20 02 01	2,30	6,59	11,22
2.	Остали биоразградиви отпад	20 02 01	7,3	6,10	5,72
3.	Папир	20 01 01, 15 01 01	1,41	0,63	0,28
4.	Картон	20 01 01, 15 01 01	1,29	0,47	0,35
5.	Композитни материјали	15 01 05	0,34	0,21	0,14
6.	Стакло	15 01 07, 20 01 02	1,38	1,43	1,01
7.	Метал амб.ферозни	15 01 04, 20 01 40	0,30	0,42	0,07
8.	Метал АЛУ кинзерве	15 01 04, 20 01 40	0,04	0,01	0,02
9.	ПЕТ флаше и амб.пластика	15 01 02, 20 01 39	0,72	0,64	0,54
10.	Пластичне кесе	15 01 02, 20 01 39	1,42	1,43	2,13
11.	Тврда пластика	15 01 02, 20 01 39	0,95	0,97	0,92
12.	Текстил	15 01 09, 20 01 11	0,58	1,07	0,49
13.	Пелене	20 03 99	1,37	1,05	2,36
14.	Кожа	20 01 11	0,12	/	/
15.	Медицински отпад	20 01 31*, 20 01 32	0,02	0,01	0,03
16.	Фини елементи <20 мм	20 01 99	1,03	14,77	18,35
	УКУПНО		20,57	35,80	43,63

Анализирајући упоредне податке, виде се значајне разлике између колективног и индивидуалног типа становања, који се огледају у количинама одређених врста отпада као што су баштенски отпад и фини елементи, што је разумљиво, обзиром на начин становања. Код осталих врста отпада мање су изражене разлике осталих анализираних компоненти.

Подаци добијени зимском анализом у одређеној мери одступају од резултата анализа вршених у другим деловима године. Обзиром да се у свим периодима године користи иста метода, добијени резултати су потврдили претпоставке естраполације код истог типа становања на целокупној територији Града Сомбора, те се сматра да су примењиви у свим будућим прорачунима као репрезентативни узорци стања.

7. САКУПЉАЊЕ И ТРАНСПОРТ ОТПАДА, АКТИВНОСТИ РЕЦИКЛАЖЕ И ДРУГЕ ОПЦИЈЕ ТРЕТМАНА ОТПАДА, ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА

Фаза сакупљања отпада је комплекснија и осетљивија у процесу управљања отпадом. Она подрезује прихват стандардних и нестандартних посуда и утовар у возила. Комплетан поступак се одвија на улици (јавној површини) у режиму уличног саобраћаја. Специфичност ове фазе је у томе што корисници за одлагање комуналног отпада користе нестандартне посуде. Поједини корисници у посуде одлажу отпад који не спада у категорију комуналног (метални, грађевински, кабасти, опасни отпад). Недељне количине отпада нису константне, (стандардан просек је једна посуда од 120 лит по домаћинству). Али су оне веома често вишеструко веће. Таква ситуација изискује повећане трошкове рада и бржу амортизацију средстава.

Велики проблем у процесу сакупљања комуналног и осталог отпада је што многи корисници не поседују типске посуде већ користе нестандартне посуде, кесе, џакове и др и на тај начин смањују ефикасност у сакупљању. Сакупљање отпада у индивидуалном типу становања може се олакшати увођењем пластичних посуда са точковима које су лаке за манипулацију, одржавање и пражњење.

Према подацима, у наредном периоду планира се усвајање Правилника о постављању посуда за привремено одлагање отпада, којим ће бити одређен број, врста, место, капацитет и технички услови за постављање посуда за сакупљање комуналног, индустријског неопасног и амбалажног отпада, на јавним површинама на територији Града Сомбора, где Јавно комунално предузеће „Чистоћа” Сомбор обавља поверену делатност управљања отпадом (сакупљање, транспорт, третман и депоновање неопасног отпада). Правилником се предвиђа да се за:

сакупљање комуналног отпада користе посуде:

1. Типизирани контејнер запремине 0,9 или 1,1 m^3
2. Типизирана пластична канта запремине 120, 140 или 240 литара
3. Типизирана пластична кеса за сакупљање отпада запремине 80 литара, дебљине 0,05-0,08 мм.

сакупљање индустријског неопасног отпада користи:

1. Типизирани контејнер запремине 1,1 m^3
2. Типизирани отворени или затворени контејнер запремине 5 m^3

сакупљање амбалажног отпада (папир, картон, ПЕТ, алуминијумске конзерве и стакло) користе посуде:

1. Жичани контејнер са џамбо врећом запремине 1,1 m^3 , 1,5 m^3 и 5 m^3
2. Типизирана пластична кеса запремине 80 литара, дебљине 0,05-0,08мм.

Одлуком о уређењу града и Одлуком о одржавању чистоће на територији Града Сомбора, предвиђено је да у пешачкој зони и деловима улица (излетишта и шеталишта) буду постављене корпе за отпад који стварају пешаци на јавним површинама. Одлуку о врсти и изгледу корпи доноси надлежни орган Града.

Број посуда за комунални отпад

Број типизираних контејнера запремине 1,1 m^3 , за сакупљање и привремено одлагање комуналног отпада у колективном типу становања, одређује се по нормативу један контејнер запремине 1,1 m^3 на 12 домаћинстава.

Број типизираних пластичних канти за сакупљање комуналног отпада у индивидуалном типу становања, одређује се по нормативу једна типизирана канта запремине 120 литара, за једно домаћинство, у режиму пражњења једном седмично.

Број типизираних пластичних кеса запремине 80 литара, за домаћинства у Граду и насељеним местима, (индивидуални тип становања) одређује се по нормативу једна типизирана кеса за комунални отпад по домаћинству, у режиму сакупљања једном седмично.

За правна лица која користе пословни простор површине до 1000 m², број и врсту посуда одређује Предузеће, у зависности од: врсте делатности и количине комуналног отпада.

За правна лица која користе пословни простор површине веће од 1000 m², за сваких 1000 m² пословног простора поставља се један типизирани контејнер из члана 5, став 1, тачка 1, овог Правилника.

За кориснике услуга локали, предузетници у све четири категорије, број типизираних посуда од 120 литара, одређује се по нормативу, један локал, минимално једна посуда од 120 литара, односно број посуда адекватан количини генерисаног отпада у локалу, пословном простору предузетника.

За кориснике услуга који привремено користе пословни простор, заузеће јавне површине (манifestације, забавни паркови циркуси, вашари и слично), број и врсту посуда одређује Предузеће, у зависности од очекиване или предвиђене количине и врсте отпада, који настаје за седам дана, а најмање један контејнер запремине 1.1 m³.

Број посуда за индустријски неопасан отпад

Број и величину посуде за одлагање индустриског неопасног отпада, одређује Предузеће, у зависности од врсте отпада, његове количине и динамике пражњења.

Број посуда за амбалажни отпад

Број посуда за сакупљање амбалажног отпада (папир и картон, пластична, метална и стаклена амбалажа – у даљем тексту „амбалажни отпад“), из домаћинства са подручја Града Сомбора, одређује се у односу на градску зону, густину насељености и очекиване количине примарно издвојеног амбалажног отпада.

Број посуда за сакупљање амбалажног отпада из домаћинства у граду и подручју насељених места, одређује се по Плану управљања амбалажним отпадом које израђује и примењује ЈКП Чистоћа.

Комуналних контејнера запремине 0,9 или 1,1m³ код корисника у колективном типу становања има 488, отворених или затворених од 5m³ је 60, а на површинама јавне намене за одвојено сакупљање отпада има 280. Остало су стандардне и нестандардне посуде код индивидуалних корисника

Табела 19. Возила која се користе у управљању отпадом

Бр	Марка возила	Година производње	Просечна старост
1.	ФАП	1994	24
2.	Волво	2001	17
3.	Мерцедес еконик	2001	17
4.	ФАП	2005	13
5.	ФАП	2006	12
6.	Мицубиши	2009	9
7.	ФАП	2010	8
8.	ФАП	2010	8
9.	Волво	2011	7
10.	Ивеко	2014	4
11.	Ивеко	2014	4
12.	Ивеко	2014	4
13.	Подизач ТАМ 130	1985	33
14.	Подизач ФАП	2007	11
15.	Кипер ФАП	1984	34
16.	Кипер ФАП	1987	31
17.	Кипер ТАМ	1983	35
18.	Скип ИМТ	1976	38
19.	Скип Амкадор	2002	16
20.	Скип Венери	2004	14
21.	Булдозер - депонија	1990	28
			Просек 17,48 год

Под оперативном механизацијом подразумевају се возила која ЈКП "Чистоћа" користи у свом свакодневном раду за прикупљење и транспорт отпада и возила појединих привредних субјеката која се користе за ту намену. ЈКП "Чистоћа" располаже са 11 камиона специјалки за одвоз отпада, 3 аутоподизача, булдожер и компактор за сабијање отпада на депонији. За потребе одвожења кабастог и зеленог (биоразградивог) отпада користе се и друга транспортна возила.

Пројекат „Депоније комуналних отпадака Ранчево“ израдио је ООУР Пројектни - Биро, а радове је извело ГП „Душан Станичков“ и ДП „Западна Бачка“ на основу одобреног пројекта. Након завршетка 1990. године издата је употребна дозвола за прву фазу експлоатације. Од грађевинских објеката депонија је опремљена са: службеном просторијом за пословођу и раднике на депонији, санитарним чвором са купатилом, домарским двособним станом, портирницом, надстрешницом за грађевинске машине, дезобаријером, ободним процедурним каналима (уједно и канали за одвођење атмосферске воде), насипом који формира тело депоније. Ободни канали су изведени под падом тако да се процедурне и атмосферске воде гравитационо крећу ка аерационој лагуни. На јужној страни тела депоније

избушена су три пијазометријаска бунара дубине до 40 m, ради контроле подземних вода и упоређивања тренутног и претходних стања, од којих један није у функцији.

Комплекс је обезбеђен стабилном електричном енергијом и стубном трафостаницом. Постоји развод осветљења и видео надзора. Комплекс је у потпуности ограђен са улазно – излазном капијом. Депонија је повезана саобраћајницом која се укључује на локални општински пут Сомбор – Ранчево. Манипулативно опслужни плато је повезан са телом депоније приступним путем за саобраћај возила која довозе отпад на тело депоније.

Управљање депонијом је од стране СО Сомбор, поверено ЈКП „Чистоћи“ која према подацима је скоро искључиво сопственим средствима, настојала да се процес депоновања и инфраструктурног опремања одвија у складу са законском регулативом. Досадашњи период експлоатације депоније „Ранчево“ од 27 година, створио је ситуацију у којој се не може говорити о техничко-технолошком објекту за одлагање комуналног и неопасног индустријског отпада, већ о градском одлагалишту/сметлишту. Разлога за овакву констатацију је више, од којих су идентификовани:

- Одлука СО Сомбор о почетку експлоатације депоније пре њеног формалног и практичног завршетка, веома је лоше прихваћена од стране руководства ЈКП „Чистоће“ Сомбор;
- Оперативни послови управљања депонијом у почетном периоду експлоатације препуштени су од стране руководства ЈКП, недовољно стручним радницима;
- Технолошки поступак одлагања није вођен у складу са пројектом, попуном депонијског простора по дневним ћелијама и према пројектованим пољима и фазама, већ непланским и насумичним одлагањем отпада у тело депоније;
- До данас, Скупштина Града Сомбора није одредила локацију позајмиште инертног материјала;
- ЈКП „Чистоћа“, са контролисаним ценама комуналних услуга, није могла да инвестира у депонију, а посебно у време хиперинфлације, као и дуго година после тога, јер су цене комуналних услуга због „социјалног карактера“ у Сомбору увек биле испод просечних цена истих услуга у комуналној привреди Србије;
- На депонију је одлаган отпад без квалитативне контроле, па се дешавало да поред одобрених врста, буде одложен и опасан отпад;
- Однос органа локалне самоуправе према депонији, њеној експлоатацији и функцији, био је такав да је сматрана само као место за одлагање „ђубрета“, а не као капиталан комунални/инфраструктурни објекат;
- Од потписаног међуопштинског Споразума о регионализацији управљања отпадом 2003. године, прошло је много времена и пропуштено пуно прилика и квалитетних предлога решења регионалног одлагања отпада, као и потенцијалних инвеститора, а ЈЛС региона се нису могле договорити око концепта управљања и отпадом и депонијом.

Од механизације на телу депоније тренутно ради грађевинска машина булдозери ТГ 220.

Од осталих машина повремено се користи ровокопач – утоваривач марке „Амкодор“, а стално су на депонији трактор марке „Томо Винковић“ са косачицом за одржавање круга комплекса и турбо компресор за прање и дезинфекцију возила.

Депонија ради у једној смени а по потреби и у две, у зависности од динамике сакупљања и транспорта отпада. На депонију „Ранчево“ се довози комунални отпад из свих насељених места града Сомбора тј. од око 32.000 индивидуалних корисника и око 2.500 предузетника и правних лица. Поред возила ЈКП, на депонију се прима отпад од корисника правних и физичких лица, који отпад довозе сопственим возилима. Отпад се одлаже у радно чело према дневном плану рада пословође депоније. Након истовара врши се разастирање и планирање булдозерима у слојевима од око 30 – 40 см.

Према пројекту депонија би се требала „градити“ пирамидално до висине од 35 m, са прописаним пресецањима инертним материјалом на дневном нивоу, односно прекривком на завршетку сегмента депонованог отпад чија би висина требала бити 2,5 m, међутим ови технолошки поступци од почетка експлоатације нису обављани. Одлагање отпада је требало да прати напредовање ободног насипа, што би чинило основу подтла за насипање хумусног материјала ради рекултивације, али због недостатка инертног материјала ободни насипи – бедеми су остали на висини која је била и приликом почетка рада.

Контролу одлагања отпада и друге прописане активности, обавља портир у сарадњи са пословођом депоније. Овлашћење за контролу уласка возила и лица, одлагања отпада и безбедности депоније поседује шеф унутрашње контроле, руководилац РЈ и руководиоци у предузећу.

Садржај комуналног отпада сакупљеног од корисника у домаћинствима, понекад одступа од просечног морфолошког састава комуналног и неопасног отпада, због чега га је у потпуности тешко контролисати. Систем примарне селекције још увек није заживео, као ни начин за одвојеног прикупљања опасног отпада из домаћинства, па је тешко утврдити изворе евентуалне контаминације комуналног отпада опасним материјама. Овакве ситуације су ређе, али се ипак појављују.

Рециклабилни и биоразградиви отпад, је такође готово увек измешан са комуналним отпадом, па тако контаминиран губи вредност као секундарна сировина, није погодан за издвајање из депоније, а често је потпуно неупотребљив за другу намену.

Контрола самог отпада приликом одлагања у тело депоније је делимично у складу са процедуром описаном у Уредби о одлагању отпада на депоније. Утврђивање врсте и састава отпада базира се искључиво на визуелном прегледу руковооца грађевинске механизације, а количина се процењује искључиво на основу запремине товарног сандука возила које га довози, јер депонија не поседује колску вагу. Због динамике допремања отпада на депонију, није увек могуће извршити контролу сваке шарже након истовара, па се састав евидентира углавном на основу изјаве возача и радника из састава екипе за сакупљање и то за отпад који сакупља ЈКП. Контролу истовареног отпада на телу депоније за екстерна возила врши руковалац грађевинске механизације из састава ЈКП.

Приликом прегледа отпада, у случају да се у возилу налази опасан отпад, портир, или руковалац механизације одмах извештавају пословођу депоније, који издаје налог да се такво возило и отпад усмери на одговарајућу алтернативну локацију предвиђену за предметну врсте отпада и о томе се одмах извештава руководиоца РЈ.

Управљање отпадом које спроводи ЈКП „Чистоћа“ заснива на пружању континуираних услуга сакупљања, транспорта и депоновања отпада у оквиру територије Града Сомбора, уз поштовање начела управљања отпадом. Овом услугом обухваћени су сви корисници, правна и физичка лица у Сомбору и насељеним местима.

На основу својих надлежности Скупштина Града Сомбора, доделила је ЈКП „Чистоћи“ делатност сакупљања и транспорта неопасног отпада, као ексклузивно право на територији. Према овој Одлуци, једино ЈКП „Чистоћа“, на наведеној територији, обавља ову делатност према корисницима, а према истој Одлуци и одржава површине јавне намене и делатност зоохигијенске службе.

У оквиру делатности, руководећи радници врше перманентну контролу процеса рада, како би квалитет и континуитет услуге био на захтеваном нивоу. Прописан је стриктни дневни и недељни распоред сакупљања и транспорта комуналног отпада од корисника, а у случају већих количина генерисаног отпада, организује се ванредно сакупљање транспорт и депоновање.

Прецизно је утврђен број и капацитет комуналне инфраструктуре на површинама јавне намене, која служи за сакупљање комуналног отпада, а ЈКП „Чистоћа“ путем своје службе, радовно поправља и по потреби обнавља контејнере и посуде корисника.

Процес сакупљања комуналног и неопасног индустријског отпада обавља се сопственим возилима и другом механизацијом. За сваку врсту отпада који се сакупи, прописан је начин поступања. Амбалажни и рециклабилни отпад, који се у процесу рециклаже може поновно искористити, посебним возилима се транспортује у Рециклажни Центар ради селекције, паковања и предаје овлашћеном рециклеру са којим ЈКП има склопљен уговор.

Са генералним оператером „Секопак“ ДОО Београд, склопљен је уговор о квотама, односно количинама и начину управљања са рециклабилним (амбалажним) отпадом у којем су прецизиране обавезе сакупљача и оператера.

У предузећу су створени услови за раздвајање отпада на месту настајања, као и за селективно сакупљање са површина јавне намене, односно од корисника који поједине компоненте издвајају у наменске посуде. За примарну селекцију отпада створени су услови, посебно након изградње и почетка рада Рециклажног центра, те се издвојени отпад након разврставања и балирања, предаје оператеру уз законом предвиђене документе о кретању отпада.

8. ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА СА ЦЕНАМА И ПОКРИЋЕМ ТРОШКОВА

*Табела 20. Обухват организованог управљања комуналним отпадом у
2018. години*

<i>Насељено место</i>	<i>Наплата %</i>	<i>Број активних домаћинстава</i>	<i>Субвенција</i>	<i>Празне куће</i>
<i>Градина</i>	68	82	1	3
<i>Лугово</i>	90	141	12	6
<i>Б. Моноштор</i>	83	1.027	82	105
<i>Бездан</i>	87	1.403	81	142
<i>Колут</i>	82	431	28	18
<i>Светозар Милетић</i>	92	839	61	53
<i>Чонопља</i>	88	980	62	68
<i>Жарковац</i>	69	73	5	4
<i>Б. Брег</i>	111	323	26	33
<i>Станишић</i>	92	1.145	83	101
<i>Телечка</i>	74	580	55	92
<i>Дорослово</i>	76	457	49	25
<i>Стапар</i>	84	1.028	72	156
<i>Гаково</i>	96	493	45	21
<i>Кљајићево</i>	82	1.394	110	102
<i>Растина</i>	83	131	6	6
<i>Алекса Шантић</i>	84	581	13	16
<i>Риђица</i>	79	645	50	73
УКУПНО	86	11.753	841	1.024
Сомбор	91	15.991	783	893
УКУПНО	89	27.744	1.624	1917

Табела 21. Услуге транспорта ван Сомбора

Бр	Назив насељеног места	мера	km	Цена без ПДВ у динарима	Цена са ПДВ у динарима
1	Ненадић	km	12	840,00	1.008
2	Алекса Шантић	km	56	3.923,00	4.707,6
3	Бачки Брег	km	60	4.200,00	5.040
4	Бачки Моноштор	km	30	2.100,00	2.520
5	Бездан	km	44	3.080,00	3.696
6	Билић	km	22	1.540,00	1.848
7	Буковац	km	16	1.220,00	1.464
8	Црвенка	km	66	4.620,00	5.544
9	Чонопља	km	26	1.820,00	2.184
10	Дорослово	km	44	3.080,00	3.696
11	Гаково	km	36	2.520,00	3.024
12	Кљајићево	km	26	1.820,00	2.184
13	Колут	km	54	3.730,00	4.476
14	Лугово и Градина	km	12	840,00	1.008
15	Растина	km	52	3.640,00	4.368
16	Риђица	km	66	4.620,00	5.544
17	Станишић	km	48	3.360,00	4.032
18	Стапар и Жарковац	km	26	1.820,00	2.184
19	Светозар Милетић	km	28	1.960,00	2.352
20	Телечка	km	44	3.080,00	3.696

Цене наведених услуга се односе на транспорт отпада и другог терета комуналним возилима преко 5 тона носивости. ПДВ се обрачунава по стопи 10% за услуге које се односе на комуналне делатности, нпр. транспорт комуналног отпада, а за остале услуге по стопи од 20%

Табела 22. Услуга сакупљања транспорта и депоновања отпада за привреду у Сомбору и насељеним местима

Бр	Обрачунске површине корисника	мера	Цена у динарима	ПДВ 10%	Укупно
1.	За кориснике до 3000 m ²	m ²	8,79	0,88	9,67
2.	За кориснике 3000 до 10000 m ²	m ²	6,48	0,65	7,13
3.	За кориснике преко 10000 m ²	m ²	3,22	0,32	3,54

На укупну цену се додаје износ за депоновање по m² од 0,47 дин

Табела 23. Услуга сакупљања транспорта и депоновања отпада за делатност просвете здравства и културе у Сомбору и насељеним местима*

Бр	Корисници	мера	Цена у динарима	ПДВ 10%	Укупно
1.	Вртићи, основне и средње школе, факултети, здравстве и установе културе,	m ²	5,87	0,59	6,46

На укупну цену се додаје износ за депоновање по m² од 0,47 дин

*за време летњег распуста не наплаћује се услуга просветним установама

Табела 24. Услуга сакупљања и транспорта отпада за индивидуална домаћинства и скупштине зграда у Сомбору

Бр	Корисници	мера	Цена у динарима	ПДВ 10%	Укупно
1.	Индивидуална и домаћинства у колективном типу становања (скупштине зграда)	m ²	4,52	0,45	4,97

На укупну цену се додаје износ за депоновање по m² од 0,47 дин.

За кориснике у колективном типу становања (скупштине зграда) на укупну цену се обрачунава се услуга одржавања или замене контејнера по m² од 1,32 дин

Табела 25. Услуга сакупљања транспорта и депоновања отпада за насељена места по динамици једном недељно

Бр	Корисник	Цена у динарима	ПДВ 10%	укупно
1.	За домаћинства са 1 чланом	279,97	27,99	307,96
2.	За домаћинства са 2 члана	412,54	41,25	453,79
3.	За домаћинства са 3 и више чланова	475,56	47,55	523,11

На укупну цену се додаје износ за депоновање по m² од 0,47 дин

Табела 26. Услуга сакупљања транспорта и депоновања отпада за насељена места по динамици сваке друге недеље

Бр	Корисник	Цена у динарима	ПДВ 10%	Укупно
1	За домаћинства са 1 чланом	196,15	19,61	215,76
2	За домаћинства са 2 члана	288,77	28,87	317,64
3	За домаћинства са 3 и више чланова	332,89	33,29	366,18

На укупну цену се додаје износ за депоновање по м² од 0,47 дин

Табела 27. Накнада за текуће и инвестиционо одржавање контејнера за комунални отпад код објекта колективног становања (Скупштине зграда)

Бр	Корисници у колективном типу становања	Цена у динарима	ПДВ 10 %	Укупно
1	Накнада по м ² стамбене површине	1,32	0,13	1,45

Табела 28. Услуга одржавања депоније

Бр	Корисник	Мера	Цена у динарима	ПДВ 10%	Укупно
1	Стамбена површина	м ²	0,47	0,05	0,52

Табела 29. Депоновање комуналног и неопасног индустријског отпада на депонију „Ранчево“ сопственим превозом по м³

Бр	Опис услуге	м ³	Цена у динарима	Цена са ПДВ
1	ЈКП „Водоканал“	1	60	72
2	ЈКП „Простор“	1	60	72
3	Трећа лица преко 2 м ³	1	150	180
4	Санитарно депоновање отпада	1	1.500	1.800

Напомена: Физичком лицу које сопственим возилом довози отпад на депонију не наплаћује се услуга одлагања до 2 м³, као ни физичком и правном лицу која спопственим возилима довози грађевински отпад, шут и ископ земље. За доведене количине, на депонији се издаје потврда о депоновању грађевинског отпада на основу Одлуке Скупштине Града Сомбора.

За одлагање индустријског отпада, правна лица морају доставити докуменат којим се утврђује карактер и категорија отпада, коју је извршила акредитована лабораторија.

ПДВ се обрачунава по стопи од 20%

Табела 30. Ванредно изношење отпада

Бр	Опис услуге	мера	Цена у динарима	Цена са ПДВ
1	Ванредно пражњење контејнера од 1,1 м ³ , по позиву, у власништву лица	контејнер	2.000	2.400
2	Ванредно пражњење контејнера од 1,1 м ³ , по позиву, у власништву правног лица	контејнер	2.500	3.000
3	Ванредно пражњење контејнера од 5 м ³ за физичка и правна лица	контејнер	5.000	6.000

Напомена: Изнајмљивање контејнера од 5 м³ у власништву ЈКП „Чистоће“, се обавља уплатом наведеног износа на благајнама ЈКП. Услуга пражњења ће се обавити најдуже два дана од уплате. Контејнери могу остати код корисника највише један дан.

ПДВ се обрачунава по стопи од 20%

Табела 31. Производи у машинској радионици ЈКП „Чистоће“ – Браварски радови

Бр	Назив производа	мера	Цена у динарима	Цена са ПДВ
1	Контејнер 1,1 м ³	ком	29.000	34.800
2	Контејнер 5 м ³ затворени	ком	74.000	88.800
3	Контејнер 5 м ³ отворени	ком	80.000	96.000
4	Контејнер 240 lit.	ком	9.500	11.400
5	Контејнер 110 lit.	ком	6.000	7.200
6	Корпа за отпатке - лимена са бетонском стопом	ком	9.900	11.880
7	Кавез за венце од истега	ком	11.200	13.440
8	Клупа за гробље L-1.000 mm	ком	5.500	6.600
9	Клупа парковска L- 1.800 mm	ком	24.000	28.800
10	Контејнер 1,1м ³ поцинковани	ком	33.000	39.600
11	Контејнер за конфискат 1,5м ³	ком	63.000	75.600
12	Контејнер жичани за ПЕТ амбалажу	ком	18.000	21.600
13	Клупа парковска са бетонским страницама	ком	19.500	23.400

ПДВ се обрачунава по стопи од 20%

Табела 32. Цене откупа секундарних сировина на дан 09. 02.2018. године

Бр	Врста сировине	Откупна цена дин/kg
1	ПЕТ микс (минимум 60% транспарентна)	25
2	ПЕТ плави	22
3	ПЕТ зелени	14
4	ПЕТ микс без транспарента	14
5	ПЕТ транспарент	28
6	ПЕТ млечнобели	6
7	Картон, новине, папир	5
8	Најлон транспарент	10
9	Најлон у боји	5
10	Тврда пластика-гајбице	20
11	Тврда пластика: столови, столице, бурад, канте и посуде	12
12	Тврда пластика: канистери од 3 и више литара	10
13	Алуминијум конзерве	52
14	Алуминијум 2. класе	15
15	Остала метална амбалажа	6
16	Амбалажно стакло	3
17	Вишеслојна картонска амбалажа за напите	2

9. ОЦЕНА СТАЊА И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА

На основу сагледавања тренутног стања према расположивим подацима, у области управљања отпадом може се констатовати следеће:

- Постоји јавно комунално предузеће које се бави пословима сакупљања, транспорта и одлагања отпада,
- Отпад се односи из града и свих насељених места на територији општине - 100% покривеност,
- Исто јавно комунално предузеће се бави сакупљањем, транспортом и привременим складиштењем рециклабилног отпада, и за то поседује све неопходне дозволе,
- Надзор над спровођењем општинских одлука које се односе на комуналне делатности поверен је надлежним општинским органима комуналне инспекције,
- Не постоји одељење ни одсек за заштиту животне средине, а један инспектор покрива читаву Сомборску општину,
- Градска депонија не поседује сву потребну инфраструктуру за санитарно функционисање, као ни одговарајућу дозволу.

Идентификовани су следећи проблеми:

- Није успостављено мерење отпада, на депонији не постоји вага,
- Недовољан број контејнера за сакупљање отпада,
- Коришћење нестандартних посуда,
- Уништавање контејнера за сакупљање амбалажног отпада на јавним површинама,
- Недовољан број инспектора који би контролисали стање на терену,
- Одвојено сакупљање отпада за рециклажу је недовољно,
- Постојећа градска депонија није санитарна,
- Коришћење *сеоских депонија* упркос томе што су затворене и што се отпад односи из свих насељених места,
- Поједине врсте опасног отпада завршавају на депонији,
- Не постоји систем за управљање посебним токовима отпада.

Последично се намеће закључак да је потребно још пуно улагања у ову област, како финансијских и стручних, тако и образовних (потребно је радити на развијању свести код становништва и укључити их у процес доношења одлука).

10. ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Циљеви Локалног плана управљања отпадом, па и овог ревидираног, су:

1. смањење настајања отпада,
2. изградња инфраструктуре за регионално управљање отпадом (депонија, набавка контејнера и посуда за сакупљање отпада...),
3. доношење потребних прописа,
4. добијање дозволе за депонију, која је Планом предвиђена да буде регионална, и дозволе за сакупљање, транспорт и складиштење посебних токова отпада,
5. управљање посебним токовима отпада,
6. санација и рекултивација *сеоских депонија и депоније Ранчево* (обавеза у складу са Законом о управљању отпадом),
7. обнавање/иновирање/ревидирање Споразума о региону за регионално управљање отпадом на одрживи начин, и последично настављање са активностима везаним за ревизију регионалног плана и изградњу регионалне депоније и формирање регионалног предузећа.

Потребно је подвући да пројекти депонија морају бити усклађени са националним законодавством, односно са ЕУ директивом 99/31/ ЕС о депонијама која је транспонована у национално законодавство. Основни циљеви у изради регионалног концепта управљања отпадом су рационално коришћење простора као ресурса и смањење трошкова управљања отпадом.

Према информацијама, са циљем решавања проблема регионалне депоније дана 10.05.2018.године одржан је састанак градоначелнице Сомбора и њених сарадника са представницима Министарства заштите животне средине о унапређењу система управљања отпадом. Министарство је навело да са Градом жели да успостави модел непрекидне сарадње ради сагледавања проблема у овој области на прави начин, као и то да жели финансијски и стучно да помогне у овој области. На том састанку је истакнуто је да Сомбор и даље остаје центар западnobачког региона у управљању отпадом, те да се регионална депонија планира на територији града Сомбора, као и да се мора радити брзо не само због приступања Европској унији, већ и због заштите животне средине и здравља, а све уз помоћ министарства.

11. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ

11.1 Предложени систем управљања отпадом, потребна инфраструктура и могуће локације

У Граду је створена основа за развој интегралног/целовитог система управљања отпадом. У свим сегментима потребно је доста улагања и напора како би се достигли стандарди који би задовољили потребе Града и били у складу са националним законским прописима и прописима ЕУ.

Тренутно у ЈКП „Чистоћи“ постоје скоро услови да се на законит начин управља комуналним отпадом и то технички капацитети (довољан број возила и посуда за комунални отпад, изграђен Рециклажни центар) и искусни и квалификовани кадрови за вођење ових послова. Оно што је неопходно урадити је активнија и константнија селекција рециклабилног отпада, за коју је потребно обезбедити посуде за кориснике у индивидуалном типу становања.

Рециклажни центар ЈКП „Чистоће“ тренутно сакупља, транспортује и привремено складишти неопасан рециклажни отпад и за то има дозволу, док дозволу за сакупљање и привремено складиштење опасног отпада (посебни токови отпада) не поседује, али планира проширивање делатности по добијање потребних дозвола што мора да прати и доношење Одлуке о управљању посебним токовима отпада.

Потребна је едукација становништва и перманентна кампања о управљању посебним токовима отпадом.

У оквиру организације управљања отпадом сав прикупљени отпад са територије града Сомбора одлаже се на градску депонију "Ранчево". Проблем санације и рекултивације градске депоније представља један од већих проблема са којима се Град сусреће. Исти би требало у скорој будућности решити, уз поштовање свих планова вишег реда, као и поштовање свих принципа, циљева и законске регулативе.

Постојећа градска депонија израђена је у складу са потребним просторно планским документима и пратећим садржајима који су у време изградње били предвиђени Законом. Депонија „Ранчево“ је у досадашњим планским документима, опредељена на тренутној локацији („Национална стратегија управљања отпадом 2010-2019, Просторни План Републике Србије и Војводине, Просторни план општине Сомбор и Регионални план управљања отпадом у Западнобачком региону).

11.2 Инфраструктура депоније

Комплекс депоније „Ранчево“ обезбеђује се физички (портирском службом) и техничким средствима (ограда, капија, видео надзор).

Техничка средства заштите представљају жичана ограда и видео надзор који чине 3 камере постављене код портирнице, домаровог стана (улаз према тавану) и гаражи, а снимач догађаја који је у софтверу персоналног рачунара пословође депоније, бележи догађаје 30 дана уназад.

Контролу догађаја обавља пословођа депоније, а овлашћење поседују шеф унутрашње контроле, руководилац Радне Јединице и руководиоци у ЈКП.

Домар на депонији са породицом борави у објекту 24 часа, а објекат је наменски грађен за становање и са обавезом целодневног обезбеђења комплекса, нарочито након завршетка радног времена. Домар уједно има функцију противпожарног обезбеђења, односно јављања пословођи и Руководиоцу РЈ и одговорном лицу противпожарне заштите, за појаву сваке пожарне ситуације.

Градска депонија „Ранчево“ је до 2006. године била потпуно неограђена, те је приступ био слободан за људе и животиње. Обзиром да се становници насеља Ранчево углавном баве сточарском производњом, веома често се дешавало да се на телу депоније налазе животиње (свиње и краве), а такође и нелегални сакупљачи.

Средствима предузећа постављени су стубови висине 2 m, као и жичана ограда висине 1,8 m, чиме је спречен неконтролисан приступ комплексу депоније, тако да су према Уредби о одлагању отпада на депоније („Сл. Гласник РС“ бр. 92/10), делимично задовољен услов спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња. Тренутно, на више места недостаје жице која је највероватније украдена и остали су само стубови. Укупна дужина ограде на комплексу депоније износи 1.700 m.

На основу наведеног се може закључити да депонија није адекватно ограђена (висина ограде по Уредби мора бити до 2,2 m), те јој се релативно лако може приступити дуж целе ограђене линије.

Приступ телу депоније моторним возилима је ограничен са свих страна, због отворених одводних атмосферских канала и насипа са косином коју возила не могу савладати, те је на тај начин приступ онемогућен осим преко званичног службеног улаза која је отворена само у току радног времена депоније.

Тренутно на локацији депоније „Ранчево“ не постоји систем за пречишћавање отпадних вода који се захтева у Уредби и који би процедурне воде пречистио до квалитета који одговара нормативу на испуштање воде у реципијент.

Према прорачунима за целокупну површину и предвиђена растојања између камина (битрнова), било би потребно изградити 35-40 камина.

Према Уредби о одлагању отпада на депонији се обезбеђује тежинско мерење отпада. Међутим, депонија „Ранчево“ нема инсталирану колску вагу за мерње транспортних возила који допремају комунални отпад или други отпад у складу са овом Уредбом.

Количине отпада се процењују према запремини камиона односно запремини товарног сандука. Те количине не могу бити прецизне јер се не може са сигурношћу утврдити попуњеност и степен сабијености отпада у товарном сандуку возила. У пракси се дешава да возила често на депонију долазе попуњена до половине или четвртине свог капацитета, нарочито ако се ради о последњој тури. Та чињеница знатно утиче на варирање у подацима стварне количине превезеног и депонованог отпада у односу на теоријски израчунате или процењене.

ЈКП „Чистоћа“ Сомбор располаже опремом за транспорт отпада и то 13 специјалних возила за одвоз комуналног отпада, два аутоподизача, цистерну за чисту и комуналну отпадну воду и три камиона кипера, а на депонији је као радна машина, булдозер.

Уредбом о одлагању отпада на депоније се захтева прање и дезинфекција возила након истовара и то је омогућено у дезобаријери на депонији „Ранчево“, међутим она се само повремено користи. Опремљена је компресором за дезинфекцију, те сепаратором за сакупљање зауљене воде и нечистоће и димензионисана према пројекту.

Прекривање одложеног отпада инертним материјалом би требала бити континуирана активност, међутим она се обавља периодично, тј. само када оваквог материјала има у довољној количини. Редовним прекривањем се спречава развејавања отпада по околном терену, приступ глодара и инсеката и значајно смањење инфилтрације атмосферске воде у тело депоније, а тиме и количина процедурних вода. Неопходно је обезбедити позајмиште како би се у будућности одложени отпад могао свакодневно прекривати слојем земље.

Локација депоније Ранчево има карактеристике:

- Добру саобраћајну и енергетску инфраструктуру;
- Постоји летњи пут који ће повезати Ранчево са насељем Гаково (постоји план);
- Комплекс је 100% у државном власништву;
- Земљиште је испод бонитета пашњака и нема другу функцију;
- Педолошки састав је одговарајући због великог степена водонепропусности;
- Постојање канала у циљу побољшања отицања површинских вода на широј локацији, а посебно канала Мостонга који служи за прикупљање оборинских вода и отпадних вода пречишћених до II класе бонитета воде;
- Удаљеност 11км од центра града;
- Добра повезаност са општинама потписницама споразума.

Неопходно је напоменути да *постоји отворено питање* по коме се општина није изјаснила а односи се на документовану Иницијативу Покрајинског Завода за заштиту природе за стављање дела природе на подручју Општине Сомбор (слатинасте површине Билић-Ранчево) под посебну заштиту (Мишљење у вези Захтева за усклађивањем става Завода за заштиту природе Србије у функцији израде ПДР регионалне депоније у Ранчеву (бр. 03 – 264/2 од 20. 05. 2009) на Захтев ЈП „УРБАНИЗАМ“ из Сомбора (број 5-192/09 од 20. 03. 2009); Услови заштите за изградњу Регионалне депоније „Ранчево“ у Општини Сомбор, број: 03-307/2 од 11.05.2012., на Захтев ЈП „УРБАНИЗАМ“ из Сомбора (број 5-152/2012 од 28.02.2012.); друга пратећа документација).

11.3 Сакупљање отпада, замена постојећих контејнера, проширење обухвата сакупљања комуналног отпада

У складу са одлуком о одржавању чистоће на територији града Сомбора:

1. привремено одлагање отпада врши се у посудама за привремено одлагање отпада, а посуда за привремено одлагање отпа је корпа, контејнер, канта и врећа за привремено одлагање отпада,
2. Правилником о постављању посуда за привремено одлагање отпада одређује се број, врста, место, капацитет и технички услови за постављање посуда,
3. посуде за новоизграђене објекте или новопостављене привремене објекте (мањи монтажни објекти, киосци и др.) набавља инвеститор,
4. посуде за привремено одлагање отпада набавља и одржава корисник услуге,
5. о одржавању посуда за одлагање отпада из стамбених зграда стара се ЈКП Чистоћа,
6. Правилник о постављању посуда за привремено одлагање отпада доноси Градско веће града Сомбора на предлог Надзорног одбора ЈКП Чистоће,
7. посуде за привремено одлагање отпада постављају се на парцели корисника,
8. посуде за привремено одлагање отпада из стамбених зграда могу бити постављене на јавној површини у случају да исте није могуће поставити на парцели корисника,
9. посуде се постављају на место које је предвиђено техничком документацијом по којој је објекат изграђен односно постављен, а ако место за постављање посуда није одређено на начин прописан место и услове за њихово постављање на јавним површинама одређују се Елаборатом о распореду за постављање посуда за привремено одлагање отпада на јавним површинама
10. Елаборат доноси Градско веће града Сомбора на предлог Надзорног одбора ЈКП Чистоће,
11. кабасти отпад и материјал од грађења и рушења није дозвољено одлагати у посуде, корисник је дужан кабасти отпад транспортује на депонију "Ранчево", а исти се може одлагати у посуде које на захтев и о трошку корисника обезбеђује ЈКП Чистоћа.

Локацијски услови за постављање посуда

Конкретна локација посуда за привремено одлагање отпада на простору Града Сомбора одређује се у складу са „Елаборатом о распореду за постављање посуда за привремено одлагање отпада на јавним површинама“ који на основу Одлуке Скупштине Града Сомбра, доноси ЈКП „Простор“.

Локацијски услови за постављање посуда треба да испуне следеће техничке услове:

1. Да је обезбеђен несметан прилаз возила, месту за пражњење посуда са комуналним отпадом;
2. Да је приступни пут којим се креће комунално возило за пражњење посуда и транспорт, тврда асфалтна, бетонска, поплочана или тампонирана подлога, минималне ширине коловоза 3,5 метра и слободне висине 4 метра;

3. Да су дуж трасе којом се креће возило за сакупљање отпада, крошње дрвећа орезане и не прелазе на коловоз, а ПТТ и електро водови подигнути од пологе, најмање 4 метра;
4. Да су посуде за привремено одлагање отпада (типизирани контејнери 1,1 m³) лако доступне корисницима, и да не ометају њихово кретање;
5. Посуде за привремено одлагање отпада могу се поставити и на јавним површинама намењеним пешачком саобраћају и паркирању моторних возила, уколико нема могућности да се поставе на друго место.

Локација посуда за амбалажни отпад на подручју Града Сомбора и насељених места, треба да испуни следеће техничке услове:

1. Да обезбеди несметан прилаз возила за пражњење посуда са отпадом;
2. Да је приступни пут којим се креће возило за пражњење посуда, тврда асфалтна, бетонска, поплочана или тампонирана подлога, минималне ширине коловоза 3,5 метра и слободне висине 4 метра.
3. Да су дуж трасе којом се креће возило за привремено одлагање амбалажног отпада, крошње дрвећа орезане и не прелазе на коловоз, а ПТТ и електро водови подигнути од подлоге, најмање 4 метра.
4. Да су посуде за привремено одлагање амбалажног отпада лако доступне корисницима, и да не ометају њихово кретање.

Локацију посуда, (типизирани пластичне кесе) за привремено одлагање амбалажног стакла из угоститељских објеката (ресторани, кафићи, киосци и други генератори ове врсте отпада), одлажу у оквиру простора својих пословних објеката.

Генератори овог амбалажног отпада, посуде износе на јавну површину у време када је распоредом сакупљања амбалажног отпада то предвиђено.

11.4 Рециклажа на извору (зелена острва, центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада – рециклажно двориште)

Обзиром на обавезе које Закон прописује неопходно би било успоставити систем селективног сакупљања комуналног отпада на месту настајања. Према достављеним подацима, најоптималнији модел селективног сакупљања комуналног отпада био би из две посуде у индивидуалном типу домаћинства, где би се у једној посуди одлагао амбалажни и рециклабилни отпад, а у другој биоразградиви, односно неупотребљиви отпад који није погодан за процес рециклаже.

На тај начин би се знатно побољшао комунални ред, односно изглед улица Града и насељених места у време сакупљања, смањила количина за транспорт, а повећао експлоатациони капацитет депоније. Додатно, продајом рециклабила ЈКП би приходовала финансијска средства за покривање трошкова сакупљања и селекције ових материјала.

Град Сомбор има свој рециклажни центар за складиштење и третман амбалажног отпада. Рециклажни центар је изграђен средствима буџета Фонда за заштиту животне средине у склопу акције „Очистимо Србију“, којом приликом је требало да се изгради 18 истоветних центара, међутим, од свих наведених завршен је само Рециклажни Центар ЈКП „Чистоће“ Сомбор и пуштен у рад половином 2012. године. Пројектовани капацитет „прераде“, односно пријема,

селекције и балирања у идеалном случају је требао бити једна тона на сат, међутим овај капацитет никада није постигнут.

Рециклажни центар за функционисање и рад има упротребну дозволу и запошљава од 8 – 12 радника у зависности од начина сакупљања, селекције и прилива секундарних сировина. У случају потребе и код повећаних количина амбалажног отпада који се сакупи и допреми у РЦ, могуће је ангажовање и додатне радне снаге на селекцији и манипулацији отпада. На опреми се редовно у задње време обављају ремонтни радови, занавља дотрајала опрема и побољшавају перформансе система сакупљања и третмана.

Без обзира на почетну идеју, у Рециклажном Центру се не сакупљају и складиште врсте које припадају посебним токовима отпада, али се према подацима у будућности и то планира.

11.5 Линије за сепарацију рециклабилног отпада

На територији града односно општине наведене врсте отпада сакупљају се, селектују и балирају, посебно пакују и предају овлашћеним рециклерима.

ПЕТ амбалажа

На јавним површинама Сомбора и насељених места постављене су посуде за сакупљање овог амбалажног отпада. У посуде запремине 1,5 m³ (жичани контејнери са џамбо врећама) одлаже се ПЕТ амбалажа свих боја, али и алуминијумске и челичне лименке, као и друга пластична амбалажа израђена од пластичних маса високе густине. На већини локација где постоје посуде за ПЕТ, постављени су и поцинчани контејнери за папир и картон са одговарајућим отвором на поклопцу. ЈКП располаже са 280 специјализованих контејнера, међутим неки су повучени са локација, јер су веома често били предмет крађе садржаја који корисници одлажу, а нису усамљени случајеви да се и комплетан контејнер отуђи.

Специјализовани контејнери за одлагање ПЕТ амбалаже се углавном правилно користе и становници су навикли да раздвајају амбалажни од комуналног отпада, међутим због честих крађа од стране НН лица, код контејнера постављених на јавне површине. Набавка нових посуда, у оваквој ситуацији се не планира.

Метални амбалажни отпад (алуминијум и челик)

Овај амбалажни отпад се одлаже у жичане контејнере постављене на јавним површинама, међутим највећи део се сакупи од приватних лица која га предају у директно у рециклажни центар. Након селекције врши се балирање и предају овлашћеном рециклеру.

Годишње се сакупи и преда око 8 тона.

Папир и картонска амбалажа

На површинама јавне намене постављено је око 60 контејнера запремине 1,1 m³ за сакупљање папира и картонске амбалаже. Без обзира што су контејнери

видно обележени (плави поклопац са одговарајућим отвором и налепницом ПАПИР – КАРТОН) у њих се одлаже комунални отпад, па је није ефикасно у таквој ситуацији обављати селекцију. Количине које се селектују, пакују и предају рециклерима су углавном сакупљене од корисника са којима ЈКП има уговор, или од лица која овај отпад директно предају у Рециклажном центру.

Пластика

Пластична маса високе густине (гајбице, канистери бурад, друга пластична амбалажа, окитен цеви и друг) се такође, као и алу-лименке сакупљају у жичане контејнере или директно од стране сакупљача предају у Рециклажни центар. За ову врсту рециклабила постоји тржиште, те се након селекције и балирања исти предају овлашћеном рециклеру.

Вишеслојна катронска амбалажа (тетрапак)

Сакупљање овог рециклажног отпада због ефикасности мера, није дало очекиване резултате јер су откупне цене биле мале, али и због тога што овај отпад од стране генератора није препознат као амбалажни отпад који се рециклира. Током године се сакупе занемарљиво мале количине, међутим приликом анализе морфолошког састава комуналног отпада, *у садржају је утврђено његово значајно присуство.*

Стаклена амбалажа

Претходних година количина стаклене амбалаже је значајно већа у односу на тетрапак, али и даље недовољна да би се покрили трошкови сакупљања. Разлози оваквог стања су такође у непрепознавању овог амбалажног отпада код становништва, али и његова неподесност за сакупљање због повећане тежине и кабастости (ломљивости), а посебно непостојање одговарајуће инфраструктуре (посуда) за сакупљање.

Постројење са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије (когенеративно постројење) која користи гориво из отпада

На територији града Сомбора у плану је изградња два постројења за производњу топлотне и електричне енергије, једно у ЈКП Водоканал Сомбор, а друго у приватној фирми Агроплус доо Сомбор.

Предметни пројекат подразумева уградњу когенеративног постројења за производњу топлотне и електричне енергије, капацитета 200кНе + 230кНт, у оквиру постојећег постројења за производњу биогаса из вишка муља који представља нуспродукт пречишћавања отпадних вода на уређају за пречишћавање отпадних вода града Сомбора - УПОВ, Роковачки пут бб.

Предвидено је да се пројекат реализује у фазама, и то:

- I ФАЗА - реконструкција и доградња постојећег биогасног постројења додавањем гасног мотора са станицом за припрему гаса и трафостанице, како би се омогућила производња електричне и топлотне енергије из постојеће производње биогаса и

- II ФАЗА - реконструкција и доградња постојећег биогасног постројења додавањем усипног коша поред претходног згушњивача како би било омогућено додавање чврсте материје због повећања приноса биогаса у дигесторима.

У оквиру пољопривредне економије „Агро Плус“ у Српском Милетићу планира се изградња биогасног постројења. Постројење у погледу технолошког процеса је континуално и „проточно“ и ради у мезофилном режиму на температури од 42°C. Циљ постројења је производња и испорука електричне енергије у јавну мрежу, као и коришћење топлотне енергије, као пратећег производа у интерне сврхе.

Примарне сировине који се користе за производњу биогаса је биомаса од остатака пољопривредне производње и стајско ђубриво и то:

- Течно говеђе ђубриво (осока): 8.000 т/год.
- Говеђе ђубриво: 4.000 т/год.
- Остаци пољопривредне производње: 5.000 т/год.
- Шећерна репа – брикети: 6.000 т/год.
- Кукурузна силажа: 7.427 т/год.

12. ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА –

- потребне промене на планираној депонији са описом локације, концептом и капацитетом депоније, технологијом рада, препорученим радовима и изградњом постројења, прегледом техничке документације и потребних дозвола, проценом трошкова санације и проширења депоније

Тренутно стање одлагања отпада на градску депонију „Ранчево“ карактерише низ неусаглашености са одредбама закона и Уредбе о одлагању отпада на депоније. Поправљање стања и правилно техничко - технолошко одлагање комуналног отпада на ову депонију захтева предузимање одговарајућих мера са крајњим циљем да се депонија „Ранчево“ из тренутног статуса несанитарне депоније – сметлишта преведе у стање регуларне санитарне депоније комуналног отпада.

Активности⁵ које треба спровести, ради остварења наведеног циља приказане су у табели .

Табела 33. Компаративни оквир

Постојеће стање депоније	Мере које треба предузети
Прикупљање података о постојећем стању	Анализа могућности даљег коришћења депоније са одређивањем капацитета до коначног затварања
Неадекватно одлагање отпада, неформиране касете и дневне ћелије, ниски ободни насипи, недостатак инертног материјала	Израда Пројекта санације са садржајима који су неопходни за извођење санационих радова
Прикупљени подаци о загађењу животне средине комплекса депоније	Израда студије о процени утицаја на животне средине
Потреба утврђивања степена загађења површинских и подземних вода и тла у ужој и широј локацији депоније	Истражни радови садрже: 1. Геодетско снимање и одређивање максималних кота 2. Геотехнички-хидрогеолошки елаборат; 3. хемијска и микробиолошка анализа квалитета подземних и површинских вода; 4. хемијска анализа депонијских гасова (након постављања биотрнова).
Недостатак система отплињавања	Формирање мреже биотрнова ради дегазације одложеног отпада
Неравномерност одлагања отпада	Након нивелације, разастирање и планирање депонованог отпада, насипање инертног материјала на тело и бочне стране и његово сабијање на потребну збијеност

⁵ Већина предвиђених Планом, али не реализоване; у овом документу ревизије детаљније наведено

Задржавање атмосферских вода у телу депоније	Одвођење атмосферских и процедурних вода из тела депоније, чишћење ободних канала и лагуне
Санација површина	Мере санације , што подразумева наношење инертног материјала потребне дебљине, а након нивелације сабијање на потребну збијеност
Рекултивација	Техничке мере санације подразумевају насипање хумусног слоја на телу и боковима депоније. Биолошке мере подразумевају заснивање флоре на санираном делу депоније и подизање заштитног зеленог појаса око депоније као посебна мера заштите целокупног комплекса
Наставак санитарног одлагања комуналног отпада	Изградња новог сегмента депоније са елементима који се захтевају по Уредби и другим прописима за изградњу депонија комуналног отпада
Недостатак података о концентрацији загађујућих материја	Успостављање мониторинга параметара животне средине и то: <ul style="list-style-type: none"> - метеоролошких параметара; - површинских вода; - процедурних вода; - емисије гасова; - подземних вода; - педолошких и геолошких карактеристика; - слегања тела депоније.
Узимање у обзир заштиту природе код проширивања/ одређивања граница	Сагласност Покрајинског завода за заштиту природе

Постојећу локацију и неадекватно стање депоније треба санирати и рекултивисати, за шта је потребно израдити Пројекат санације, а наставак експлоатације на овој локацији вршити у условима санитарног депоновања у новом сегменту, при чему треба водити рачуна о потреби задовољавања захтева из „Уредбе о одлагању отпада на депоније“ са обавезом дугорочног осматрања и мониторинга параметара животне средине и предузимати адекватне мере на спречавању даљег загађења предметног комплекса.

Све класе депонија, без обзира на величину се приликом санације прекривају слојем инертног материјала и другим слојевима (глина, хумус и сл) у складу са захтевима. На тај начин се спречава продор падавинских вода у тело депоније, смањује количина процедурне воде, продужава процеса одумирања и минимизира негативни утицај депоније на околину. При санацији, односно затварању депоније, обезбеђује се даље несметано функционисања система дегазације (биотрнови). Сам поступак санације представља планску активност за коју мора бити израђен Пројекат санације, са свим елементима који су

непоходни да се она одвија у смислу тренутне и будуће заштите животне средине.

12.1 Санација, рекултивација и изградња нове депоније по фазама

I ФАЗА – уређење постојеће несанитарне депоније – сметлишта

Ова фаза представља основу даљег процеса прилагођавања депоније „Ранчево“ условима који се захтевају по „Уредби о одлагању отпада на депоније“. Радови које треба извести у начелу су:

1. Геодетско снимање терена и одређивање нивелета;
2. Машински ископ, премештање и разастирање дела постојеће депоније, скидање вишка и попуњавање депресија отпадом, ради нивелације терена;
3. Формирање јединственог тела депоније (Сегмент „А“)
4. Насипање и нивелација инертног материјала на постојеће тело и подизање ободног насипа до висине депонованог отпада, сабијање на прорачунску сабијеност, уз формирање нагиба косине ободног насипа у односу 1:2;
5. Чишћење дна и косина постојећег ободног канала и довођење на димензије из пројекта изградње депоније;
6. Изградња - продужетак приступне саобраћајнице са окретницом до краја сегмента „А“ са подлогом од туцаника;
7. Постављање система - „мреже“ за дегазацију.

II ФАЗА – Контролисано одлагање отпада у сегменти „А“

1. Депоновање отпада у контролисаном поступку по слојевима у сегменту „А“;
2. Попуњавање простора отпадом до прве коте попуњавања према геодетском плану;
3. Уређење попуњеног простора (Сегмент „А“), нивелација, разастирање, сабијање и по потреби прекривање инертним материјалом;
4. Депоновање другог слоја у непопуњеном делу, до коте коначног затварања;

III ФАЗА – затварање постојеће депоније сегмент „А“

1. Завршно прекривање отпада инертним материјалом на сегменту „А“ почиње након завршетка изградње и почетка депоновања у сегменту „Б“. Ова фаза може почети и раније уколико се приликом изградње сегмента „Б“ створе вишкови инертног материјала, обзиром да је површина сегмента „А“ знатна (120.000 m²);
2. Санација са потпуним затварањем до тада коришћене депоније уз потпуну инкапсулацију тела депоније (техничка рекултивација);
3. Предузимање мера биолошке рекултивације;
4. Заснивање заштитног зеленог појаса око простора депоније „Ранчево“.

Изградња новог сегмента „Б“

Изградња новог дела депоније (градске или регионалне, зависно од одабраног одрживог управљања отпадом у региону) коју би користио Град Сомбор или

општине региона (Сомбор, Апатин, Кула, Оџаци и Бач) обухвата израду санитарних касета и санитарно депоновање према захтевима Уредбе о одлагању отпада на депоније. Избор концепције зависи од реалне финансијске подршке града Сомбора, односно општина региона, АПВ, Министарства Владе РС, као и других извора финансирања.

Активности за изградњу нове депоније (Сегмент „Б“), подразумевају:

- Нивелацију терена новог Сегмента „Б“;
- Изградњу новог одводног канала и његова нивелација са гравитационим одвођењем атмосферских вода у преливни и таложни базен, односно нову лагуну или лагуне;
- Подизање ободног насипа у сегменту „Б“ до висине од 5 m;
- Постављање геомембране и геотекстила по дну и косинама насипа сегмента „Б“;
- Постављање система дренажних перфорираних цеви у слој шљунка одређене гранулације;
- Постављање геотекстила преко слоја инертног материјала (агрегата) са системом цеви за сакупљање процедурне воде чиме се омогућава филтрација чврстих честица и њихово раздвајање од течних које евентуално може спречити зачепљавање перфорираних цеви (по потреби);
- Прекривање дна шљунком (преко геотекстила) у слоју од 0,5 m;
- Изградња сабирног шахта са таложником за процедурне воде;
- На основу геохидролошке анализе тла, а према потреби, могуће је постављање збијене глине испод геомембране и формирање додатне баријере;
- Постављање система за дегазацију биогаса у сегменту „Б“;
- Прекривање слоја шљунка инертним материјалом (према потреби и процени);
- Постављање и поправљање оgrade уз границу парцеле до пројектоване висине од 2 m;
- Прекривање депонованог отпада са 0,2 m инертног материјала на крају сваког радног дана, односно до 0,5 m приликом затварања касете;
- Постављање збијене глине када депонија буде достигла циљану висину;
- Мониторинг метеоролошких параметара, површинских и процедурних вода, емисије гасова, подземних вода, стабилности тела депоније, заштитних слојева, педолошких и геолошких карактеристика, са динамиком коју предвиђа Уредба.

Поред наведених радова, треба изградити дезинфекциону баријеру за прање точкова возила на излазу из комплекса депоније и инсталација електронске ваге за мерење тежине возила која транспортују отпад у комплекс депоније „Ранчево“.

Приликом завршетка – затварања касете или депоније може се поставити композитни слој тзв. Cap system (збијена глина, геомембрана и слој за дренажу). Слој за дренажу обухвата слој од песка и шљунка са геонетом ради дренажање вишка воде из горњег слоја земље и инертног материјала, а истовремено и због повећања стабилности и спречавање инфилтрације воде кроз горњи део депоније – касете – ћелије.

Након попуњавања депоније последњим слојем отпада и њиховог прекривања инертним материјалом, приступа се рекултивацији површине. Преко нанетог

инертног материјала се наноси хумусни слој дебљине 0,5 m, након чега се може приступити заснивању вегетационог покривача.

За санацију и прилагођавање депоније „Ранчево“, потребно је извршити низ интервенција, које диктирају локални услови.

12.2 Постројење за компостирање зеленог отпада

Као саставни део система управљања санитарне градске или регионалне депоније била би и изградња постројења за компостирање зеленог отпада из разлога што је територија града/западнобачког региона пољопривредни крај где се генеришу велике количине биоразградивог отпада.

12.3 Постројење за рециклажу грађевинског отпада

Поступање са грађевинским отпадом дефинисано је Одлуком о одржавању чистоће на територији града Сомбора. Исти није дозвољено одлагати у посуде, мора се одвозити на депонију Ранчево, а постоји могућност да се ова врста отпада одлаже у посуде које на захтев и о трошку корисника обезбеђује ЈКП Чистоћа.

Тренутно не постоји постројење за рециклажу ове врсте отпада, а да ли ће се планирати у оквиру санитарне депоније зависи од активности и дефинисања пројектног задатка.

13. ПРОГРАМИ УПРАВЉАЊА ПОЈЕДИНИМ ВРСТАМА ОТПАДА

13.1 Програм управљања индустријским отпадом

Индустријски отпад јесте отпад из било које индустрије или са локације на којој се налази индустрија, осим јаловине и пратећих минералних сировина из рудника и каменолома.

Генератори ове врсте отпада су индустријски капацитети и привредни субјекти на територији општине Сомбор. Индустријски отпад се најчешће, са места настанка транспортује возилима ЈКП на градску депонију и то искључиво када се утврди да нема својство опасне материје. Поједине компаније и предузећа поседују специјализована возила за транспорт, те су она у ту сврху и коришћена (Фабрика уља „Сунце“ Сомбор, ЈКП „Водоканал, Простор“, ВУ „Протеинка“ и др).

Обзиром да на територији Града Сомбора нема индустријских капацитета који генеришу опасан отпад (Фабрика акумулатора „Сомбор“ као највећи генератор опасног отпада је престала са радом, као и раније ликвидирана МПИ „Бане Секулић“), карактеризација и категоризација за друге генераторе индустријског отпада није захтевана, приликом одлагања овог отпада на депонију „Ранчево“.

Међутим, према документацији, са сигурношћу се не може тврдити да у појединим случајевима у прошлости, није одлагана и нека врста опасног отпада на депонију. Ако је таквих ситуација и било, не ради се о перманентном одлагању, већ о појединачним издвојеним случајевима.

ЈКП „Чистоћи“ су као оператору депоније, од стране појединих компанија и предузећа, достављени документи о карактеру и категорији отпада који се одлаже, као на пример ЈКП „Водоканал“, за солидификован муљ из пречистача и „Сомболед“ за производни отпад.

У неколико случајева на депонију су одлагани индустријски производи са истеклим роком трајања, као што су млеко и млечни производи, и сл, о чему постоји евиденција и уредна документација.

13.2 Програм смањења биоразградивог отпада

Морфолошке анализе комуналног отпада, урађене у ЈКП „Чистоћа“ Сомбор у више наврата (Деконта доо, ПМФ Нови Сад, ЈКП „Чистоћа“ Сомбор), показале су да се у генерисаним количинама комуналног отпада налази знатна количина биоразградивог отпада (отпаци од хране, баштенски и делом пољопривредни отпад) који се заједно са осталим компонентама одлаже на депонију „Ранчево“.

Поред наведеног, са површина јавне намене (гробаља, паркови, рекреационе површине и др), у одређеним деловима године, стварају се знатне количине биоразградивог отпада који се такође, у највећој мери, одлаже на депонију. Ове количине нису анализирани, већ су подаци базирани на процени, односно евиденцији запремине возила која су их довозила на депонију. ЈКП „Чистоћа“ у сарадњи са ЈКП „Зеленилом“, сваке године током јесени и зиме, депонује значајно велике количине опалог лишћа и грањевине од орезивања дрвореда са сомборских улица, на депонију „Ранчево“.

Обзиром на велике количине биооразградивог отпада у граду, постоји потенцијална могућност да ЈКП Енергана која има проблем са емисијама загађујућих материја, два котла на мазут замени са котловима на биоогориво.

13.3 Програм смањења амбалажног отпада

Очекиване количине сакупљеног амбалажног отпада, реалистично су процењене на бази резултата претходних година. За процену перспективе у 2018. години анализирани су резултати 2016 и 2017. године, а охрабрујућа потврда реалности може послужити упоредни податак извештаја из јануара 2017 и 2018. године који су приказани у наредној табели.

Табела 34. Количине отпада

Јануар	2017. год	2018. год
Број произведених бала	176	286
ПЕТ депонија (kg)	3.732	12.023
ПЕТ са терена (kg)	1.390	1.634
ПЕТ физичка и правна лица (kg)	6.356	6.772
Картон правна и физичка лица (kg)	4.843	7.692
ПЕТ УКУПНО (kg)	11.478	20.429

Из табеле је видљив значајан напредак у сакупљеним количинама неких врста амбалажног отпада.

Према подацима, руководство ЈКП је у намери постизања оптималних капацитета у раду Рециклажног центра, изразило тежиште по којем ће приоритет и ове године бити на сакупљању ПЕТ амбалаже, али за разлику од претходних година уводи се селекција по бојама овог амбалажног отпада, јер је садашња тржишна цена повољнија у односу на досадашњи начин селекције.

Мере које предвиђа План, поред примарног тежишта сакупљања ПЕТ-а, треба да буду усмерене на систематско сакупљање стаклене амбалаже и успостављање континуиране примарне селекције осталог амбалажног и рециклабилног отпада.

Наредна табела даје приказ биланса количине сакупљеног и испорученог амбалажног отпада, на основу којег се реално могу пројектовати очекиване количине амбалажног отпада у 2018. години.

Табела 35. Биланс количине сакупљеног и испорученог амбалажног отпада

Материјал	Количина 2016. год	Количина 2017. год	Очекивања у 2018. год
ПЕТ	220.940 kg	282.585 kg	400.000
Рапир, картон	168.260 kg	126.455 kg	150.000
Најлон	19.420 kg	22.990 kg	30.000
Тврда пластика	9.220 kg	12.126 kg	20.000
Стакло	42.280 kg	11.938 kg	50.000

Алуминијум	1.700 kg	9.755 kg	12.000
УКУПНО	452.600 kg	465.939 kg	662.000

Значај примарне селекције, а посебно раздвајања амбалажног отпада, генерално је опредељење у свим стратешким документима ЕУ, а самим тим и Републике Србије. Досадашњи резултати постигнути у Србији у области рециклаже, прилично заостају за резултатима које постужу већина земаља Европске Уније, а разлози су бројни. Међутим ова ревизија Плана нема за циљ њихову анализу, већ мере које је потрабно предузети у Граду Сомбору и ЈКП „Чистоћи“, како би се стање у овој области поправило,

На основу анализе стања предлажу се следеће активности:

Табела 36. Активности

	АКТИВНОСТИ	Одговоран	Рок
1.	Одлуком Директора ЈКП, именовано је одговорно лице, координатор послова и радних задатака у РЦ;	Директор	Јануар
2.	Успоставља се нова организације рада Рециклажног Центра и одговорност за следеће групе послова: - производње и хигијене објекта; - одржавање технике и организација транспорта; - уговарање, евиденција, извештавање и анализа; - контакт са школама, предузећима, установама, предузетницима, едукација, информисање и маркетинг	Запослени у РЦ	Јануар
3.	Израда анализе локације и попуњености специјализованих контејнера на јавним површинама и предлози нове локације	Анализатор	Фебруар
4.	План обиласка свих школа, предузећа, институција, предузетника и МЗ, успостављање контакта са одговорним лицима за управљање отпадом и успостављање сарадње на новим основама. Формирање базе података клијената	Едукатор	Фебруар - мај
5.	Израда пропагандних флајера за кориснике ЈКП и достава заједно са мартовским рачунима	Координатор Едукатор	Мај - Јуни
6.	Слободне контејнере (ПЕТ и папир) у сарадњи са власницима – корисницима поставити у школска дворишта, Месне заједнице у Граду и насељеним местима, просторе привредних друштава, где неће бити доступни локалним сакупљачима	Техничар	Јануар мај

7.	Успоставити резиденте у свим МЗ насељених места ради сакупљања амбалажног отпада	Технички директор, Координатор и Секретари МЗ	Мај - Јуни
8.	Преко руководства ЈКП обезбедити одређене стимулације ради мотивисања школа и других установа на сарадњу (спортски реквизити, дипломе и сл.). Резултате објавити на службеном сајту ЈКП и средствима информисања	Директор Координатор Анализатор Едукатор	Током године
9.	За потребе РЦ повремено обезбедити камион са подизачем (пражњење контејнера за папир и/или стакло)	РЈ Хигијена	Јануар
10.	Са циљним групама (локали, кафићи, кафане, ресторани) успоставити сарадњу, обезбедити адекватне посуде за сакупљање амбалажног стакла	Едукатор	Током целе године
11.	Континуирано обављати сервис склопова и набавку потребних резервних делова	Техничар	Током целе године
12.	Обезбедити услове за смештај радника и службене просторије у бившим простору Зоохигијене	Технички директор	Јуни
13.	Дневно извештавање о проблемима и потребама производње, сакупљања и транспорта	Сви	Сваки дан током године
14.	Достављање дневних извештаја о прикупљеним количинама, отпреми, захтевима, понудама и уговорима	Анализатор	Током године
15.	Дневно одржавање службених просторија и круга, недељно чишћење и дезинфекција простора РЦ	Производња	Током године
16.	Редовни недељни састанци свих одговорних у РЦ, контрола процеса, чистоће просторија, стање залиха сировина и готових производа, документације, примедбе и предлози	Координатор и Технички директор	Сваког петка током године

На основу анализе рада и резултата приоритете у даљим активностима запослених у Рециклажном центру и руководства предузећа током 2018. године, огледаће се у спровођењу следећих мера:

1. Повећати количине амбалажног отпада кроз побољшану организацију сакупљања, транспорта и селекције у РЦ;
2. Проширити основу сакупљања амбалажног отпада проширењем броја субјеката (школе, предузећа, институције, месне заједнице, локални, сакупљачи);
3. Активније спроводити пропагандну и едукативну кампању према корисницима услуга ЈКП „Чистоће“ и јавности;

4. Укључити се у израду пројеката који могу побољшати инфраструктуру РЦ и ЈКП;
5. Константно пратити токове и процесе рада РЦ, непосредно извештавати руководство предузећа и предузимати мере у случају поремећаја, застоја и проблема у производњи;
6. Настојати да се предложене мере из Плана спроведу;
7. Уверити руководство локалне самоуправе у неопходност примарне селекције комуналног и амбалажног отпада и настојати да се предложени пројекат: „Примарна селекција комуналног отпада у Сомбору“ реализује.

У циљу смањења амбалажног отпада ЈКП Чистоћа Сомбор спроводи Кампању „Рециклажа није бламажа“. Циљ ове акције је да се заједничким деловањем може учинити више. *Селекција у домаћинству, школи, на радном месту не би требала да представља проблем и „свакако није бламажа“.* Градска Управа се међу првим институцијама укључује, а не заостају основне школе у Алекси Шантићу, Станишићу... Мотив за учествовање у овој акцији може бити свест о потреби заштите и очувања природе, а може бити и материјални, јер ЈКП „Чистоћа“ исплаћује вредност за секундарне сировине које се разврстане предају у Рециклажни центар, према ценовнику који се налази на њиховом сајту. За две недеље кампање, подељено је 80 посуда за сакупљање амбалажног стакла, преко 100 кутија за папир, неколико десетина врећа. Сакупљено је преко 3.500 кг стаклене амбалаже, отпадног папира, картона и алуминијумских лименки. У ове акције су се до сада активно укључила 33 угоститељска објекта, запослени у Градској Управи и свим институцијама у згради Жупаније, ЈКП, неколико основних и средњих школа, Месне Заједнице и организације цивилног груштва. Треба споменути да кампању у потпуности подржава оператер СЕКОПАК, као и поједини рециклери, попут Greentech Нови Сад.

Градска управа града Сомбора већ дужи низ година у сарадњи *Амбасадорима одрживог развоја и животне средине* организује **едукацију по школама** где је између осталог и тема рециклажа.

Спроведене активности и појачано ангажовање људи у овој акцији допринело је томе да током маја 2018. године буде сакупљена рекордна количина амбалажног и рециклажног отпада укупно 59.820 килограма. За првих пет месеци укупно је сакупљено и прерађено 226.060 килограма разног рециклажног отпада. Упоређујући резултате из истог периода прошле године када је сакупљено 164.360 килограма може се констатовати значајан напредак од 27,3%, чему је у добром делу допринела и кампања.

14. МЕРЕ САНАЦИЈЕ ПОСТОЈЕЋИХ ДЕПОНИЈА/ОДЛАГАЛИШТА КОМУНАЛНОГ ОТПАДА

Закон о управљању отпадом дефинише обавезу јединице локалне самоуправе о евиденцији и изради пројекта санације и рекултивације постојећих несанитарних депонија – сметлишта, на које сагласност даје надлежни Покрајински секретаријат или Министарство.

Дивља депонија (сметлиште/одлагалиште) јесте место, јавна површина, на којој се налазе неконтролисано одложене различите врсте отпада и које не испуњава услове утврђене прописом којим се уређује одлагање отпада на депоније.

Табела 37. „Дивље депоније“ Месних Заједница и Града Сомбора

Локација дивље депоније	Становн. Корисник	Процењена површина и запремина	Геолошки састав тла	Површина Катастарских Парцела
1. Алекса Шантић	1.770 599	П=12.000 м ² В=18.000 м ³	Ливадска црница	54.868 м ²
2. Бачки Брег	1.140 368	П=3.800 м ² В=8.900 м ³	Ливадска црница	216.038 м ²
3. Бачки Моноштор	3.485 1184	П=37.560 м ² В=18.000	Ливадска црница	76.830 м ²
4. Бездан	4.623 1536	П=11.430 м ² В=35.000 м ³	Ливадска црница	132.315 м ²
5. Гаково	1.810 525	П=45.500 м ² В=10.500	Ливадска црница	472.793 м ²
6. Дорослово	1.497 492	П=49.680 м ² В=15.000 м ³	Ливадска црница	111.475 м ²
7. Кљајићево	5.045 1561	П=14.272 м ² В=70.000	Ливадска црница	20.507 м ²
8. Колут	1.327 457	П=4.050 м ² В=10.000 м ³	Ливадска црница	24.366 м ²
9. Растина	411 141	П=18.000 м ² В=6.000	Ливадска црница	48.655 м ²
10. Риђица	2.011 784	П=4.500 м ² В=11.250 м ³	Ливадска црница	29.778 м ²
11. Станишић	3.987 1280	П=13.400 м ² В=40.200 м ³	Ливадска црница	42.980 м ²
12. Стапар	3.282 1211	П=15.000 м ² В=30.000 м ³	Ливадска црница	41.792 м ²
13. Телечка	1.720 691	П=3.800 м ² В=5.700 м ³	Ливадска црница	4.593 м ²
14. Чонопља Светозар Милетић	3.426 1058 2.746 929	П=36.210 м ² В=47.550 м ³	Ливадска црница	41.443 м ²

15. Сомбор	47.623 17.133	П=55.600 м ² В=722.800 м ³	Слатина	111.373 м ²
Укупно	85.903 30.026	П=314.515 м² В=1.048.900 м³		1.429.752 м²

Након преузимања делатности организованог прикупљања отпада од свих Месних Заједница на читавој територији Сомбора, престала је потреба за даљим коришћењем сметлишта – дивљих депонија по МЗ, јер се целокупан отпад комуналним возилима одвози на градску депонију „Ранчево“.

Наведене *дивље депоније* се налазе у насељеним местима или њиховој непосредној близини и перманентна су опасност за становништво, водозахвате, водотокове и животну средину насеља⁶.

Средствима буџета локалне самоуправе сваке године се санирају мање *дивље депоније*, на пољопривредном земљишту и то средствима Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине.

Анализирајући прикупљене податке о дивљим депонијама/одлагалиштима на територији Града Сомбора, издваја се неколико заједничких карактеристика које одсликавају стање угрожености животне средине.

- Све *дивље депоније* се налазе на земљишту у јавној својини (министарство пољопривреде, водопривреде и шумарстава или град Сомбор), чије право коришћења има Министарство пољопривреде и заштите животне средине или јединица локалне самоуправе. На појединим катастарским парцелама се појављују као имаоци права својине друштвено предузеће које одавно не постоји у АПР (ГП „Душан Станичков“), али и поједина републичка јавна предузећа („Путеви Србије“ и водопривредно предузеће „Западна Бачка“); Табела бр 6;

- *Дивље депоније* су лоциране на више катастарских парцела, међутим просторно не заузимају целокупну парцелу, већ само делове, па одтуда постоји знатна разлика између површина депонија и површина катастарских парцела. Ова разлика се у највећем броју случајева не користи за пољопривредну производњу, већ је углавном у парлогу. Чланови тима који су извршили евиденцију нису могли утврдити да ли су поједини делови ових КП узурпирани јер не постоји јасно разграничење парцела;

- Од увођења организованог прикупљања отпада у свим МЗ, веома мало отпада одлаже на евидентиране *дивље депоније*, међутим и даље има појединаца који нелегално одлажу комунални, пољопривредни и највише грађевински отпад на ове локације;

- Месне Заједнице немају довољно средстава да значајније приступе уређењу локација, нити ингеренције да спрече несавесне становнике који отпад одлажу на овим локацијама.

- На свим депонијама је примећено одлагање опасног отпада;

- Скоро у свим МЗ, локације дивљих депонија су места за изливање течног комуналног отпада (садржај септичких јама);

⁶ Детаљан попис и евиденцију депонија/одлагалишта по насељеним местима на територији града Сомбора урадила је ЈКП Чистоћа и њен стручни тим

- Скоро на свим локацијама се одлажу животињски лешеве, конфискат и споредни производи животињског порекла;

Варијанте санације са прорачуном потребних средстава рађен је за све *дивље депоније* на исти начин, а добијене ценовне вредности наведене у Табелама су само полазна основа за израду конкретних пројеката санације и рекултивације. Оно што није урађено, али се може допунити је педолошка анализа локације *дивљих депонија*. Ова анализа може дати праву слику степена загађености земљишта на територији Града Сомбора. Неопходно би било укључити и анализу фреатских и подземних вода у близини локација *дивљих депонија*, чиме би мониторинг био целовит.

Табела бр 38. Цена санација (у динарима) дивљих депонија сеоских МЗ и Града Сомбора

Локација	Површина запремина депоније	1. варијанта*	2. варијанта**
1. Алекса Шанитић	П=12.000 м ² В=18.000 м ³	5.480.000	27.600.000
2. Бачки Брег	П=3.800 м ² В=8.900 м ³	3.283.000	14.130.000
3. Бачки Моноштор	П=37.560 м ² В=18.000 м ³	5.826.000	28.250.000
4. Бездан	П=11.430 м ² В=35.000	6.136.000	51.600.000
5. Гаково¹	П=45.500 м ² В=10.500 м ³		3.600.000
6. Дорослово²	П=49.680 м ² В=15.000		24.300.000
7. Кљајићево	П=14.272 м ² В=70.000 м ³	5.320.000	72.600.000
8. Колут	П=4.050 м ² В=10.000	2.595.500	15.707.500
9. Растина³	П=18.000 м ² В=6.000 м ³		11.750.000
10. Риђица	П=4.500 м ² В=11.250 м ³	6.230.000	25.400.000
11. Станишић	П=13.400 м ² В=40.200 м ³	6.184.000	58.880.000
12. Стапар	П=15.000 м ² В=30.000 м ³	5.142.000	45.350.000
13. Телечка	П=3.800 м ² В=5.700 м ³	1.420.000	10.590.000
14. Чонопља Светозар Милетић⁴	П=36.210 м ² В=47.550 м ³		21.975.000

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период
до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

15. Сомбор⁵	П=55.600 м ² В=722.800 м ³	21.500.000	
Укупно	П=314.515 м² В=1.048.900 м³	69.116.500 рсд	411.732.500 рсд

*Санација депонија прекривком, и биолошким мерама рекултивације

**Санација депонија дислокацијом отпада и биолошким мерама рекултивације

15. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ КРЕТАЊА ОТПАДА КОЈИ НИЈЕ ОБУХВАЋЕН ПЛАНОМ И МЕРЕ ЗА ПОСТУПАЊЕ СА ОТПАДОМ КОЈИ НАСТАЈЕ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

У случају ванредне ситуације надлежни органи за поступање у ванредним ситуацијама по хитном поступку утврђују локације на којима би се привремено складиштио/одложио прикупљени отпад. Пожељно је да одабрана локација буде дефинисана површина (део) на постојећој депонији, на којој је неопходно одвојено разврстати/одложити следеће врста отпада:

1. Комунални отпад, отпад из домаћинства и сличан комерцијални отпад: отпад од хране, отпадни папир и картон: књиге, новине, часописи, амбалажа од намирница цела и ломљена: стаклене тегле, флаше, кесе, пластичне кутије и сл., текстил: завесе, одећа, обућа, крпе, теписи, прекривачи и сл., кабасти отпад: намештај, врата, прозори, стакла, грађа, ламинат, паркет, плочице и сл., остали отпад: прибор, посуђе, дискови, видео траке, дечије играчке, земља и речни муљ који су нанеле воде од чишћења стамбених објеката на којима је извршена претходна биолошка деконтаминација, неопасан отпад из здравствених установа: некоришћене пелене, вата, газа, постељина итд.
2. Опасан отпад пореклом из домаћинства или комерцијалних токова: електрични и електронски уређаји, фармацеутски производи: лекови, козметичка средства, средства за одржавање чистоће, уља, амбалажа од боја и лакова и осталих хемикалија, готови производи: боје, лакови, хемикалије итд.
3. Индустијски отпад, процесни и отпад пореклом од претходног складиштења или депоновања отпада или готових производа.
4. Медицински отпад из здравствене заштите људи који је ризичан по људско здравље: остаци из пато анатомских лабораторија, биолошки отпад: крв и сл., хемикалије, остаци из лабораторија итд.
5. Ветеринарски отпад: угинуле животиње, остаци из ветеринарских станица и сл.
6. Канализациони муљ и муљ из септичких јама.

ЈЛС у сарадњи са Кризним штабом и Одсеком за ванредне ситуације обезбеђује могућност стручне комуникације са грађанима чија су имања и стамбени објекти претрпели штете у поплавама као и са власницима и запосленима у комерцијалним објектима и установама и индустријским постројењима успостављањем посебних телефонских линија и електронске поште, на које могу да им се обрате за савет или помоћ у поступању са насталим отпадом.

На предметним локацијама, након сакупљања отпада, неопходно је извршити биолошку деконтаминацију прикупљеног отпада коју врше специјализоване екотоксиколошке јединице (Заводи за јавно здравље Србије) у складу са посебним прописом, како би се спречило ширење заразе.

Град у сарадњи са Кризним штабом и Одсеком за ванредне ситуације мораа обезбедити 24 часовни надзор над одабраним локацијама намењеним за привремено складиштење свих врста отпада које су прикупљене са поплавлених подручја како не би дошло до расипања, демонтаже отпада и преузимања отпада од неовлашћених лица.

Локација са отпадом, мора бити доступна надзору локалне инспекције и републичке инспекције за заштиту животне средине, због увида и верификације

врсте и количине опасног и неопасног отпада који је прикупљен, пре него што исти преузму оператери/предузећа која имају Дозволу за управљање одређеним врстама отпада, или се приступи контролисаном одлагању на депонији.

Мешани отпад за који се претпоставља да може бити опасан отпад и опасан отпад, треба физички одвојити од осталог комуналног отпада тако да не може доћи до мешања са неопасним отпадима у циљу безбедног преузимања и транспорта до коначног збрињавања од стране овлашћеног оператора који поседује Дозволу за управљање опасним отпадом.

Након деконтаминације и могућег раздвајања отпада, потребно је да се ангажују овлашћени оператере (односно предузећа која поседују Дозволу за управљање отпадом) који би преузимали само оне врсте отпада за које поседују Дозволу од стране надлежног органа у складу са Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10).

Отпад који се не преузме од овлашћених оператора, неопходно је након деконтаминације контролисано одложити на постојећу депонију (уколико је то могуће) што подразумева одлагање истог у посебан део депоније и покривање инертним материјалом, дебљине најмање 20cm (песком, грађевинским и др. инертним материјалом);

Град у сарадњи са Кризним штабом и Одсеком за ванредне ситуације треба да обезбеди да се изврши чишћење и уколико је потребно деконтаминацију одабраних локација, (посебно оних ван депонија), након завршеног процеса сакупљања и транспорта отпада на даље поступање. ЈЛС би требало да сачине извештаје о процени штете, са релевантним подацима о количини и врсти сакупљеног, транспортованог, преузетог (од оператора) и депонованог отпада, о стању постојећих депонија, стању и количини уништених контејнера, механизацији и остале неопходне опреме за несметано функционисање надлежног јавно-комуналног предузећа (ЈКП-а);

Град би требало да има доступне спискове овлашћених оператора који поседују Дозволе за управљање отпадом, а списак оператора се може преузети из Регистра издатих дозвола, са сајта Агенције за заштиту животне средине www.sepa.gov.rs.

На основу свега наведеног, неопходно је да се израде Планови санације, рекултивације, ремедијације и сл. Извештај о процени штете која је изазвана елементарном непогодом, са подацима о количинама и врстама прикупљеног, преузетог (од стране оператора) и одложеног отпада, као и стању општинских депонија, представља основни механизам за потраживање финансијске подршке од међународних и домаћих извора финансирања за коначно збрињавање насталог и сакупљеног отпада на подручјима која су захваћена елементарном непогодом, као и санацију постојећих депонија, у циљу заштите земљишта, површинских и подземних вода.

16. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ПРОМЕНЕ

16.1 Јачање капацитета Градске управе за успостављање интегралног/целовитог система управљања отпадом

Институционално организовање у области заштите животне средине представља део политике заштите животне средине, а односи се на хармонизацију прописа, јачање административних капацитета за планирање, усвајање и спровођење закона, као и унапређење инфраструктуре у области заштите животне средине. Такође, битну ствар представља и успостављање система информисања јавности и њихово учествовање у доношењу одлука како на регионалном тако и на локалном нивоу.

Институционално јачање локалне самоуправе и подизање нивоа знања изабраних и постављених лица запослених у општинским/градским управама је један од кључних циљева.

Као ниво власти који је најближи појединцу, локалне власти имају и најзначајнију улогу у едукацији и мобилизацији јавности за спровођење активности у области животне средине.

Институционално организовање на локалном нивоу усклашено је са законском регулативом, али не на задовољавајућем нивоу. Област заштите животне средине није издвојена сама за себе, као посебан одсек или одељење, већ чини саставни део Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине. Стално запослена особа на пословима животне средине не постоји, већ ове послове обавља правник Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине. Целу територију општне покрива један инспектор за заштиту животне средине који такође нема стално запослење. Консекутивно се намеће да не постоји довољна посвећеност овој области и испуњавању свих законских обавеза.

У оквиру својих општинских/градских управа ефикасно је област животне средине издвојити као посебну јединицу, обезбедити довољан број административних капацитета који ће бити подељени у различите секторе и бавити се појединачним темама. Ефикасност у раду и видљиви резултати рада су могући само ако се поштује принцип стручности. Стручни кадар је један од услова успешности.

Локална самоуправа има велику улогу у испуњавању обавеза из Поглавља 27 у процесу приближавања ЕУ, што је само један од разлога да се у градској управи унапреди институционална структура. Потребно је омогућити разматрање питања из области животне средине у свим секторима и областима које дотиче, поштовати донете прописе, као и националне планове и програме. Много је области које дотичу питања животне средине, а локална самоуправа се до данас бави само неким од њих.

Закон о управљању отпадом предвиђа много обавеза локалној самоуправи, а многе од тих изискују и велика финансијска средства. Одељење за пољопривреду и заштиту животне средине издаје дозволе у области управљања отпадом, а инспектор за заштиту животне средине у складу са

својим овлашћењима врши инспекцијску контролу надзираних субјеката, произвођача отпада и оператера.

У складу са Законом о управљању отпадом ("Сл.гласник РС", бр.36/2009, 88/2010 и 14/2016) између осталог, јединица локалне самоуправе је дужна да изради *евиденцију и пројекте санације и рекултивације постојећих несанитарних депонија – сметлишта*, на које сагласност даје министарство, односно аутономна покрајина, најкасније у року од две године од дана ступања на снагу закона (01.03.2018.године). Ову евиденцију је урадила ЈКП "Чистоћа", али за реализацију ових пројеката град нема обезбеђена средства⁷.

У реализацији ове законске обавезе потребно је следеће:

- Ангажовање стручне куће која се бави израдом пројектно техничке документације за санацију и ремедијацију несанитарних депонија – сметлишта.
- Дефинисање методологије рада.
- Израда пројектно техничке документације за сваку несанитарну депонију у насељеном месту.
- Тражење сагласности на исту од аутономне покрајине.

16.2 Јавно-приватно партнерство

Једна од могућих варијанти за успостављање пројекта одрживог регионалног управљања отпадом је јавно-приватно партнерство.

16.3 Економски инструменти

Многе компаније су заинтересоване за успостављање партнерстава у сектору управљања отпадом. Реализација партнерства остварује се заједничким

⁷ Рекултивација је комплексна мера заштите животне средине која се предузима како би се спречила ерозија површине, неконтролисано растурање отпада, издвајање гасова као и неравномерно слегање терена. Сврха рекултивације је заштита животне средине, односно безбедно, еколошки и естетски прихватљиво уклапање простора депоније у окружење.

Пројекат санације и рекултивације јесте документ којим се анализира стање животне средине на контаминираној локацији и дефинишу мере и активности за заустављање загађења и даље деградације животне средине до нивоа који је безбедан за будуће коришћење локације укључујући уређење простора, ревитализацију и рекултивацију.

Правилником о методологији за израду пројеката санације и рекултивације ("Сл.гласник РС", бр.74/2015) прописана је методологија за израду пројеката санације и рекултивације. Методологија за израду пројеката санације и ремедијације садржи: податке о носиоцу пројекта; податке о загађивачу; опис делатности коју обавља загађивач; опис контаминираних локација; податке о стању животне средине на локацији, односно комплексу и ширем окружењу пре контаминације; податке о историји загађења локације; податке о претходном испитивању стања животне средине и стручном налазу и теренска истраживања и испитивања; количине и концентрацију опасних материја на локацији и њихов утицај на животну средину; пројектно решење санације и ремедијације, са мерама и активностима разрађеним по приоритетима, приказом главних алтернатива које су разматране и акционим планом за спровођење санације и ремедијације; стручни надзор и интерне мере контроле које обезбеђују одговарајуће извршење и ефикасност планираних мера; интерне мере контроле које укључују и програм мониторинга како би се пратио ток санације, односно смањење ризика по људско здравље и животну средину; предлог праћења стања животне средине након санације и предлог носиоца тих активности.

Методологија за израду пројеката санације и рекултивације за постојеће несанитарне депоније комуналног отпада – сметлишта, поред горе наведених података, посебно садржи и податке у зависности од тога да ли се ради о сметлиштима која се коначно затварају; сметлиштима која ће се користити до три године, сметлишта која ће се користити пет и више године и за сметлишта која директно угрожавају изворишта водоснабдевања (без обзира на величину и век експлоатације).

улагањем средстава у систем са технологијом која би задовољила стандарде у погледу заштите животне средине, као и другим елементима од заједничког интереса.

17. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА, ПРОЦЕНА ТРОШКОВА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПЛАНА

Финансијка анализа захтева израду студије изводљивости, ради процене трошкова улагања у развој и имплементацију система управљања отпадом, као и његове економске оправданости. У циљу успостављања регионалног управљања отпадом, укључујући регионалну депонију, целокупан концепт се мора идејно одредити.

Финансијски моменти се разрађују у складу са захтевима и потребама региона, количинама генерисаног отпада и другим параметрима који учествују у студији изводљивости. Подаци представљени у овом документу дају корисне информације за Град Сомбор.

Управљање отпадом је надлежност јединице локалне самоуправе у коју спадају израда и спровођење регионалних и локалних планова управљања отпадом, изградња постројења за складиштење, третман и одлагање отпада. Финансирају се из:

- наменских средстава буџета јединица локалне самоуправе;
- кредита;
- донација;
- средстава правних лица која управљају отпадом;
- накнада и других извора финансирања.

Град може користити наменска средства фондова за заштиту животне средине на свим нивоима (републички фонд намењен заштити животне средине, покрајински фонд за заштиту животне средине, буџетски фонд јединице локалне самоуправе, предприступни фондови ЕУ и других међународних финансијских организација), а у складу са одлуком скупштине јединице локалне самоуправе. Из прихода ових фондова финансирају се програми, пројекти, инвестиције и оперативне активности из области управљања отпадом:

- Изградњу постројења за управљање отпадом;
- Унапређење организације управљања отпадом;
- Управљање посебним врстама и токовима отпада;
- Подстицање сакупљања и сепарације отпада;
- Подстицање тржишта рециклираних материјала;
- Имплементацију регионалних планова управљања отпадом;
- Развој информационог система за управљање отпадом;
- Помоћ у развоју и примени нових технологија за третман отпада;
- Санацију дугогодишњих загађења отпадом;
- Програм образовања и јачања јавне свести о питањима заштите животне средине и управљања отпадом;
- друге трошкове, у складу са законом.

Реализација значајних инфраструктурних пројеката није реална само из локалних средстава⁸.

⁸ Ово се посебно односи на изградњу Регионалне депоније и рекултивацију и санацију градске депоније, неуређених сеоских и дивљих депонија.

17.1 Економско-финансијска анализа у односу на количине отпада, инвестициона улагања, обрачун годишњих оперативних трошкова, приходе и могућности додатних прихода

Сакупљање и транспорт

Економско финансијска анализа управљања комуналним отпадом у односу на количине генерисаног отпада у Сомбору се објективно може сагледати кроз обављање делатности која је поверена ЈКП „Чистоћи“. Корелација између техничких могућности, капацитета, инфраструктуре и броја корисника послужиће као основа развојног концепта ЈКП за наредни период (2018 до 2028. год) у делатности управљања отпадом. У анализи се приказују реални подаци пословања ЈКП, односно приходи и расходи само за наведену делатност, на основу чега се могу пројектовати потребни капацитети и планирати средства за унапређење управљања отпадом.

Услуге управљања комуналним отпадом обухвата кориснике у граду Сомбору и насељеним местима, која је према „Одлуци о одржавању чистоће на територији Града Сомбора“ обавезна. Услугом су обухваћени град Сомбор, 15 насељених места и 16 салашких насеља. На крају 2017. године (31.12.), у ЈКП је евидентиран следећи број корисника услуга организованог сакупљања и транспорта отпада:

- Укупан број активних корисника износио је **27.351** и то у Сомбору **16.113**, а у насељеним местима **11418**.
- Управљање комуналним отпадом обавља се за 275 привредних субјеката као и 1.139 предузетника (занатски и угоститељски локали и мала привреда).

Број активних домаћинстава је променљив, имајући у виду континуиран пад броја становника, те је по тој основи престала услуга код 2.299 домаћинства у односу на претходну годину. Према одређеним проценама, годишње Сомбор „изгуби“ око 1.136 становника.

Према Одлуци Скупштине Града Сомбора, а на основу валидне документације, код **1.622 корисника** остварено је право на субвенционисану цену услуге у управљању комуналним отпадом. Према наведеној Одлуци, услуга овој категорији корисника се уредно испоручује, а из буџета Града се субвенционише цена. Према томе на целокупној територији Града Сомбора (град и насељена места) укупан број корисника износи **28.973**.

За потребе сакупљања отпада на јавним површинама града код корисника у колективном типу становања, постављено је 482 контејнера капацитета 1,1 м³. Код индивидуалног типа становања (насељена места и град), комунални отпад се у домаћинствима привремено, до сакупљања одлаже у вреће, џакове, и друге импровизоване посуде, а ређе у стандардне пластичне канте 120 или 240 литара. Код овог типа корисника није вршена организована набавка „прве посуде“ (цца 22.000 комада), што у великој мери отежава сакупљање, утовар у транспортна возила, безбедну манипулацију оперативних радника ЈКП и у великој мери нарушава изглед улица у време редовног сакупљања.

Са наведеним транспортним возилима и механизацијом приказаној у Табели 19. ЈКП „Чистоћа“ Сомбор је извршила сакупљање и транспорт 31.184 тоне комуналног и других врсти отпада на територији Града Сомбора и остварила приход од 239.547.094 динара.

Обзиром да на улазу у депонију „Ранчево“ не постоји колска вага, процена је вршена на основу стварног мерерња извршеног током зимске

анализе, када је утврђено да се недељно на депонију одложи 502 тоне комуналног отпада из домаћинства у колективном и индивидуалном типу становања. Остале количине утврђене су проценом на основу запремине товатног возила и просечне густине отпада.

Према општеприхваћеним подацима, густина несабијеног комуналног отпада (у контејнерима) износи око $0,25 \text{ t/m}^3$, док се по утовару и сабијању у возилима вариопрес система може прихватити да густина износи $0,3 \text{ t/m}^3$. Према овој рачуници у контејнерима од $1,1 \text{ m}^3$ је просечна тежина од 300 kg отпада.

Према оваквим параметрима, годишње се депонијски простор оптерети са 93.552 m^3 нових количина отпада.

Депонованье

Сав комунални и неопасан индустријски отпад са територије Града Сомбора одлаже се на Градску депонију „Ранчево“. Депонија „Ранчево“ је у експлоатацији од 1991. године, има потребну инфраструктуру, осим дренажног система и геофолије, тако да је због наведеног сврстана у несанитарне депоније – сметлишта. Такође поседује употребну дозволу надлежног органа Градске Управе Сомбор о изведеним радовима на инфраструктури. Својински припада Граду Сомбору, а управљање је поверено ЈКП „Чистоћи“. Према тренутној легислативи, а због непостојања услова заштите подземних вода и аквифера, тренутно одлагалиште је потребно санирати и отпочети са радовима на изградњи нових касета.

Инвестиције у систем сакупљања отпада

Ради ефикаснијет сакупљања комуналног и амбалажног отпада, анализа показује да је потребно набавити најмање две посуде за сва индивидуална домаћинства, града и насељених места. Према броју корисника за ову активност је потребно 44.000 посуда од 120 литара.

Код колективног типа становања и у ужем центру Града, предлаже се комбиновани начин сакупљања отпада и то набавком 50 подземних контејнера запремине 3 m^3 (50 контејнера у центру и 100 на Новој Селенчи), а да се постојећи контејнери запремине $1,1 \text{ m}^3$ сукцесивно замене новијим и функционалнијим.

Правилником о постављању посуда за привремено одлагање отпада, предвиђено је да се на локацијама колективног типа становања, израде тзв нише („паркинг за контејнере“), чиме би се олакшао приступ корисницима, а отпад од стране ЈКП сакупљао линијски, чиме би се повећала ефикасност, брзина и оствариле значајне уштеде у процесу.

ЈКП планира израду пројекта „Оптимизација рута транспортних возила“, што ће такође утицати на смањење трошкова сакупљања и транспорта комуналног отпада из града и насељених места.

Предлаже се да све стубне канте сукцесивно буду замене једнообразним које ће се поставити у пешачкој зони и прометнијим улицама.

У досадашњој пракси занемаривано је питање грађевинског отпада које су становници, због непостојања услова за централно управљање у граду и насељеним местима одлагали на јавне површине или пољопривредно земљиште. На тај начин су се у претходном периоду стварале бројне *дивље*

депоније, за чију санацију је локална самоуправа издвајала значајна средства. Да би се овај проблем ефикасније решио, рационално је да се по сеоским МЗ одреде локације за одлагање грађевинског отпада и да на тим локацијама буду постављени контејнери капацитета 5 m³. Ову активност би требало субвенционисати како би трошкови сакупљања и траспорта били истоветни као и за становнике града.

Табела 39. Вредност инфраструктуре за сакупљање отпада 2018 – 2028. година према ЈКП Ћистоћа

Бр.	Инфраструктура	количина	Цена у дин	Цена у еур
1.	Пластичне посуде запремине 120 лит	22.000 ком отпад	52.800.000	440.000
		22.000 амбалажни отпад	52.800.000	440.000
2.	Подземни контејнери запремине 3 m ³	50	15.000.000	125.000
3.	Подземни контејнери запремине 5 m ³	100	42.000.000	350.000
	УКУПНО		162.600.000	1.355.000

НАПОМЕНА: вредност је на паритету 120 дин за 1 еуро

Начин финансирања

Предвиђа се да ће се набавка финансирати из средстава ИПА и домаћих фондова (Република, АПВ или ЈЛС).

Потребе транспорта отпада

Транспорт отпада у Сомбору се обавља са 12 специјалних возила, са осталим пратећим возилима која су у функцији управљања отпадом. Као што је наведено просечна старост износи 17,48 година, чиме су иста у значајној мери прешла век експлоатације (амортизациони век за ову врсту возила износи 7 година).

У наредном десетогодишњем периоду планира се занављање возног парка ЈКП и то са следећим возилима и вредностима:

Табела 40. Планирана возила

Бр	Врста возила	Количина	Капацитет	Вредност у дин	Вредност у еврима
1.	Специјалка	2	12 m ³	21.600.00	180.000
2.	Специјалка	5	16 m ³	66 000 000	550.000
3.	Специјалка	3	22 m ³	46 800 000	390.000
	Укупно	10	170 m³	134 400 000	1.120 000

Трошкови финансирања

Учешће ЈКП би износило 10% од вредности, а остатак од 90 % били би дугорочни кредити (петогодишњи). Тренутна номинална камата на годишњем нивоу износи 3,5 %, а ефикасна 3,8 %, тако да би набавна вредност опреме била увећана за вредност камата од 105.000 евра, односно 12.600.000, а трошкови обраде захтева би износили 11.200 евра, односно 1.344.000 дин.

Укупно увећање вредности опреме износи 116.200.000 евра, односно 13.944.000 дин. Укупна вредност набавке транспортних средстава и опреме износи 1.236.200 евра, односно **148.344.000 дин**. Од ове суме предузеће финансира 10 %, односно 14.834.400 дин, а кредитно задуже би износило 133.509.600 дин.

Динамика реализације би се требало одвијати набавком најмање једног специјалног возила, са сукцесивним занављање, односно расходом најстаријих и нефункционалних машина.

Обзиром да су за обаљање делатности потребне и друге радне машине, а да су њихови тренутни ресурси скоро у потпуности искоришћени, неопходна је набавка и следеће пратеће опреме:

Табела 41. Пратећа опрема

Бр	Врста возила	Количина	Капацитет	Вредност у дин	Вредност у еврима
1.	Подизач контејнера од 5 м ³	2		15.600.000	130.000
2.	Ровокопач - утоваривач	1		8.400.000	70.000
3.	УЛТ	1	Утоварна кашика 3 м ³	13.200.000	110.000
4.	Камион кипер троосовинац	1	20-25 м ³	12.000.000	100.000
5.	Камион кипер двоосовинац	1	12 м ³	9.600.000	80.000
	УКУПНО			58.800.000	490.000

На овај износ се додаје и припадајућа камата 46.000 евра или 5.520.000 дин, односно још 5.000 евра или 600.000 трошкове обраде кредита. Ови кредити би се реализовали по истом принципу као и возила. Укупна вредност пратеће опреме за управљање отпадом износи 541.000 евра или 66.697.200 дин.

17.2 Финансирање Плана и обавезе према изворима који укључује обрачун трошкова капитала (кредит или ЈПП аранжман), трошкова амортизације, производне цене, биланс успеха, новчани ток и биланс стања пројекта, обрачун финансијске стопе приноса, резултате анализе и закључна разматрања, процену кредитне способности са ризицима и слабостима и програмом јачања кредитне способности

Извори финансирања за планиране активности

Средства за имплементацију Локалног плана управљања отпадом на територији града, односно ревизије плана, могу се обезбедити из јавних или приватних извора.

- Јавни извори финансирања могу бити:
 1. државни буџет;
 2. буџет локалне самоуправе;
 3. средства комуналног предузећа;
 4. фондова за заштиту животне средине или предприступних фондова ЕУ и других међународних финансијских организација;

- Приватни извори финансирања:
 1. приватна улагања у јавно-приватна партнерства, концесије и др.

18. СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТИ – РАЗВИЈАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ

Национална стратегија управљања отпадом у Србији и Закон о управљању отпадом јасно наводе потребу развијања јавне свести у области управљања отпадом. Планом су предвиђене неке од могућности спровођења кампање развијања свести и промене начина понашања у поступању са различитим врстама отпада. Ово укључује упознавање грађана са хијерархијом управљања отпадом, разврставањем отпада на самом извору настанка, поновном употребом, рециклажом, различитим могућностима искоришћења отпада и одлагањем на депоније.

Кампање требају постати стална активност и пракса локалне самоуправе и оператера, а треба их спроводити за све врсте отпада (комунални, амбалажни отпад, биоразградиви, посебне токове управљања отпадом итд.) и на начин да се састоје од три основна нивоа: претходно истраживање, кампања и истраживање након кампање. Овај облик би омогућио локалним властима да прате напредак према одрживијем јавном понашању у управљању отпадом и развоју модела добре праксе, као и промену става јавности.

Како би се променио став јавности према комуналном отпаду важно је да постоји континуитет у раду. Реализацијом кампања за развијање свести о отпаду обезбеђује се оквир за унапређење и развој животне средине.

Неопходно је показати јавности негативан утицај погрешног одлагања отпада на животну средину и њихово здравље, као и трошкове Града за ремедијацију контаминираних простора, који се надокнађује из пореза грађана. Такође је важно да предложена побољшања буду размотрена уз учешће јавности, и да добра пракса управљања отпадом, доноси повраћај пореза кроз принцип "загађивач плаћа".

Планом се предвиђа примена начела "загађивач плаћа" и повећана инспекцијска контрола у циљу поштовања истих. Велики загађивачи морају бити евидентирани израдом катастра загађивача са обавезом израде карактеризације и категоризације отпада.

Ефикасније спровођење закона, прописа и одлука које се односе на конкретну област и забрана одлагања отпада на *дивље* депоније је други механизам за подизање јавне свести. Битно је обавештавање јавности јер она мора бити упозната са стањем животне средине и негативним утицајима који из такве активности произилазе. Облици информисања јавности путем организовања трибина, јавних расправа, предавања, обуке, јавних гласила и интернет презентација у многome могу допринети интерактивној сарадњи и спречавања нарушавања животне средине.

Потребно је дати грађанству различите олакшице (набавка посуда за одлагање отпада по нижим ценама или на рате, подела одговарајућих кеса и џакова за примарно разврставање отпада, организовање едукације на тему компостирања) како би се субјекти система мотивисали на активну сарадњу.

Превентивна улога инспектора за заштиту животне средине, комуналних инспектора и комуналне полиције је у циљу поштовања закона, давању упутстава субјектима система на који начин да раде, као и у откривању противзаконитих радњи и подношењу одговарајућих захтева и тужби против лица која поступају противно закону у овој области.

На основу досадашње праксе може се рећи да постоји жеља становништва да се организује бољи систем управљања чврстим отпадом на локалном и регионалном нивоу.

Конкретним акцијама различитих видова едукације на тему: компостирање, рециклажа, селективно прикупљање отпада итд., неопходно је обухватити све категорије грађанства. Приоритет треба дати деци у предшколском и школском узрасту јер се тада најлакше и најефикасније развија *еколошка свест о чистој* животној средини.

Позитивни ефекти акција које су покренуте у предшколским установама и основним школама путоказ су да овакве кампање треба и даље организовати. Заинтересованост школа за овакав вид сарадње са локалним ЈКП "Чистоћа" указује да постоји жеља субјеката да се животна средина заједничким акцијама може унапредити без великих материјалних улагања.

ЈКП "Чистоћа" константно организује едукације на тему управљања отпадом по свим основним школама на територији општине Сомбор, а Градска управа града Сомбор у дугогодишњој сарадњи са НВО „Амбасадори одрживог развоја и животне средине“ организује едукације по школама и вртићима. Едукације покривају све кључне теме из области животне средине а једна од њих је и област управљања отпадом.

19. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Реализација Плана могућа је уз неопходно остваривање задатих циљева и кроз јасно дефинисане мере и активности, усклађене са одређеним временским роковима.

Табела 42. План активности у области управљања отпадом

ЦИЉЕВИ	МЕРЕ И АКТИВНОСТИ	РОК 2020	Сагледано после 2020 (циљ најкасније до 2028)
ПРАВНИ ОКВИР	• Усвајање Локалног плана управљања отпадом /ревизије Локалног Плана;	2018.	
	• Усвајање Регионалног плана управљања отпадом;	2019.	
	• Припреме или усаглашавање локалних прописа са националним прописима;	2018-2028.	
	• Доношење Одлуке, израда и доношење програма сакупљања посебних токова отпада, као и исходовање дозволе ЈКП Чистоће;	2018-2020.	
	• Ревизија постојећих одлука о комуналним делатностима и доношење Правилника који детаљније регулишу област управљања отпадом.	2018-2019.	
ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ	• Јачање административних капацитета на нивоу локалне самоуправе задужених за планирање,	2018-2028.	
	• Јачање администраивних капацитета за ефикасније спровођење прописа у управљању отпадом;	2018-2028.	
	• Унапређење рада инспекцијских служби кроз побољшање координације локалне и републичких инспекција;	2018-2028.	
	• Јачање градског буџетског Фонда за заштиту животне средине.	2018-2028.	
РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	• Изградња Регионалне депоније/Центра за управљање отпадом;	2018-2025.	
	• Санација постојеће градске депоније, са израдом пројекта санације и рекултивације;	2020.	
	• Санација неуређених сеоских депонија, са израдом пројекта санације и рекултивације;	2018-2023.	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	<ul style="list-style-type: none"> Реализација пројекта две канте; 	2018-2019.	
УСПОСТАВЉАЊЕ ЕФИКАСНИЈЕГ СИСТЕМА	<ul style="list-style-type: none"> Обезбеђење простора за складиштење посебних токова отпада у оквиру Рециклажног центра 	2018-2020.	
	<ul style="list-style-type: none"> Поправка контејнера за прикупљање отпада; 	2011-2021.	
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка нових стандардизованих посуда и контејнера; 	2018-2022.	
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка контејнера за рециклабиле; 	2018-2020.	
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка нових транспортних средстава; 	2018-2028.	
	<ul style="list-style-type: none"> Набавка транспортних возила за сакупљање рециклабила; 	2019-2028.	
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња прихватних платоа по селима за сакупљање отпада; 	2018-2022.	
	<ul style="list-style-type: none"> Организовање, сакупљање и коришћење посебних врста отпада; 	2018-2020.	
	<ul style="list-style-type: none"> Изградња подземних контејнера. 	2018-2028.	
	РАЗВОЈ СИСТЕМА ФИНАНСИРАЊА	<ul style="list-style-type: none"> Израда краткорочних програма финансирања; 	2018-2028.
<ul style="list-style-type: none"> Израда средњерочног плана финансирања; 		2018-2028.	
<ul style="list-style-type: none"> Развијање прекограничне сарадње; 		2018-2028.	
<ul style="list-style-type: none"> Праћење и конкурисање за пројекте код домаћих и иностраних фондова 		2018-2028.	
ЈАЧАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ	<ul style="list-style-type: none"> Развијање свести о неопходности заштите животне средине; 	2018-2028.	
	<ul style="list-style-type: none"> Имплементација програма за развијање свести јавности о одвојеном сакупљању и рециклажи; 	2018-2028.	
	<ul style="list-style-type: none"> Промовисање могућности компостирања. 	2018-2028.	

19.1 Сагледавање Центра за управљање отпадом

Под "Центар за управљање отпадом на локацији депоније Ранчево", сагледава се⁹ успособљавање Регионалне депоније са постројењем за прераду отпада, која може сервисирати уз четири општине Западнобачког округа (Апатин, Кула, Оџаци и Град Сомбор) и општину Бач.

Сагледава се¹⁰ да се сав мешовити комунални отпад (без крупног отпада) прво биолошки обради.¹¹ Преостали део отпада, који је релативно сув, сортирао би се и сагледава се да се од њега припремају алтернативна горива (за цементну индустрију). Сагледава се да би коначни резултат обраде био следећи:

- око 30% отпада би било депоновано/одлагано;
- до 10 % отпада би биле секундарне сировине (за које постоји тржиште и могле би се продати);
- до 30 % отпада би било могуће употребити (продаја или бесплатна предаја) као алтернативно гориво (за цементаре)
- око 30 % масе отпада би било издвојено дехидрацијом и разградњом органских материја у процесу аеробне дигестије (уз издвајање топлоте).

Постројење би требало да омогућава обраду отпада на такав начин да Центар испуњава законске услове утицаја на животну средину и управљању отпадом, као и да стратешки доприноси да се депонује/одлаже само биолошки стабилизовани и неактивни отпад са малом топлотном вредношћу. Сагледава се да ће се изабрати постројење које ће постизати највећи могући капацитет (продуктивност) са обзиром на уложена средства и минималне могуће трошкове прераде отпада. Сагледава се да ће постројење такође омогућавати и балирање и сортирање разног прихватљивог отпада из индустрије. Такође се планира да ће бити могуће сортирање и балирање одвојено прикупљеног комуналног отпада, уколико би се општине одлучиле за увођење система одвојеног сакупљања отпада.

Град Сомбор и Јавни партнер сагледавају организовање пројекта установљавања Центра по принципу јавно-приватног партнерства, тј. институционално јавно приватно партнерство са елементима концесије. За реализацију истога се планира формирање друштва за посебне намене (ДПН – друштво за посебне намене).

⁹ Видети Записник, службено, 9.10.2018. Градске управе Одељења за пољопривреду и заштиту животне средине

¹⁰ Сагледава се да постројење за прераду отпада треба да омогући следеће процесе и капацитете - обрада комуналног отпада капацитета: 75.000 т мешовитог и крупног комуналног отпада и 25.000 т прихватљивог отпада из индустрије или 50.000 т мешовитог и крупног комуналног отпада и 25.000 т одвојено прикупљеног биолошког отпада из домаћинства и 35.000 т прихватљивог отпада из индустрије

¹¹ Биолошка обрада омогућава ефикасно издвајање биолошког отпада од преосталог дела отпада просејавањем. Биолошки део отпада се након просејавања додатно биолошки стабилизује и депонује. У процесу биолошке обраде спроводила би се дехидрација и сушење отпада.

19.2 Надзор и праћење планираних мера и активности

Надзор над праћењем планираних активности и мера треба да врше у сарадњи надлежни у одељењима градске управе (Одељење за пољопривреду и заштиту животне средине, Одељење за имовинско-правне послове и Одељење инспекције и комуналне полиције-комунални инспектори и инспектор за заштиту животне средине), ЈКП “Чистоћа”, покрајинска односно републичка инспекција и Министарство заштите животне средине. У складу са предложеним побољшањем институционалних капацитета, очекује се ефикаснији надзор.

20. ПРИЛОГ

Подаци о количинама генерисаног комуналног отпада

Подаци о количинама генерисаног комуналног отпада				
Датум	Регистарски број возила	Празно возило у тонама	Пуно возило у тонама	Тежина отпада у тонама
12.03.	SO 070 ZJ	11.04	18.84	7.8
понедељак	SO 001 EK	12.02	17.62	5.6
	SO 070 ZK	11.14	19.98	8.84
	SO 008 JD	12.24	19.3	7.06
	SO 008 JD	12.24	16.44	4.2
	SO 012 SZ	14.74	25.8	11.06
	SO 070 IB	11.1	19.78	8.68
	SO 079 VN	14.84	24.56	9.72
	SO 064 BZ	12.44	17.92	5.48
	SO 014 SD	12.32	19.18	6.86
	SO 014 SD	12.24	17.92	5.68
	SO 014 SD	12.24	14.8	2.56
	SO 041 AĆ	5.3	7.52	2.22
	SO 070 ZJ	11.98	14.36	3.38
	SO 035 ĆL	11.06	11.96	0.90
	SO 035 ĆL	7.24	11.12	3.88
	SO 035 ĆL	7.24	11.38	4.14
	SO 035 ĆL			3.51
				∑101,57 t
13.03.	SO 070 ZK	11.14	19.34	8.2
Уторак	SO 001 EK	12.02	19.30	7.28
	SO 070 IB	11.08	19.92	8.84
	SO 070 ZJ	11.0	19.34	8.34
	SO 008 JD	12.22	19.84	7.62
	SO 079 VN	14.84	26.64	11.80
	SO 064 BZ	12.26	20.06	7.80

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период
до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	SO 014 SD	12.32	20.00	7.68
	SO 008 JD	12.22	19.50	7.28
	SO 064 BZ	12.26	18.90	6.64
	SO 070 ZK	4.76	11.0	6.24
	SO 012 SZ	14.62	16.70	2.08
	SO 001 EK	12.02	16.68	4.66
	SO 012 SZ	15.00	26.02	11.02
	SO 014 SD	12.32	16.64	4.32
	SO 079 VN	10.98	14.36	3.38
	SO 035 ĆL	7.26	11.24	3.98
	SO 035 ĆL	6.70	10.84	4.14
	SO 035 ĆL	6.70		4.3
	SO 035 ĆL	6.70		4.2
	SO 035 ĆL	6.70		3.7
				∑134.4 t
14.03.	SO 064 BZ	12.38	19.48	7.10
Среда	SO 064 BZ	12.36	14.60	2.24
	SO 008 JD	12.36	19.84	7.48
	SO 008 JD	12.28	17.28	5.00
	SO 014 SD	12.54	20.34	7.80
	SO 014 SD	12.52	19.92	7.40
	SO 001 EK	11.92	15.14	3.32
	SO 001 EK	11.92	19.70	7.78
	SO 070 ZJ	11.14	19.34	8.20
	SO 070 ZJ	11.14	14.36	3.32
	SO 012 SZ	14.94	23.66	8.72
	SO 079 VN	14.76	23.78	9.02
	SO 070 ZK	11.140	19.34	8.20
	SO 070 IB	11.08	19.92	8.84

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период
до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	SO 041 AC	5.30	6.48	1.18
				∑95.6t
15.03.	SO 012 SZ	14.62	16.70	2.08
Четвртак	SO 041 AĆ	5.30	6.42	1.12
	SO 041 AĆ	5.30	6.22	0.92
	SO 070 IB	11.20	19.98	8.78
	SO 008 DE	6.42	7.82	1.40
	SO 035 ĆL	6.88	11.12	4.24
	SO 012 SZ	14.96	20.92	5.96
	SO 001 EK	11.92	19.36	7.44
	SO 070 ZJ	11.14	18.08	6.94
	SO 008 JD	12.36	17.94	5.58
	SO 014 SD	12.50	18.62	6.12
	SO 079 VN	14.76	21.30	6.54
	SO 070 ZK	11.00	18.18	7.18
	SO 064 BZ	12.36	18.92	6.56
	SO 008 DJE	6.42	7.26	0.84
	SO 070 ZJ	11.14	12.90	1.76
	SO 014 SD	12.54	15.56	3.02
			∑	∑76.48t
16.03.	SO 001 EK	12.02	19.52	7.50
Петак	SO 014 SD	12.46	20.56	8.10
	SO 070 ZJ	11.12	13.24	2.12
	SO 064 BZ	12.58	19.74	7.10
	SO 035 ĆL	7.40	13.24	5.84
	SO 070 ZK	11.04	18.18	7.14
	SO 012 SZ	15.06	23.04	7.98
	SO 041 AĆ	5.30	6.38	1.08
	SO 070 ZJ	11.12	17.32	6.20

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период
до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	SO 079 VN	15.02	23.52	8.50
	SO 008 JD	12.28	18.84	6.56
	SO 035 ĆL	8.70	11.36	2.66
	SO 070 IB	11.20	18.42	7.22
	SO 070 IB	11.24	13.78	2.54
	SO 064 BZ	12.66	14.04	1.38
	SO 008 JD	12.18	18.30	6.12
	SO 064 BZ	14.04	12.66	1.38
				Σ89.42t
17.03.2018	SO 041 АЃ			2.7
18.03.2018.	SO 041 АЃ			2.5
			УКУПНО:	502,67

ДИВЉЕ ДЕПОНИЈЕ ПО МЕСНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА

Месна заједница Алекса Шантић

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Алекса Шантић	
Локација дивље депоније	Југоисточно од насеља на даљини од 50м	
Број становника / корисника (домаћинство)	1.770 становника 599 корисника услуга ЈКП „Чистоће“	
Депонија је неактивна, али се и даље одлаже грађевински и биоразградиви (баштенски) отпад		
Геометрија дивље депоније Правоугаоног је облика у захвату атарског пута који води у правцу Пачира. Дивља депонија се налази са обе стране пута у облику тростране призме са просечном висином од око 3м	Ширина 2x15м	Дуж. око 400м
	Запр. 18.000 м ³	Површ. 12.000м ² У обзир је узет видљиви, део дивље депоније око које има одложеног отпада
Координате депоније	Гш 45°55'19.58	Гд 19°21'8.04
Удаљен-ост од:	Депоније „Ранчево“	33 км
	Насељеног места	50м
	Водозавхвата-бунара	1.400
	Комуникације	50м
	Друго	
Приступ дивљој депонији: веома лак јер до исте се пружа асвалтни пут		

Геолошки састав земљишта депоније (опис)	
Депонија се налази непосредно уз насељено место, од првих кућа је удаљена око 50 метара. Околно земљиште је под пољопривредним културама структуре чернозем.	
Катастарски подаци и власништво	
На основу катастарских подлога назива се Железничка дуж на КП 5488 КО Пачир површине 58.868 м ² је са начином коришћења - земљиште под зградом и другим објектима, у јавној својини, а имаоц права коришћења је Општина Бачка Топола. Наведена депонија делом прелази границе две суседне парцеле, али је највећим делом на наведеној КП. Процењена површина заузећа земљишта наведена је у делу геометрија депоније.	
Врста отпада који се налази на депонији – процена %	
Комунални	40%
Биодеградибилни	20%
Инертни	25%
Амбалажни	8%
Опасан	1%
Друго	6%
Пожарне опасности	На депонији је запажена знатна количина биоразградивог отпада, углавном грађевине и осушеног корова који је врло запаљив. Предходних година је евидентирано више локалних пожара.
Количина депонованог отпада	Одлагалиште је у експлоатацији више од 20 година и више пута је средствима МЗ и Пољопривредног Комбината, делимично санирано формирањем тростране призме са јадне и друге стране пута у ширини од 2х15м и у дужини од 400м. Висина призми је скоро идентична, а просечно износи око 3м. На основу процене могуће је да се на овом одлагалишту налази око 18.000м ³ отпада. Процењена количина депонованог отпада је приближно одређена и изведена је на основу димензија које дивља депонија јасно заузима.
Предлог санације	Могуће варијанте санације су прекривање инертним материјалом и биолошка ремедијација и потпуна санација са дислокацијом отпада на градску депонију „Ранчево“. На основу непосредног увида на овој дивљој депонији није у већој мери запажен опасни отпад. Могуће је да се током радова санације не врши прекривка, ако у структури отпада преовлађује инертни и разграђени материјал, који одговара критеријумима „Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологија за израду ремедијационих програма“. Детаљнији и прецизнији подаци могу се добити тек након анализе узорака тла, што у овом случају није рађено. Након прекривке потребно је засадити дрвенасте саднице ради везивања насутог слоја, спаречавања хидро и еослке ерозије.
Ангажовање механизације и радне снаге	Санација <i>дивље</i> депоније може се обавити на два начина: прекривка са рекултивацијом, или дислокација комплетног отпада са рекултивацијом. 1. варијанта -Уколико би се извршило потпуно прекривање у дебљини од 20цм, потребно је око 2.400 м ³ инертног материјала. са удаљености позајмишта од 6 км и превозом у камиону од 20м ³ = 1.920.000 рсд - Према грубој процени, потребно је око 7-10 радних дана за две грађевинске машине ради планирања терена тј. 160 радних сати за две грађевинске машине по 6.000 рсд по сату = 960.000 рсд -Прикупљање, превоз опасног отпада и његово збрињавање око 800.000 рсд (урачунато ангажовање радника, опреме и амбалаже за прикупљање и цена трајног збрињавања опасног отпада) -Анализа тла и подземних вода оквирно 300.000 рсд -Озелењавање површине од 10.000 м ² са једном садницом на 5м ² 750х(10.000:5) = 1.500.000

	<p>ОКВИРНА ЦЕНА ЗА 1. ВАРИЈАНТУ = 5.480.000 рсд</p> <p>2. варијанта</p> <p>-Дислокација комплетне <i>дивље</i> депоније 18.000м³ x 1.400 рсд/м³ = 25.000.000 рсд</p> <p>-Прикупљање, превоз опасног отпада и његово збрињавање око 800.000 рсд (урачунато ангажовање радника, опреме и амбалаже за прикупљање и цена збрињавање опасног отпада)</p> <p>-Анализа тла и подземних вода оквирно 300.000 рсд</p> <p>-Озелењавање површине од 10.000 м² са једном садницом на 5м² 750x(10.000:5) = 1.500.000</p> <p>ОКВИРНА ЦЕНА ЗА ВАРИЈАНТУ 2 износи 27.600.000рсд</p>
Напомене	<p>Специфичност <i>дивље</i> депоније је у томе што се налази на територији Општине Бачка Топола, односно КО Пачир. Предложене мере санације обезбедиле би да се ова депонија не шири у пољопривредни појас, међутим и даље има појединаца који мимо омеђене парцеле одлажу комунални и други отпад, те се он расејава у околни простор. Целокупна површина је прекривена коровом, па није могуће проценом детаљно утврдити врсте одложеног отпада.</p>
Одговорно лице	Милан Томић
Датум	21.09.2016. године
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и дипл.инж. мастер Маријета Штампфер

Месна заједница "Бачки Брег"

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Бачки Брег	
Локација <i>дивље</i> депоније	Источно за око 300м од насеља	
Број становника / корисника (домаћинство)	1088 становника 438 корисника	
Геометрија <i>дивље</i> депоније је облика неправилног полигона. Простире се на два нивоа и то на горњем терену где је отпад расут дуж атарског пута и депресије из које је експлоатисана жута земља, а сада служи као <i>дивља</i> депонија овог насељеног места. Површина и запремина је на бази процене, међутим пошто је депонија скоро у потпуности санирана 2011. назначене количине се могу прихватити као приближно тачне	Запремина горњег нивоа је мања и износи око 900м ³ , док је у депресији знатно већа количина и креће се око 8.000м ³ Укупна запремина коју отпад на овој <i>дивљој</i> депонији износи око 8.900м ³	Површина на горњем нивоу је око 1.800м ² , док је на доњем око 2.000м ² , што укупно износи око 3.800м ²
Координате <i>дивље</i> депоније	Гш 45°55'7.03"	Гд 18°56'31.60"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	35км
	Насељеног места	300м
	Водозавхвата	Око 1км
	Комуникације	150м
	Друго	Од државне границе 1км
Приступ <i>дивљој</i> депонији је лак јер је на граници насеља где постоји асвалтни пут, а око 150 метара је атарски пут. Могућ је приступ свим комуналним возилима и грађевинским машинама		
Геолошки састав земљишта <i>дивље</i> депоније (опис) Тло је песковито благо заталасано и затрављено са приличном покривености корова. У непосредној близини простире се шумски појас све до границе са Републиком Мађарском.		
Катастарски подаци и власништво Дивља депонија се простире на катастарској парцели КП 1544 КО Бачки Брег у рејону под називом Горњи салаш, а земљиште је категорисано у ливаду 5. класе на површини од 216.038 м ² . Припада Министарству пољопривреде и у јавној је својини. На околном земљишту нема пољопривредних култура. Површина <i>дивље</i> депоније заузима само део		

површине ове парцеле како је наведено у овом прегледу.	
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %	
ЈКП врши организовано прикупљање и транспорт комуналног отпада из насељеног места већ неколико година. Приликом отпочињања ове активности извршена је потпуна санација ове <i>дивље</i> депоније у широком појасу горњег ниво и делимично у депресији. Средства за санацију обезбеђена су из домаћих фондова и буџета Града Сомбора, међутим након неколико година ситуација је скоро иста, јер се комунални и други отпад потпуно неконтролисано одлаже. Током обиласка сагледано је стање и уочено да се на овој дивљој депонији налази поред комуналног, грађевински, пољопривредни и кабасти отпад. Такође је уочено да се појединачно одлаже амбалажа пестицида, моторних уља и кућне хемије.	
Комунални	40%
Биодеградибилни	30%
Инертни	20%
Амбалажни	8%
Опасан	1%
Друго	1%
Пожарне опасности	Према изјави секретара МЗ годишње се догоде два пожара, али су они локалног карактера и ретке су интервенција ДВД Бачки Брег
Количина депонованог отпада	Проценом дубине слојева и мерењем површине одложеног отпада, дошло се до могуће оквирне количине од 8.900м ³ отпада. Велики део одложеног отпада је биолошки разграђен и помешан са песком, али су видљи остаци слабије разграђених врста (пластика, стакло, крупнији комади бетона, керамика)
Предлог санације	Дивљу депонију МЗ Бачки Брег могуће је санирати на два начина: санација путем прекривке инертним материјалом, а затим извршити рекултивацију заснивањем шумског појаса, или неке друге пољопривредне културе и потпуна санација, одношењем целокупне количине депонованог отпада са ове локације. Одлука о начину санације условљена је резултатима анализе узорака тла и подземних вода, односно потребом за пренаменом и другачијим коришћењем наведеног локалитета.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	<p>Анализа узорака земљишта и подземних вода је неопходна како би се утврдиле граничне вредности евентуалног загађења и на основу добијених параметара донела одлука о предузимању одговарајућих мера санације и рекултивације.</p> <p>Анализа се ради без обзира да ли се примењује 1 или 2. варијанта санације.</p> <p>1. Варијанта – санација са рекултивацијом</p> <ul style="list-style-type: none"> -Прикупљање амбалаже опасног отпада, паковање у одговарајуће посуде, превоз на удаљеност од 100км и предаја овлашћеном оператеру ради коначног третмана износи око 800.000 рсд. -Планирање, равнање, пренос у оквиру локације са грађевинским машинама (УЛТ и булдожер) 10 радних дана x 6.000 дин по радном сату = 960.000 рсд -Ископ, утовар, превоз и планирање инертног материјала са позајмишта удаљеног 6 км у дебљини од 0,2м за предметну депонију износи 3.800 м³ x 0,2м = 760м³ x 800 дин по м³ = 608.000 рсд -За садњу шумског појаса са плодоредом од 5м на предметну површину потребно је 760 садница x 750 рсд = 570.000 рсд - Оквирна цена анализе, у зависности од сложености износи око 300.000 рсд. -УКУПНО ЗА 1. варијанту око 3.238.000 рсд <p>2. Варијанта – потпуна санација са рекултивацијом</p> <ul style="list-style-type: none"> -Прикупљање амбалаже опасног отпада, паковање у одговарајуће посуде, превоз на удаљеност од 100 км и предаја овлашћеном оператеру ради коначног третмана износи око 800.000 рсд. -Утовар и транспорт на удаљеност од 35км (депонија „Ранчево“)

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	<p>истовар и планирање донетог материјала у количини од 8.900м³ по 1.400 рсд м³ износи 12.460.000 рсд</p> <p>-Заснивање шумског појаса на површини од 3.800 м² (топола или багрем) са плодоредом од 5м и ценом од 750 рсд по садници износи 570.000 рсд</p> <p>- Оквирна цена анализе, у зависности од сложености износи око 300.000 рсд.</p> <p>УКУПНО за 2. варијанту око 14.130.000 рсд</p>
Напомене	<p>ЈКП „Чистоћа“ Сомбор је 2011. године израдила пројекат и конкурисала за бесповратна средства у оквиру реализације пројекта „Унапређења стања животне средине у функцији одрживог развоја на територији АП Војводине у 2011. години“.</p> <p>Средства за реализацију пројекта „Рекултивација неадекватног одлагалишта - сеоске депоније Бачки Брег у износу од 2.293.700,00 рсд, су одобрена и реализована. Извештај са завршеним радовима, листовима грађевинског дневника, записником надзорног органа и фотодокументацијом послати су након завршетка свих радова у покрајински Секретаријат за Урбанизам и заштиту животне средине, а део компаративних фотографија постављен у наставку овог материјала како би се сликовито приказало стање на терену и одрживост наведеног пројекта.</p> <p>Проблеми оваквих пројеката леже у недостатку системских решења која би се након реализације обезбедила одрживост стања животне средине у границама које не угрожавају здравље становништва и природне ресурсе.</p>
Одговоран за депонију	Мијо Кришто – радник МЗ
Датум попуне	10. 10. 2016.
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш

Месна заједница “Бачки Моноштор”

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	МЗ Бачки Моноштор	
Локација дивље депоније	Југоисточно од насељеног места око 100м	
Број становника / корисника (домаћинство)	3.485 становника 1.184 корисника	
Дивља депонија је неактивна, а користи се за одлагање грађевинског отпада		
Геометрија дивље депоније: На основу сателитског снимка може се приближно проценити да је депонија троугластог облика димензија катета 300x340x260 метара, међутим целокупно дефинисан простор није „покривен“ отпадом, већ је он распрострањен у захвату комуникације која ограничава назначени простор. У средини локације се налази бара са неутврђеном дубином	Процењена запремина 18.000м ³	Процењена површина 37.560м ² . За калкулацију није узета у разматрање целокупна површина и запремина дивље депоније, јер је отпад распрострањен на делу површин, те самим тим и запремински не заузима наведени простор
Координате дивље депоније	Гш 45° 47' 6.11"	Гд 18° 56' 44.60"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	23 км
	Насељеног места	350м
	Водозавхвата	1км

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	Комуникације	Локални пут (туцаник) према викенд насељу „Адица“ пружа се непосредно уз дивљу депонију
	Друго	Удаљеност <i>дивље</i> депоније од канала ДТД, износи око 450м
Приступ дивљој депонији: лак и могућ са више страна		
Геолошки састав земљишта <i>дивље</i> депоније (опис): Основу <i>дивље</i> депоније чини ливадска црница (ритска) која припада категорији алувијалног тла. У делу <i>дивље</i> депоније је бара у којој се налази стајаћа вода непознате дубине. Околни терен је обрастао трском.		
Катастарски подаци и власништво Према катастру непокретности утврђено је да се одлагалиште јавна својина у рејону Вучић салаш и заузима КП 6699/3 Ко Бачки Моноштор површине 76.830 м ² . Начин коришћења је остало природно неплодно земљиште са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	60%	
Биодеградибилни	20%	
Инертни	15%	
Амбалажни	10%	
Опасан	1%	
Друго	4%	
Пожарне опасности	У ранијем периоду било је регистровано више мањих пожара који су интервенцијама локалног ДВД угашени. Пожари су углавном изазивани намерно ради лакшег доласка до секундарних сировина. Тренутно неме уоченог пожара нити тињања доњих слојева отпада, међутим запажено је неколико опожарених површина.	
Количина депонованог отпада	На основу просторне распрострањености може се донети груба процена да се на овом простору налази око 18.000м ³ разног отпада. МЗ је раније предузимала мере делимичне санације, међутим на основу видљиве раширености отпада, може се закључити да се у задњих неколико година није радило ништа. Целокупан простор одаје слику потпуно неуређеног сметлишта, не постоји никаква контрола нити начин одлагања. На дивљој депонији се уочавају разне врсте отпада, од кабастог амбалажног, грађевинског и комуналног до опасног (амбалажа пестицида, ЕЕ, отпадни пнеуматици, кућне хемикалије и др). Оквирни процентуални однос дат је у табели, јер се ни приближно не може утврдити њихова стварна количина.	
Предлог санације	Делови <i>дивље</i> депоније су ранијих година делимично санирани, међутим небрига око садашњег стања у потпуности анулира раније напоре. Већи захвати санације су нарочито предузимани од момента почетка организованог сакупљања отпада из овог места. Ниска свест појединаца, или неки други узроци, произвели су да овакво стање на локалитету буде забрињавајуће. Ради санације и рекултивације простора предлаже се детаљна анализа састава земљишта, након чега би се могле предложити конкретне мере санације и рекултивације. Начелно би требало прикупити видљиво одбачени опасан отпад и дислоцирати га, а затим разбацани отпад са простора груписати на место где би се могао контролисано одлагати. Након извршеног прикупљања исти прекрити инертним материјалом или у потпуности дислоцирати на градску депонију „Ранчево“. На унутрашњим путевима поставити баријере – препреке, табле упозорења и сл. У насељеном месту организовати кампању са поделом рекламног материјала у свим домаћинствима, организовати радионице и анимирати одређене циљне групе које могу извршити утицај на становнике и предочити начин којим ће убудуће решавати проблеме са одлагањем отпада.	
Ангажовање механизације и радне	За санацију <i>дивље</i> депоније у Бачком Моноштору предлажу се две варијанте решење и то:	

<p>снаге са спецификацијом радова и оквирним ценама</p>	<p>1. Варијанта - прекривање -Сакупљање расутог опасног отпада са простора одлагалишта и његово безбедно збрињавање, што подразумева ангажовање 4 радника 5 радних дана, комбинована машина 3 дана, паковање сакупљеног отпада у одговарајућу амбалажу за паковање, превоз опасног отпада на удаљеност од 100км, и цена збрињавања или коначног уништења износи 800.000 рсд. -Груписање расутог отпада са локације ангажовање једне радне машине (улт или булдожер 56 часова x 6.000 = 336.000 рсд -Утовар и транспорт инертног материјала и распростирање по сакупљеном и груписаном отпаду у дебљини од 0,2м са удаљености од 6 км од одлагалишта за површину од 20.000м² x 0,2м = 4.000м³ x 800 дин по м³ = 2.400.000 рсд -Ископ канала – баријера у дужини од 300м x 1.500 дин по дужном метру = 450.000 рсд, -Постављање 5 табли упозорења x 8.000 = 40.000 рсд -Садња дрвенстих садница на простору од 10.000м² са међуредом од 5 м = 2.000 x 750 рсд = 1.500.000 рсд -Анализа земљишта и вода 300.000 рсд УКУПАН ИЗНОС ЗА 1. варијанту је око 5.826.000 рсд</p> <p>2. Варијанта - потпуна рекултивација Уколико би се анализом земљишта и подземних вода утврдило присуство материја штетних по здравље становника и животну средину која прелази преко дозвољене граничне вредности, приступило би се реализацији варијанте 2, односно одвожење целокупног отпада са предметне локације на градску депонију и садња дрвенстих садница на ослобођеном простору. Вредност радова у овој варијанти је следећа: -Сакупљање, утовар, транспорт и разастирање 18.000м³ отпада на градску депонију (23км) износи 25.200.000 рсд -Сакупљање паковање, транспорт и предаја опасног отпада овлашћеном оператеру 800.000 рсд -Трошкови анализе тла и подземних вода 300.000 рсд -Трошкови ископа баријера, постављање табли упозорења 450.000 рсд -Садња дрвенстих садница на површини од 1ха 1.500.000 рсд. УКУПНО ЗА 2. варијанту 28.250.000 рсд</p>
<p>Напомене</p>	<p>Упоредо са предложеним радовима, неопходно би било да се у насељеном месту спроводи кампања о неопходности правилног поступања са отпадом према одређеним циљном групама, путем предавања и организовање радионаца, добровољног рада на чишћењу одређених места у околини Б. Моноштора и сл. Свим домаћинствима би се требала поделити упутства о начину и поступку са одређеним врстама отпада и указивати на штетност неправилно одложеног отпада за здравље становништва и животну средину.</p> <p>На предметну локацију се годинама извози течни комунални отпад из септичких јама Бачког Моноштора, што такође има одређеног утицаја на загађење животне средине, посебно ако се узме у обзир да је резерват природе „Горње Подунавље“ од места одлагалишта удаљен свега 2 километра.</p> <p>Избор варијанте зависи од резултата анализе земљишта и вода на локацији <i>дивље</i> депоније, односно у њеној непосредној близини.</p>
<p>Одговоран за дивљу депонију</p>	<p>Вакош Младен секретар МЗ Бачки Моноштор</p>
<p>Датум попуне</p>	<p>29. септембар 2016.</p>
<p>Упитник попунили</p>	<p>Сци Андрија Пензеш и дипл.инж сци Маријета Штампфер</p>

Месна заједница "Бездан"

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места		Месна Заједница Бездан
Локација дивље депоније		Јужно од насеља уз локални пут Бездан – Б. Моноштор на удаљености од 1.300м
Број становника / корисника (домаћинство)		Број становника 4753 Број корисника ЈКП 1.536 домаћинстава
Дивља депонија је неактивна, али је запажено да се и даље користи за одлагање грађевинског, кабастог и биоразградивог отпада		
Геометрија дивље депоније неправилног облика – полигон који је ограничен захватом пута Бездан – Б. Моноштор и наведени пут – салаши Штрбац и пружа се концентрично према ритском земљишту - полукружно. Овај сегмент има полупречник од просечно 140м, а унутар простора је полукруг са $r = 50\text{м}$ на којем нема видљивих остатака отпада, па се може претпоставити да у том делу нема одложеног отпада.		Запремина 35.000м ³ Процењује се да на локалитету има наведена количина одложеног отпада јер је на границама депоније слој висине 2,5-3м
		Површина 11.460м ²
Координате депоније		Гш 45° 49' 46.51" Гд 18° 55' 48.93"
Удаљеност од:	депоније „Ранчево“	25 км
	Насељеног места	4 км
	Водозавхвата	5 км
	Комуникације	4 км
	Друго	Депонија је од Дунавца (рукавац Дунава) одвојена само бентом на коме је трасиран локални пут Бездан – Бачки Моноштор. Депонија се такође налази на граници резервата природе „Горње Подунавље“ удаљена свега 200 метара.
Приступ депонији Асвалтни пут – локални лак приступ за све врсте возила		
Геолошки састав земљишта депоније (опис) Ливадска црница, ритско алувијално земљиште, на локацији је раније била депресија која је годинама попуњавана комуналим и другим отпадом из Бездана		
Катастарски подаци и власништво Дивља депонија МЗ Бездан обухвата, делимично или у потпуности седам катастарских парцела и то КП 6968, 6970, 6971, 6972/1, 6972/2, 6973 и 6974 КО Бездан. Једино је КП 6974 са наменом коришћења, депонија, а све остале парцеле су на пољопривредном земљишту са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Укупна површина наведених парцела износи 132.315 м ² , међутим површина на којој је одложен отпад је наведена у прегледу геометрија депоније.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	45%	
Биодеградбилни	15%	
Инертни	30%	
Амбалажни	5%	
Опасан	1%	
Друго	4%	
Пожарне опасности	1-2 пута годишње долази до мањих пожара који настају намерним паљењем баштенског и комуналног отпада. Ови пожари се брзо локализују. Тренутно нема видљивих опожарених места на депонији	
Количина депонованог отпада	На основу просторне раширености тела депоније – сметлишта, те његове дубине која просечно износи око 3 метра, може се закључити да се на локацији налази око 35.000 м ³ отпада. Прорачун је оквирни, јер је у видљивом делу ове дивље депоније	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	висина насутог и сабијеног отпада око 3м. Обзиром да је ова дивља депонија, од стране становништва стално коришћена за одлагање отпада, може се закључити да је процена приближно тачна. МЗ је становнике који су имали грађевински отпад усмеравала на ову локацију, тако да је у великој мери присутна ова врста отпада.
Предлог санације	<p>Простор на коме се врши депоновање отпада користи се годинама, а одлагање отпада физичких и правних лица је углавном било неконтролисано и непланско. Напорима МЗ ископан је одводни канал поред пута и укупани шлупери, како би се онемогућило неконтролисано одлагање отпада. МЗ је у сарадњи са локалним превозником и уз помоћу његове механизације извршила равнање депоније и сабијање инертног и комуналног отпада, тако да је извршена делимична санација. Приступ возилима је одличан, а на платоу тела депоније приликом обиласка уочено је само неколико спорадично остављених гомила отпада (Илустрација бр 5). Оно што би евентуално још требало санирати је захват комуникације – асвалтног пута према салашима Штрбац.</p> <p>Непосредним увидом није уочено присуство опасног отпада, што не мора да значи да га нема, али за такву оцену је потребно извршити узорковање наслага из тела депоније и подземних вода.</p> <p>На основу визуелног сагледавања стања предлажу се две варијанте санације и то: насипање тампон слојем земље у дебљини око 0,2 м и садња дрвенастих садница и потпуна дислокација одложеног отпада са рекултивацијом.</p>
Ангажовање механизације и радне снаге	<p>1. варијанта</p> <p>-За потребе санације прекривком потребно је извршити анализу земљишта и подземних вода око 300.000 рсд.</p> <p>-Прикупљање, паковање, транспорт и предаја на трајно одлагање опасног отпада око 800.000 рсд</p> <p>-Калкулативна цена за прекривку инертним материјалном дебљине 0,2 м у количини од 4.000 м³ износи око 3.200.000 рсд;</p> <p>-Радни сат грађевинске машине (булдожер или комбинирка) износи 6000 х 56 часова = 336.000 рсд</p> <p>-Садња дрвенстих садница на површини од 10.000м² са плодоредом од 5м износи 2000 ком х 750 рсд = 1.500.000 рсд</p> <p>УКУПНО за 1. варијанту око 6.136.000 рсд</p> <p>2. варијанта</p> <p>Анализа земљишта и подземних вода 300.000 рсд</p> <p>Прикупљање, паковање, транспорт и предаја опасног отпада 800.000 рсд</p> <p>Дислокација 35.000 м³ х 1.400 рсд по м³ 49.000.000 рсд</p> <p>Садња вишегодишњих дрворедних садница на површини од 10.000 м² износи 1.500.000 рсд</p> <p>УКУПНО за 2. варијанту 51.600.000 рсд</p>
Напомене	Потребно је што пре санирати и рекултивисати предметну локацију јер је у непосредној близини резервата природе „Горње Подунавље“ и Дунава.
Одговоран за дивљу депонију	Роберт Хорват секретар МЗ Бездан
Датум попуне	Бездан, 23.09.2016.
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и дипл.инж. мастер Маријета Штампфер

Месна заједница “Гаково”

Основни подаци о дивљој депонији	
Назив насељеног места	Месна Заједница Гаково
Локација дивље депоније.	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

У Гакову су лоциране две <i>дивље</i> депоније и то стара која се више уопште не користи и налази се у атару села на путу за Ранчево и новостворена дивља депонија која је непосредно уз грађевинском подручју Гакова на 100м од првих кућа.		Стара дивља депонија која се више не користи удаљена је 2,6 км североисточно од насељеног места према Ранчеву Југоисточно за 100 метара од насеља новоформирана дивља депонија,	
Број становника / корисника (домаћинство)		1.810 становника 525 корисника	
Геометрија <i>дивље</i> депоније Обе депоније су облика неправилног полигона, а висина депонованог отпада није равномерна већ је одложени отпад местимично распоређен јер је неконтролисано одлаган без икаквог планског приступа. Поједини делови парцеле су на коти „0“		Укупна запремина обе <i>дивље</i> депоније износи око 10.500m ³	Укупна површина обе <i>дивље</i> депоније износи око 45.500m ²
Координате депоније		ГШ 45°52'57.63" 45°53'40.85"	ГД 19°4'50.76" 19°4'26.80"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	29 км	
	Насељеног места	1,5 односно 0,1 км	
	Водозавхвата	2,5 км	
	Комуникације	50 м	
	Друго		
Приступ <i>дивљој</i> депонији Приступ депонијама је лак јер се нова депонија налази непосредно уз асвалтни пут на 100 метара од првих кућа, а друга (стара) на удаљености од 2,6 км на насутом атарском путу за салаше Ранчево			
Геолошки састав земљишта <i>дивље</i> депоније (опис) На основу непосредног увида, али без испитивања, земљиште на старој и новој депонији је чернозем-ливадска црница.			
Катастарски подаци и власништво Нова депонија се налази на КП 1623 КО Гаково површине 3633 м ² у рејону Кукурузиште, а начин коришћења је, земљиште под зградом и другим објектима, припада пољопривредном земљишту, у јавном својини са правом коришћења Града Сомбора. Стара депонија је ван насеља удаљена 2,6 км на КП 11727 КО Сомбор II, површине 469.160 м ² у ближем рејону Ранчево, са начином коришћења као ливада 4. класе. Јавна је својина са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у закупу на 10 година. Обе наведене парцеле су делимично прекривене отпадом како је то наведено у прегледу геометрије <i>дивље</i> депоније на почетку табеле. Укупна површина парцела ставе и нове депоније износи			
Врста отпада који се налази на <i>дивљој</i> депонији – процена %			
Комунални	25%		
Биодеградибилни	30%		
Инертни	35%		
Амбалажни	5%		
Опасан	1%		
Друго	4%		
Пожарне опасности	На старој депонији нема одлагања отпада, иста је зарасла у коров и одавно није примећено да има пожара, док су на новој локацији видљиви трагови опожарених делова па се може претпоставити да има намерног или ненамерног паљења отпада		
Количина депонованог отпада	Стара депонија је у неколико наврата санирана. Део отпада је однет на градску депонију „Ранчево“, а део испланиран на наведеној локацији. Тренутно на старој депонији нема одлагања, а тешко је уочљиво да ли је након санације и почетка организованог одвожења отпада из Гакова било накнадног одлагања. На овој просторно великој <i>дивљој</i> депонији отпад није концентрисан на		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	једном месту, већ се називу гомиле које су настале углавном у приватној режији на месту одлагања. На процењеној површини од 45.000м ² , може се претпоставити да има око 10.000м ³ разграђеног биолошког, грађевинског и амбалажнг отпада. На локацији нове дивље депоније која је просторно далеко мања, процењује се да има око 500 м ³ одложеног грађевинског, али и других врста отпада.
Предлог санације	Према процењеним количинама одложеног отпада на територији МЗ Гаково, најрентабилнија опција би била санација прекривањем старе депоније са мерама биолошке ремедијације, а нове <i>дивље</i> депоније дислокација.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	Обзиром да се на територији МЗ налазе две <i>дивље</i> депоније потребно би било извршити следеће радове: -Анализа земљишта на обе локације 300.000 рсд -Прекривка око 10.000 м ² инертним материјалом у дебљини од 0,2м око 2.000 м ³ x 800 дин = 1.600.000 рсд -Прикупљање, утовар, транспорт и депоновање на удаљеност од 29 км 500м ³ x 1.400 дин = 700.000 рсд -Садња мискантуса или неке друге вишегодишње врсте на површини од 10.500 м ² износи око 1.000.000 рсд УКУПНО 3.600.000 рсд
Напомене	МЗ је у сарадњи са ЈКП „Чистоћом“ пре неколико година извршила делимичну санацију старе депоније прикупљањем отпада, где је један део дислоциран и одложен на градску депонију „Ранчево“. Након увођења организованог прикупљања отпада из МЗ, депоновање на ову депонију је у потпуности прекинуто. Отварање „нове“ <i>дивље</i> депоније одраз је ниске свести и неодговорног односа појединаца према животној средини
Одговоран за депонију	Мирослав Берић
Датум попуне	30. септембра 2016.
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и сци Маријета Штампфер

Месна заједница „Дорослово“

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Месна Заједница Дорослово	
Локација <i>дивље</i> депоније	Североисточно од насеља на 300 метара од првих стамбених објеката	
Број становника / корисника (домаћинство)	1497 становника 492 корисника услуга ЈКП „Чистоћа“	
Геометрија <i>дивље</i> депоније је облика правоуглог трапеза, међутим, <i>дивља</i> депонија не заузима целокупну парцелу већ само њен источни део.	Запремина се процењује на око 15.000 м ³ , јер парцела није у целости покривена отпадом, а на појединим деловима је расчишћен и формирана је хумка	Површина целокупне парцеле износи 49.680 м ²
Координате <i>дивље</i> депоније	Гш 45°37'28.60"	Гд 19°11'53.89"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	33 км
	Насељеног места	До првих кућа 300м до центра 1.800м
	Водозавхвата	700м
	Комуникације	30 м
	Друго	
Приступ <i>дивљој</i> депонији лак јер се <i>дивља</i> депонија налази непосредно уз регионални пут Сомбор Оџаци, а од ове комуникације атарским путем 50 м		
Геолошки састав земљишта <i>дивље</i> депоније (опис)		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

Састав земљишта је чернозем, околно земљиште – парцеле су под пољопривредним културама.	
Катастарски подаци и власништво Отпад из МЗ се одлаже у рејону табле 11 на две катастарске парцеле КП 1796 површине 49.680 м ² у јавној својини са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и КП 1545 површине 61.795 м ² у својини ЈП „Путеви Србије“. Укупна површина наведених парцела износи 111.475 м ² .	
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %	
Комунални	15%
Биодеградибилни	40%
Инертни	35%
Амбалажни	3%
Опасан	1%
Друго	6%
Пожарне опасности	На основу изјаве секретара раније је било локалних пожара које су интервенцијом ДВД угашене. Повремено долази до случајног или намерног паљења од стране НН лица.
Количина депонованог отпада	Као и код осталих дивљих депонија на територији Града Сомбора, састав отпада је сличан, а количине варирају. Ранијих година ЈКП „Чистоћа“ Сомбор је извршила делимичну санацију ове <i>дивље</i> депоније, сакупљањем расутог отпада на површини парцеле и прекривањем инертним материјалом, што је уочљиво на илустрацијама. Обзиром да је почетком 2015. године уведено организовано прикупљање отпада са територије МЗ Дорослово, тренутно се занемарљиве количине отпада одлажу на ову дивљу депонију. На основу површине и висине одложеног отпада процењује се да се на овој дивљој депонији налази око 15.000 м ³ отпада.
Предлог санације	Обзиром да се локација <i>дивље</i> депоније налази у атарском појасу, непосредно уз регионални пут и да намена овог простора може бити корисније употребљена, предлаже се само једна опција, а то је потупна дислокација отпада на градску депонију „Ранчево“ и биолошка рекултивација ослобођеног простора, уколико резултати анализе узорака земљишта буду испод граничних вредности које „Уредба о програму систематског праћења квалитета земљишта...“ дозвољава.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	За радове на дивљој депонији МЗ Дорослово предлаже се једна варијанта и то дислокација 15.000 м ³ разграђеног отпада и његова дислокација на градску депонију „Ранчево“, што подразумева следеће активности и радове: -Анализа земљишта око 300.000 рсд -Утовар, транспорт и одлагање отпада 15.000м ³ x 1.400дин/м ³ на удаљеност од 33км = 21.000.000 рсд -За садњу дрвенастих врста са плодоредом од 5м на делу површине од 20.000м ² потребно је 4.000 садница по цени од 750дин/ком = 3.000.000 рсд УКУПНО ЗА ПОТПУНУ САНАЦИЈУ 24.300.000 рсд
Одговоран	Ференц Пелт
Датум попуње	10. октобар 2016. године
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш

Месна заједница “Књајићево”

Основни подаци о дивљој депонији	
Назив насељеног места	Месна Заједница Књајићево
Локација дивље депоније	Северно од места за око 250 метара
Број становника / корисника (домаћинство)	5.045 становника 1.561 корисник услуга ЈКП
Дивља депонија је неактивна, међутим и даље се одлажу све врсте отпада	

Геометрија дивље депоније: Приближно правоугаоног облика и лоцирана је на горњем терену (почетак Телечке висоравни). Дно депоније није испитано, али према конфигурацији околног терена може се закључити да је на горњем источном делу депоновање отпочело од „0“, а завршава се врло оштром шкарпом са нагибом око 60°. На основу висине шкарпе само се приближно може закључити о геометрији дна, односно о дебљини слоја отпада који просечно може бити око 5 метара		Ширина 100 м Процењује се да је дубина депоније просечно око 5м па запремина на основу површине износи око 70.000м ³	Дужина 140 м Површина м ² 14.000м ²
Координате депоније		Гш 45° 46'55.79"	Гд 19° 16' 31.06"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	26 км	
	Насељеног места	250м	
	Водозахвата	800м	
	Комуникације	Поред атарског пута – насут туцаником	
	Друго		
Приступ депонији: могућ приступ свим возилима и грађевинским машинама			
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) Састав земљишта, као и околног терена је чернозем – црница.			
Катастарски подаци и власништво На основу катастарских подлога дивље депоније се води у КО Кљајићево на две парцеле КП 3837 и КП 3838 у рејону Цегерт Комади са начином коришћења као ОСТАЛО НЕПЛОДНО ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ у јавној својини Министарства пољопривредеи заштите животне средине. Укупна површина обе парцеле износи 20.507 м ² , међутим дивља депонија заузима процењену површину од 14.000 м ² .			
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %			
Комунални	40%		
Биодеградибилни	30%		
Инертни	20%		
Амбалажни	5%		
Опасан	1%		
Друго	4%		
Пожарне опасности	Регистровано је више намерно или ненамерно изазваних пожара. Било је случајева вишедневног тињања и интензивне појаве дима из депоније.		
Количина депонованог отпада	Обзиром да се на назначеној локацији стално налази дивља депонија, може се закључити да су и количине депонованог отпада знатне. Простим рачунањем димензија дивље депоније процеа је да се на њој налази око 70.000м ³ отпада, међутим непозната је геометрија дна па се наведена количина може прихватити само као претпоставка. У ранијем периоду било је више покушаја делимичне санације, али за такве захвате није нађена никаква документација нити су вршена геолошка испитивања. На основу непосредног увида површине тела депоније и њених ободних делова, може се закључити да је периодично било планског одлагања јер је површина тела прилично равна, али се састав не може сагледати због присуства огромне количине корова (углавном преовлађује Амброзија). На ободима су постављени бетонски стубови како би се спречило ширење на околно пољопривредно земљиште. На основу запажања и свега изнетог може се закључити да на овој депонији може бити максимално 70.000м ³ . Овакав закључак се може формирати на основу рељефа околног земљишта, међутим приближно тачни подаци се могу добити само сондирањем тла и анализом акредитоване лабораторије и стручњака геолошке и грађевинске струке. За прорачуне је узета оквирна запремина од		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	50.000м ³ отпада
Предлог санације	Санација ове дивље депоније се може удрадити у две варијанте и то: санација прекривањем инертним материјалом са биолошком рекултивацијом читавог терена и потпуна санација са дислокацијом депонованог отпада на градску депонију „Ранчево“ и активностима ремедијације.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним ценама	<p>1. Варијанта</p> <p>-Ради санације потребно је ангажовање радника са потребном амбалажом за збрињавање опасног отпада, возило за превоз на удаљеност до 100 км и предаја овлашћеном оператеру. Цена наведених активности износи око 800.000 рсд.</p> <p>-Равнање терена булдожером и утоваривачем, оквирна цена 6.000 по сату x 5 дана (2x40часова) = 480.000 рсд.</p> <p>Насипање терена инертним материјалом на површини од 14.000м² у дебљини од 0,2м потребно је 2.800м³x800 рсд по м³ = 2.240.000 рсд.</p> <p>-За садњу дрвенастих садница на површини од 10.000м² са плодоредом од 5м потребно је 2.000 садница x 750 = 1.500.000 рсд.</p> <p>-Цена испитивања земљишта и подземних вода је оквирно око 300.000 рсд.</p> <p>УКУПНО за 1. варијанту износи око 5.320.000 рсд</p> <p>2. Варијанта</p> <p>-Потпуна санација ове дивље депоније подразумева дислокацију отпада на градску депонију „Ранчево“ са анализом подземних вода и тла депоније 300.000 рсд</p> <p>-Прикупљање опасног отпада и предаја овлашћеном оператеру 800.000 рсд.</p> <p>-Садња дрвеног вишегодишњег биља 1.500.000 рсд.</p> <p>-Дислокација 50.000м³ отпада на удаљеност од 26км износи 70.000.000 рсд</p> <p>Укупно за 2. варијанту 72.600.000 рсд.</p>
Напомене	На основу увида у стање и изглед дивље депоније у Кљајићеву, закључено је да постоји ризик од појаве клизишта, међутим стручну анализу могу урадити лиценцирана лица грађевинске и геолошке струке. Према запажањима шарпа депоније је у веома великом нагибу (према слободној процени око 60°), није учвршћена, а непознат је и састав отпада који је као подлога шарпе одлаган. На основу ових запажања може се закључити да је ризик од појаве клизишта на овој локацији знатан.
одговоран за депонију	Љиљана Матијевић
Датум попуне	27. септембар 2016. године
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и сци Маријета Штампфер

Месна заједница “Колут”

Назив насељеног места	Месна Заједница Колут	
Локација дивље депоније	Југозападно од села за 450 метара	
Број становника / корисника (домаћинство)	1.327 становника 457 корисника	
Геометрија дивље депоније је облика приближно једнакокраког троугла са димензијама катета (страна) од по 90 м, а дужина хипотенузе је око 135 м. Налази се у депресији старог ископа жутог песка, неутврђене дубине	Запремина се претпоставља да је око 10.000м ³	Површина је око 4.050 м ²
Координате депоније	ГШ 45°52'54.96"	ГД 18°55'18.59"
Удаљеност	Депоније „Ранчево“	36 км

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

од:	Насељеног места	450 м
	Водозахвата	700м
	Комуникације	20 м
	Друго	Удаљеност од вештачких језера рибњака је 10 м
Приступ дивљој депонији је лак свим грађевинским и комуналним возилима		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис)		
Околно земљиште је чернозем, међутим сама дивља депонија се налази у вештачки створеној депресији која је раније била мајдан за вађење жуте земље, која је служила као грађевински материјал. Дубина депресије није испитана, али се у односу на околне депресије (ископе) може претпоставити да је дубине око 2,5м.		
Катастарски подаци и власништво		
Дивља депонија се води на две парцеле КО Колут, а рејон се назива „Острво“на укупној површини од 24.366 м ² . КП 2647, са начином коришћења као њива 4. класе је мања са површином од 3.387м ² и КП 2649, вештачки створено неплодно земљиште са површином од 20.979 м ² . Наведене парцеле се воде као јавна својина, а корисник права коришћења је Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде РС.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	30%	
Биодеградибилни	30%	
Инертни	25%	
Амбалажни	7%	
Опасан	1	
Друго	7%	
Пожарне опасности	На више места уочене су опожарене површине (илустрација 55), а приликом обиласка на једом месту је било и дима услед тињања несагорелих материјала. Претпоставља се да се пожари изазивају намерно како би се сагорео одложени биоразградиви отпад и коров, али и због лакшег приступа секундарним сировинама	
Количина депонованог отпада	Наведени подаци о запремини депонованог отпада су на бази процене јер се не може утврдити дубина депресије у коју се годинама одлаже комунални отпад становништва овог насељеног места. Морфологија одложеног отпада је такође на бази процене, односно визуелно уочених врста на површини депоније.	
Предлог санације	Санација ове дивље депоније може бити изведена у две варијанте: санација прекривањем инертним материјалом са мерама биолошке рекултивације и дислокација одложеног отпада са такође мерама биолошке рекултивације. У зависности од расположивих средстава и анализе узорака земљишта и воде, биће донета одлука о варијанти санације.	
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	<p>Без обзира за коју варијанту санације зајдничке активности и радови у оба случаја су:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Анализа земљишта (педолошки састав тла) и анализа подземних и фреатских вода износи око 300.000 рсд -Прикупљање амбалаже опасног отпада, његово паковање складиштење и предаја овлашћеном оператеру износи око 800.000 рсд <p>1. Варијанта</p> <ul style="list-style-type: none"> -Равнање и планирање отпада на постојећој депонији 40 радних сати x 6.000 дин = 240.000 рсд -Утовар, транспорт, разастирање и сабијање инертног материјала у слоју дебљине 0,2м за потребно је 4.050 м³ x 0,2 м = 810 м³ x 800 дин/м³ = 648.000 рсд -Садња дрвенастог вишегодишњег растиња са плодоредом од 5м је потребно минимално 810 садница x 750 дин/ком = 607.500 рсд <p>УКУПНО ЗА 1.варијанту 2.595.500 рсд</p> <p>2. Варијанта</p> <ul style="list-style-type: none"> -Утовар, транспорт на удаљености од 36 км и одлагање на градску депонију „Ранчево“ за количину од 10.000м³ x 1.400 дин/м³ = 	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	14.000.000 рсд -Заснивање дрвенстих вишегодишњих садница са плодоредом од 5м износи 607.500 рсд УКУПНО ЗА 2. ВАРИЈАНТУ 15.707.500 рсд
Напомене	У непосредној близини дивље депоније МЗ Колут, пре неколико година, формирана су вештачка језера, базени за узгој рибе. Постоји могућност да депонија преко испирних и оцедних вода може извршити негативан утицај на ове рибаке. Нису прикупљени подаци од власника рибака да ли су вршена испитивања квалитета воде. Претпоставља се да рибаки полежу ветеринарском и санитарном надзору те да су ове анализе рађене.
Одговоран	Светлана Ерцег
Датум попуне	10. октобар 2016.
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш

Месна заједница "Растина"

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Месна Заједница Растина	
Локација дивље депоније	2,5 км од насељеног места	
Број становника / корисника (домаћинство)	350 становника 150 корисника услуга ЈКП „Чистоћа“	
Геометрија дивље депоније је облика неправилног полигона, међутим отпад није одложен на целокупној површини	Запремина, процењује се да је на овој локацији око 6.000м ³	Површина око 18.000м ²
Координате дивље депоније	Гш 45°56'30.75"	Гд 19°2'54.91"
Даљина до:	Депоније „Ранчево“	35 км
	Насељеног места	2,5 км
	Водозавхвата	2,5 км
	Комуникације	1 км
	Друго	У оквиру локације на парцели се налази бара обрасла трском
Приступ дивљој депонији лак, а у кишном периоду веома отежан		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) Чернозем – ливадска црница, а део парцеле је ритско земљиште обрасло трском, окружена пољопривредим парцелама под културом.		
Катастарски подаци и власништво На основу катастарских подлога депонија се налази у рејону Лајош, заузима две парцеле и то КП 790/3 површине 4.070 м ² , њива 5. класе на КО Растина, на пољопривредном земљишту у јавном својини и КП 790/2 површине 44.585 м ² намене трстик – мочвара 3. класе, у јавној својини са правом коришћења Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде. Обе парцеле су површине 48.655 у закупу на 10 година.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	20%	
Биодеградибилни	25%	
Инертни	40%	
Амбалажни	5%	
Опасан	1%	
Друго	4%	
Пожарне опасности	Претходних година је било случајева паљења отпада, међутим од када се на ову локацију отпад више не одлаже, није запажен ни један пожар	
Количина депонованог отпада	Отпад је концентрисан на једну хумку и видљиво је да нема чак ни спорадичног одлагања отпада јер ЈКП „Чистоћа“ Сомбор врши организовано одвожење отпада. На основу увида и површине на којој је отпад депонован, процењује се да на овој локацији има око 6.000м ³ делимично разграђеног отпада.	
Предлог санације	Пре неколико година, извршена је делимична санација ове дивље	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	депоније у организацији ЈКП и МЗ, када је раширени отпад прикупљен на једну хумку, а један део однет на градску депонију „Ранчево“. Преосталу количину требало би у потпуности дислоцирати са ове локације, а земљиште пренаменовати за подизање пољопривредних или других култура.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	-За потребе санације ове дивље депоније извршити узорковање и анализу земљишта, фреатских и подземних вода, што износи око 300.000 рсд. -Прикупити преостали опасни отпад као и амбалажу пестицида, те предати овлашћеном оператеру. За ове радове потребно је око 800.000 рсд -Дислокација преосталог отпада на удаљеност од 35 км. Цена радова износи око 8.400.000 рсд -Садња дрвенастих или биљних врста на површини од 15.000м ² са плодоредом од 5м износи око 2.250.000 рсд УКУПНО за санацију 11.750.000 рсд
Напомене	Околно земљиште је у потпуности под културама које у одређеној мери могу имати штетан утицај од ове депоније. Претпоставља се да бара која се налази на парцели такође може имати одређени степен загађења од процедурних и атмосферских вода које се сливају од ове дивље депоније.
Одговоран за депонију	Душан Ђерић
Датум попуне	30. септембар 2016. године
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш и сци Маријета Штапфер

Месна заједница “Риђица”

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Месна заједница Риђица	
Локација дивље депоније	Северно за 3 км од места	
Број становника / корисника (домаћинства)	2011 становника 784 корисника (домаћинства)	
Депонија је неактивна, али и даље има одлагања комуналног, грађевинског и биоразградивог – баштенског отпада.		
Геометрија дивље депоније је облика правоуглог троугла са периодичним узвишењима до 1,5м просечне висине	Димензија катета 140 x 150 x 230м	
	Запремина износи око 15.750 м ³	Површина 10.500 м ²
Координате дивље депоније	Гш 46°1'0,15"	Гд 19°6'30.09"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	34 км
	Насељеног места	3 км
	Водозавхвата-бунара	3 км
	Комуникације	Од села асвалтни пут 1,5км, до депоније 1,2 км атарски насут пут у добром стању
Друго		
Приступ дивљој депонији: лак и проходан за сва моторна возила		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис)		
Околно земљиште под пољопривредним културама, растресито и песковито, са узвишењима и депресијама које су вештачи створене. Чернозем ливадска црница		
Катастарски подаци и власништво		
На основу катастарских података дивља депонија је на локацији Јарош уписана на две парцеле КП 2305 и КП 2306 КО Риђица као њива 6. класе и као остало пољопривредно земљиште, а имаоц права на њима је Министарство пољопривред и заштите животне средине. КП заузимају површину од 29.778 м ² , међутим отпад је одложен само на делу површине која је наведена у горњем прегледу.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	50%	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

Биодеградибилни	15%
Инертни	20%
Амбалажни	10%
Опасан	1%
Друго	4%
Пожарне опасности	Видљиво је да су велике површине по целокупном ободу дивље депоније опожарене, што указује да је пожар изван намерно. Обзиром на приличну количину горивих материја, постоји знатна опасност од могућег избијања нових пожара.
Количина депонованог отпада	Дивља депонија није у целини покривена отпадом. На појединим деловима уопште нема материјала, а на другом је у великој мери аеробно разграђен. Видљиви су остаци теже разградивих материјала. Ако се у обзир узму статистички подаци да у МЗ живи 2000 становника и да годишње генеришу 0,8 кг отпада, за 25 година то износи 2000 становника x 0,8 килограма отпада дневно x 7 дана x 52 x недеље x 25 година = 14.560 тона комуналног отпада или волуменски 48.048 м ³ (спец тежина 0,33т/м ³). Међутим овај податак се мора узети са резервом обзиром да отпад није компактован и да је у наведеном временском раздобљу део природно разграђен. На основу просторне распрострањености отпада максимално је могуће да на наведеној парцели приближно може бити око 10.500 м ² x 1,5 м = 15.750 м ³ отпада.
Предлог санације	Обзиром да преовлађује комунални биодеградибилни и грађевински отпад, уз незнатне количне опасног, углавном амбалаже пестицида и моторних уља, могуће је извршити санацију наведене површине равнањем и насипањем депресија у простору „тела“ дивље депоније. Уочени опасног отпад требало би сакупити и на безбедан начин складиштити до коначног решења. Након извршене прекривке и земљаних радова, било би добро заснивање вишегодишњих култура дрвенастих врста ради рекултивације и потпуне пренамене ове површине. На тај начин би се спречило неконтролисано одлагање која је код појединаца постала навика, а са друге стране би се спречило евентуално расејавање лаких фракција у животну средину као што је то до сада био случај. Друга варијанта предвиђа потпуну дислокацију отпада и мере биолошке рекултивације.
Ангажовање механизације и радне снаге	1. Варијанта -Ради санације потребно је ангажовање 4 физичка радника 5 дана са потребном амбалажом за збрињавање опасног отпада, возило за превоз на удаљеност до 100 км и предаја овлашћеном оператеру. Цена наведених активности износи око 800.000 рсд. -За планирање терена, ангажовати булдожер и утоваривач, а оквирна цена је 6.000 по сату x 5 дана (2x40часова) = 480.000 рсд. -За насипање терена инертним материјалом на површини од 15.000 м ² у дебљини од 0,2м потребно је 3.000 м ³ . Уколико се превози са удаљености позајмишта од 6 км камионима од 20м ³ , оквирна цена износи 800 рсд по м ³ x 3.000 м ³ = 2.400.000 рсд. -За садњу дрвенастих садница на површини од 15.000м ² са плодоредом од 5м потребно је 3.000 садница x 750 = 2.250.000 рсд. -Цена испитивања земљишта и подземних вода је оквирно око 300.000 рсд. УКУПНО за 1. варијнту око 6.230.000 рсд 2. Варијанта Потпуна санација ове дивље депоније подразумева дислокацију отпада на градску депонију „Ранчево“ са предходним активностима

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	и то: -Анализа подземних вода и тла депоније 300.000 рсд -Прикупљање опасног отпада и предаја овлашћеном оператеру 800.000 рсд. -Садња дрвенастог вишегодишњег биља 2.250.000 рсд. -Дислокација 15.750 м ³ x 1.400 рсд/м ³ отпада на удаљеност од 34 км износи 22.050.000 рсд УКУПНО за 2. варијанту 25.400.000 рсд. Избор варијанте зависи од анализе подземних, површинских вода и анализе узорака земљишта
Напомене	Са северне и јужне стране дивље депоније израђени су насипи – бедеми од земљаног материјала. Дивља депонија је у експлоатацији око 25 година, а од увођења организованог прикупљања отпада у МЗ, уочени су само спорадични случајеви нелегалног и неконтролисаног одлагања отпада. Тренутно се у највећој мери одлаже биоразградиви отпад
Одговорно лице	Секретар МЗ Марко Гундић
Датум попуњавања	13. септембар 2016. године МЗ Риђица и непосредни обилазак сметлишта
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш, сци Маријета Штампфер

Месна заједница “Станишић”

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	МЗ Станишић	
Локација дивље депоније	Источно од насеља 20 м од првих кућа	
Број становника / корисника (домаћинство)	4008 становника 1350 корисника	
Дивља депонија је неактивна, а уз дозволу МЗ и даље се врши одлагање грађевинског и биоразградивог отпада		
Геометрија дивље депоније: приближно троугаоног облика са димензијама 160x180x280 м. Чело депоније је у депресији висине око 6 м, док је дебљина отпада просечно око 3 м	Запремина 40.200м ³	Површина 13.400м ²
Координате дивље депоније	Гш 45° 56'45,61"	Гд 19° 10' 23,37"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	32км
	Насељеног места	20м
	Водозавхвата	Око 3км
	Комуникације	Асфалтни пут уз депонију
	Друго	
Приступ дивљој депонији: веома лак и приступачна за сва возила		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) Ливадска црница, дно депресије некадашњег језера		
Катастарски подаци и власништво Дивља депонија МЗ Станишић се простире на парцели КП 1286 КО Станишић у рејону под називом Село. Површина ове КП износи 30.329 м ² , а начин коришћења је пашњак 4 класе, земљиште је у грађевинском подручју на којем је ималац права својине Град Сомбор. Дивља депонија обухвата и део парцеле КП 1263 КО Станишић, шума 2. класе са површином од 12.651 м ² , такође у грађевинском подручју са правом својине Града Сомбора. Укупна површина наведених парцела износи 42.980 м ² , међутим отпад не заузима целокупну површину, већ како је процењено у прегледу геометрија депоније.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	40%	
Биодеградбилни	30%	
Инертни	20%	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

Амбалажни	5%
Опасан	1%
Друго	4
Пожарне опасности	Евидентирани су локални пожари које су изазивали Роми палећи растиње и друго како би лакше дошли до секундарних сировина. У задњих неколико година није било пожара, а посебно од када се организовано одвози отпад са територије МЗ
Количина депонованог отпада	Дивља депонија се експлоатише од 2000. године и процењује се да је на њој депоновано око 40.200м ³ отпада који је организовано одлаган од стране МЗ. Постоји документација о привременом одобрењу локације који је предложио ЈП „Урбанизам“ Сомбор, а одобрило Одељење за комуналне послове градске управе Сомбора. Депонија се налази у грађевинском подручју где право својине има Град Сомбор, односно депресији која је раније била језеро и чија дубина у односу на околну земљиште (ниво асфалтног пута) износи око -6 м. Наведена депресија, односно простор попуњен је око 1/3, а активностима МЗ је вршено равнање терена сопственом грађевинском машином која је и тренутно у функцији. Насипање је вршено инертним отпадом. Тренутно нема већих депресија и узвишења већ је на заравњеној површини видљиво непланско и неорганизовано одлагање биоразградивог, инертног и других врста отпада.
Предлог санације	Дивља депонија у МЗ Станишић је делимично санирана планским одлагањем комуналног и других врста отпада, међутим није вршена анализа састава и утицај отпада на подземне воде и околну земљиште. Уочљиво је да постоји јасна граница дивље депоније у односу на околну земљиште. Депонија је делимично ограђена зидом и жичаном оградом, чиме је спречено неконтролисано одлагање. МЗ поседује грађевинску машину, ТГ-75 која је делимично у функционалном стању и користи се искључиво за планирање одложеног отпада. Слојеви отпада су јасно видљиви са чела шарпе депоније, чија је висине око 6 метара, чиме је створена равна терса у односу на депресију према којој се пружа. Шарпа није заштићена па постоји опасност од оцедних вода из депонованог отпада, а такође и развејавања лаких фракција у животну средину. Ради санације неопходно би било извршити анализу тла и подземних вода, сакупљање и безбедно одлагање на одобрену локацију опасних компоненти отпада са тела депоније (амбалажа пестицида, уља, одбачени пнеуматици и сл), те планирање тренутно расутог и одложеног отпада. У зависности од предложене анализе намећу се две варијанте и то: прекривање инертним материјалом са учвршћивањем и стабилизацијом шарпе депоније и садња зеленог појаса и друга варијанта са дислокацијом депоноване количине отпада на градску депонију „Ранчево“ и мере биолошке рекултивације.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним ценама	За извођење предметних радова у обе варијанте потребно је ангажовање акредитоване лабораторије за узорковање и анализу састава тла и воде. Цена анализе 300.000 рсд. 1. Варијанта -Ангажовање физичких радника, за сакупљеног опасног отпада, паковање у адекватну амбалажу транспорт на удаљеност од 100 км и предаја овлашћеном лицу ради трајног збрињавања. Цена радова око 800.000 рсд. -Рад машина (булдожер и утоваривач за планирање терена површине тела депоније и шарпе, 10 радних дана или 160 часова x 6.000 по часу = 960.000 рсд -Возило за транспорт инертног материјала са позајмишта 20 тона носивости удаљеног 6 км од дивље депоније и насипање у

	<p>дебљини од 0,2 м износи $2.680 \text{ м}^3 \times 800 = 2.144.000$ рсд -Разастирање и планирања довеженог материјала по телу дивље депоније $80 \times 6.000 = 480.000$ рсд -Садња дрвенастих садница на површини од 10.000 м^2 са плодоредом од 5 м је $2.000 \times 750 = 1.500.000$ рсд УКУПНО за 1. варијанту 6.184.000 рсд</p> <p>2. Варијанта -Анализа узорака воде и тла и прикупљање, транспорт и предаја опасног отпада 1.100.000 рсд -Утовар транспорт и депоновање отпада на депонији „Ранчево“ $40.200 \times 1.400 = 56.280.000$ рсд -Садња дрвенастих садница 1.500.000 рсд УКУПНО за 2. варијанту 58.880.000 рсд</p>
Напомене	<p>Одлагалиште отпада МЗ Станишић се налази у непосредној близини стамбених објеката и наслања се на пољопривредно земљиште. Поред одлагалишта се пружа асфалтни пут према Алекси Шантићу тако да је приступ локацији веома лак. Добра страна овог одлагалишта што је било контролисано јер се према насељеном месту и наведеној комуникацији пружа зидана, а према пољопривредном земљишту жичана ограда, тако да је и раније одлагање отпада било прилично контролисано.</p>
Одговоран за дивљу депонију	Љиљана Гусић секретар МЗ Станишић
Датум попуне	27. септембар 2016. године
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и сци Маријета Штампфер

Месна заједница „Стапар“

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Месна Заједница Стапар	
Локација дивље депоније	Дивља депонија се налази северно од насељеног места непосредно уз стамбене објекте	
Број становника / корисника (домаћинство)	3.282 становника 1.211 корисника ЈКП „Чистоће“	
Геометрија дивље депоније Парцела на којој се налази дивља депонија је облика једнакоугаоног троугла са катетама дужине 300 метара и основом од 200 метара. Депонија се налази у депресији старе баре која је исушена и у њу је дуги низ година одлаган отпад из Стапара	Запремина око 30.000 м^3	Површина парцеле износи око 15.000 м^2 , међутим отпад није депонован на целокупној површини већ само на делу који се процењује да износи око 10.000 м^2
Координате депоније	Гш $45^\circ 40' 28,60''$	Гд $19^\circ 11' 56,18''$
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	30 км
	Насељеног места	Уз насељено место
	Водозавхвата	1,5 км
	Комуникације	Непосредну уз насути земљани пут
	Друго	
Приступ дивљој депонији лак у свим периодима године		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) Састав земљишта је чернозем – ливадска црница. Са југозападне стране депонија се граничи са грађевинским парцелама и објектима, а са осталих страна пољопривредним земљиштем под културама.		
Катастарски подаци и власништво Дивља депонија се налази на катастарској парцели КП 757 КО Стапар у улици Атанаса Лазића са начином коришћења као ливада 2. класе. Депонија је у грађевинском подручју, у		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

својини Града Сомбора. Површина целокупне парцеле износи 41.792 м ² , међутим одложени отпад заузима површину како је наведено у прегледу феометрија депоније.	
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %	
Комунални	40%
Биодеградибилни	30%
Инертни	25%
Амбалажни	4%
Опасан	1%
Друго	
Пожарне опасности	У задњих неколико година није било пожара на овој дивљој депонији
Количина депонованог отпада	Као што је наведено отпад није депонован на целокупној површини парцеле, већ само на средишњем делу. Периодично је доведени отпад распланиран на површини и сабијан, како би се омогућило даље депоновање. Количина депонованог отпада се не може тачније израчунати, јер је непозната дубина на којој је он депонован. Претпоставља се да је дубина око 3 метра, па је на основу тога могућа запремина око 30.000м ³ .
Предлог санације	Дивљу депонију МЗ Стапар могуће је санирати у две варијанте и то санација прекривањем инертним материјалом и примена мера билошке рекултивације и потпуна дислокација са ремедијацијом. Напорима МЗ ова депонија је скоро у потпуности контролисана, а уз допуштење МЗ депоновање пољопривредног и грађевинског отпада врши се нерадним данима у присуству комуналног радника. Депонија је приближно равна у односу на коту околног земљишта и у потпуности ограђена.
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	<p>1. Варијанта санација насипањем инертног материјала и садња вишегодишњег раситња подразумева:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Равнање одложеног отпада грађевинском машином 32сата x 6.000 динара по часу = 192.000 рсд -Прикупљање опасног отпада, паковање, транспорт и предаја овлашћеном оператеру 800.000 рсд -Насипање инертног материјала у дебљини од 0,2м са позајмишта удаљеног 6км (2.000x800)= 1.600.000 рсд -Садња зеленила на површини од 15.000м² са плодоредом од 5м (15.000:5)= 3.000 садница x 750 рсд по комаду износи 2.250.000 рсд -Анализа узорака земљишта 300.000 рсд <p>Укупно за 1. варијанту 5.142.000 рсд</p> <p>2. Варијанта потпуна санација са дислокацијом отпада и биолошком ремедијацијом подразумева:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Анализу земљишта 300.000 рсд -Прикупљање опасног отпада, паковање, транспорт и предаја овлашћеном оператеру 800.000 рсд -Утовар транспорт и одлагање отпада на депонију „Ранчево“ (30.000x1.400)=42.000.000 рсд -Садња дрвенастих врста на површини од 15.000м² са плодоредом од 5м (15.000:5)= 3.000 садница x 750 рсд по комаду износи 2.250.000 рсд <p>Укупно за 2. варијанту 45.350.000 рсд</p>
Напомене	
Лице одговорно за депонију	Љиљана Ђуришић
Датум попуне	10. октобар 2016. године
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш

Месна заједница “Телечка”

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

Основни подаци о дивљој депонији		
Назив насељеног места	Месна Заједница Телечка	
Локација дивље депоније	Јужно за око 1,5 км изван насељеног места у атару	
Број становника / корисника (домаћинство)	1.720 становника 691 корисник услуга ЈКП	
Геометрија дивље депоније Дивља депонија се налази непосредно уз атарски пут у облику је тростране призме са димензијом основе 380 x 10 и висином око 3м просечно	Запремина 5.700 м ³	Површина 3.800 м ²
Координате депоније	Гш 45°46'43.02"	Гд19°23'9.15"
Удаљеност од:	Депоније „Ранчево“	32 км
	Насељеног места	1,65 км
	Водозавхвата	1,8 км
	Комуникације	Уз атарски пут
	Друго	
Приступ дивљој депонији отежан за тежу механизацију, а посебно у зимском и кишном периоду, јер се ради о земљаном путу		
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) Састав земљишта је чернозем у потпуности окружена пољопривредним земљиштем под усевима.		
Катастарски подаци и власништво На основу катастарских подлога, локација дивље депоније је јавна својина на КП 2593 са површином од 4.593 м ² , а категорија је њива 5. класе, са правом коришћења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. За разлику од осталих МЗ на овој парцели је скоро у потпуности одложен отпад.		
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %		
Комунални	30%	
Биодеградбилни	25%	
Инертни	35%	
Амбалажни	7%	
Опасан	1%	
Друго	2%	
Пожарне опасности	Према изјави одговорног лица, пожари на депонији су веома ретки	
Количина депонованог отпада	Простор на којем је лоцирана дивља депонија МЗ Телечка се годинама користи и ту је одлаган отпад који је у организацији МЗ прикупљан од становника МЗ. Процесује се да на овој депонији има комуналног, грађевинског и биоразградивог отпада око 5.700м ³ .	
Предлог санације	Средствима МЗ, депонија је периодично уређивана како се не би ширила на пољопривредно земљиште. Скоро у потпуности је закоровљена, а са северозападне стране се дуж целе депоније налази појас дрвеног високог растиња. У оквиру депоније је сточно гробље, које се званично не користи, међутим појединци и даље на овом месту одлажу угинулу стоку и конфискат. Обзиром на то да се депонија налази у атару насељеног места, у потпуности окружена пољопривредним земљиштем под културама, без обзира на анализу узорака земљишта и подземних вода, требало би извршити потпуну санацију са рекултивацијом, а у случају да су средства недовољна, може се размотрити варината са завршном прекривком и мерама биолошке рекултивације.	
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена	Дивља депонија МЗ Телечка је прилично уређена, у границама парцеле, нема много разбацаног отпада, није примећено одлагање амбалаже опасних отпада, те се на основу увида на лицу места предлажу следеће варијанте санације: 1. Варијанта – санација прекривком и биолошка рекултивација	

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	<p>-Равнање терена, прикупљање расутог отпада и припрема за насипање инертним материјалом (булдожер или УЛТ) 80 радних сати x 6.000 = 480.000 рсд</p> <p>-Утовар, превоз и планирање инертног материјала на локацији дивље депоније у дебљини од 0,2м 800м³ x 800 дин/м³ = 640.000 рад</p> <p>-Садња дрвенастих форми на површини од 4.000м² са плодоредом од 5м потребно је 800 садница x 750 дин по садници = 600.000 рсд</p> <p>-Анализа земљишта и подземних вода 300.000 рсд</p> <p>-УКУПНО ЗА 1.ВАРИЈАНТУ 1.420.000 рсд</p> <p>2. Варијанта – потпуна дислокација и мере биолошке ремедијације</p> <p>-Прикупљање, утовар, транспорт и одлагање отпада на градску депонију „Ранчево“ на удаљености од 32 км износи 5.700 м³ x 1.700 дин/м³ = 9.690.000 рсд</p> <p>-Садња дрвенастих садница 600.000 рсд</p> <p>-Анализа земљишта и подземних вода 300.000 рсд</p> <p>УКУПНО ЗА 2. ВАРИЈАНТУ 10.590.000 рсд</p>
Напомене	Радове у обе варијанте треба започети у периоду сувог времена јер је проходност путева за грађевинску и транспортну механизацију најповољнија.
Одговоран за депонију	Секретар МЗ Акош Елвеђи
Датум попуне	28. септембар 2016. године
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш и сци Маријета Штампфер

Месна заједница “Чонопља-Светозар Милетић”

Основни подаци о депонији		
Назив насељеног места	МЗ Чонопља - Светозар Милетић	
Локација депоније - сметлишта	Југоисточно од Сц. Милетића, непосредно уз локални пут између Светозар Милетића и Чонопље	
Број становника / корисника (домаћинство)	Св. Милетић 2.746 становника, 929 корисника Чонопља 3.426 становника 1058 корисника	
Депонија је неактивна		
Геометрија депоније: сама парцела је правоугаоног облика, међутим 2009 године извршена је санација и око 4/5 депонованог отпада је утоварено и транспортовано на градску депонију „Ранчево“ Због недостатка средстава остало је око 1/5 отпада на овој локацији	Ширина 30 м	Дужина 150 м
	Запремина 11.250м ³	Површина 4.500 м ²
Координате депоније	Гш 45°49'50,78"	Гд 19°13'33,10 "
Даљина од:	Депоније „Ранчево“	24 км
	Насељеног места	2,4 км
	Водозавхвата	2,5 км
	Комуникације	0
	Друго	
Приступ депонији лак приступ јер се депонија налази непосредно уз асвалтни пут који повезује насељена места Светозар Милетић и Чонопља		
Геолошки састав земљишта депоније (опис) Чернозем, околно земљиште је обрадиво и под пољопривредним културама		
Катастарски подаци и власништво Санирани и део депоније на којем још има отпада се налази на четири катастарске парцеле и све су јавној својина са правом коришћења МЗ Чонопља и то КП 4084 са површином 19.302 м ² , КП 4083 са 9.985 м ² , КП 4085 са 1.034 м ² и КП 4079 са 11.122м ² , односно укупно 41.443 м ²		

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

сви на територији КО Чонопља. Начин коришћења земљишта су осим прве парцеле која је депонија смећа, њиве 3 и 4 класе.	
Врста отпада који се налази на депонији – процена %	
Комунални	15%
Биодеградибилни	10%
Инертни	73%
Амбалажни	1%
Опасан	1%
Друго	
Пожарне опасности	У ранијем периоду је било регистрованих пожара, међутим од када је уведено организовано прикупљање отпада из наведена два насељена места, урађена делимична санација, ископан заштитни одводни канал, на овој локацији није примећено да има случајева пожара.
Количина депонованог отпада	Приликом санације прикупљен је и дислоциран сав отпад који се годинама на овој локацији одлагао из два насељена места. Приликом санације скинут је слој комплетног отпада и дошло се до земљишта – тла које је било и раније пре настанка ове дивље депоније. Обзиром да је 4/5 депоније санирано и да је позната ката дна депоније приближно се на основу димензија депоније може израчунати преостала количина отпада који се налази на овој депонији, а то је око 11.250м ³ .
Предлог санације	Околно земљиште дивље депоније је обрадиво и налази се под пољопривредним културама, те би ради пренамене целокупне површине требало преостали део дивље депоније дислоцирати и извршити биолошку ремедијацију вишегодишњим дрвенастим биљкама. Прекривање преосталог отпада инертним материјалом је краткорочно финансиски исплативије, међутим предлаже се да целокупна парцела државног пољопривредног земљишта буде враћена намени, чиме се дугорочно ствара могућност заснивања пољопривредне производње
Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним ценама	За радове на овој депонији предлаже се само једна варијанта и то дислокација 11.250 м ³ разграђеног отпада и његова дислокација на градску депонију „Ранчево“, што подразумева следеће активности и радове: -Анализа земљишта око 300.000 рсд -Утовар, транспорт и одлагање отпада 11.250м ³ x 1.400дин/м ³ на удаљеност од 24км = 15.750.000 рсд -За садњу дрвенастих врста са плодоредом од 5м на целокупној површини (220x180м) од 39.600м ² потребно је 7.900 садница по цени од 750дин/ком = 5.925.000 рсд УКУПНО ЗА ПОТПУНУ САНАЦИЈУ 21.975.000 рсд
Напомене	Цена и врста садног материјала може бити и нижа уколико би се за биолошку ремедијацију користио Мискантус који је погодан за рекултивацију депонија, јаловишта и сличних локалитета.
Одговоан за депонију	Мирко Дражић секретар МЗ Чонопља и Дејана Марковић секретар МЗ Светозар Милетић
Датум попуне	27. септембар 2016. године
Упитник попунили	Сци Андрија Пензеш и дипл.инж сци Маријета Штампфер

Град Сомбор, Месна заједница “Стара Селенча”

Основни подаци о дивљој депонији	
Назив насељеног места	Град Сомбор
Локација дивље депоније	Налази се у градско – грађевинском подручју непосредно уз стамбене објекте на територији МЗ Стара Селенча

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

Број становника / корисника (домаћинство)		47.623 становника 17.133 корисника (физичка лица)	
Геометрија дивље депоније је облика неправилног полигона		Запремина се не може тачно утврдити, јер је на појединим местима дубина до 17 м, а хумка садашње дивље депоније у односу на коту околног тла износи просечно око 5 метара. Процењује се да заузима 722.800 м ³	Процењена површина око 55.600 м ²
Координате дивље депоније		Географска ширина 45°45'28.08"	Географска дужина 19°6'8.74"
Даљина до:	Депоније „Ранчево“	14 км	
	Насељеног места	0	
	Водозавхвата	4,46 км	
	Комуникације	10 м	
	Друго	40 м од водотока реке Мостонге	
Приступ дивљој депонији је веома лак, јер је са свих страна могућ прилаз комуналним возилима и грађевинским машинама. Најлакши прилаз је са улице Апатински пут или са Обилазице, али је такође могућ и из улице Сердар Јанка Вукотића.			
Геолошки састав земљишта дивље депоније (опис) околно земљиште је чернозем – ливатска црница, међутим локација је раније коришћена као ископ глине за израду опеке – цигле, па се и насеље које обухвата локацију популарно зове „Циглана“. Према прикупљеним информацијама дубина депресије је око 17 метара			
Катастарски подаци и власништво Парцеле које заузима дивља депонија Града Сомбора у целисти су у КО Сомбор I, у грађевинском подручју, јавном власништву, са вишеструком наменом и правом својине. Укупна површина парцела износи 111.373 м ² . КП 8941/1 површине 21.294 м ² је земљиште под зградом и другим објектима, а право својине има ГП „Душан Станичков“ КП 8941/2 површине 1656 м ² је остало вештачки створено неплодно земљиште, са правом својине водопривредно предузеће „Запатна Бачка“ КП 8942/1 површине 1762 м ² је пашњак 3. класе са правом својине ГП „Душан Станичков“ КП 8943/3 површине 96 м ² је шума 2. класе са правом својине Град Сомбор КП 8944/3 површине 49.778 м ² је остало природно неплодно земљиште, са правом својине ГП „Душан Станичков“ КП 8945/5 површине 15.570 м ² је остало природно неплодно земљиште, а имаоц права својине је ГП „Душан Станичков“ КП 8946 површине 2.710 м ² шума 2. класе, имаоц права својине ГП „Душан Станичков“ КП 8947 површине 18.507 м ² са наменом, материјални ров са каменито шљунковитом подлогом и правом својине ГП „Душан Станичков“			
Врста отпада који се налази на дивљој депонији – процена %			
Комунални		40%	
Биодеградибилни		30%	
Инертни		25%	
Амбалажни		4%	
Опасан		1%	
Друго			
Пожарне опасности		Директних пожара и горење отпада није било у задњих 5 година, међутим у време „Месеца чистоће“ на простору депоније бораве – кампују Роми, који пале ватре, што може изазвати паљење депонованог отпада	
Количина депонованог отпада		Дивља депонија на Апатинском путу, је потпуно неактивна од 1991. године, од када је отпочела експлоатација и коришћење градске депоније „Ранчево“. Уочено је спорадично одлагање занемарљивих количина комуналног и грађевинског отпада. Општина Сомбор је 1984/85 годину, са почетком изградње	

	<p>депоније „Ранчево“, путем пројектантске куће „Смелт“ Љубљана израдила Пројекат санације депоније на Апатинском путу. Радове на санацији је извело ЈКП „Чистоћа“ Сомбор сопственим возилима и механизацијом, прекривањем депонованог отпада инертним материјалом. Мере биолошке рекултивације нису рађене, а да ли је вршено узорковање земљишта депоније и околине, није познато. Отплињавање дегазационим системом није вршена без обзира на знатне количине депонованог отпада.</p> <p>Ако се претпостави да је просечна дубина депоније испод коте тла 8 метара и да се од коте тла уздиже просечно око 5 метара, на приближно тачној површини од 55.600м², у наведеној дивљој депонији може бити (55.600 x 13) око 722.800 м³ депонованог отпада. Део депоније је у потпуности саниран 2004 године на површини од 15.000м², тако што је сав отпад са дела површине прикупљен и дислоциран на градску депонију „Ранчево“. Ради се о појасу уз Апатински пут, а остали део је остао у истим габаритима. Депоновани отпад је булдожером заравњен, а преко њега је насут слој инертног материјала. Тренутно на телу депоније преовлађује коров и ниско растиње, а уочено је и више врста самониклих дрвенастих вишегодишњих врста.</p>
<p>Предлог санације</p>	<p>Обзиром да се ради о великој количини депонованог отпада, за потпуну санацију и дислокацију потребна су значајна средства. Ако се претпостављена количина депонованог отпада дислоцира на депонију „Ранчево“, потребно би било само за прикупљање и транспорт око 1.011.920.000 рсд, без цене депоновања и предузетих мера биолошке ремедијације. Ова улагања нису реципрочна добијеној вредности очишћеног и рекултивисаног земљишта јер се на локацијама депонија не могу градити стамбени објекти.</p> <p>У зависности од ГУП-а Града Сомбора и ПДР за ову локацију, предлог био би делимична санација са следећим активностима:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Узорковање земљишта, подземних вода и воде из Мостонге и њихова анализа; -Израда пројекта дегазације и постављање биотрнова (могуће је и прикупљање метана као енергента); -Формирање правилних узвишења и удубљења у телу депоније, те пројектовање трим бициклических или мотокрос стаза, санкалишта, голф терена и дечијих игралишта; -Планска садња вишегодишњих дрвенстих и декоративних садница;
<p>Ангажовање механизације и радне снаге са спецификацијом радова и оквирним цена</p>	<p>За предложене активности санације потребно је:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Израда пројекта дегазације, распореда стаза, инфраструктуре и хортикултуре, са геолошким испитивањем и анализом земљишта, подземних и текућих вода око 2.000.000 рсд -Постављање довољног броја биотрнова на простору тела депоније око 2.500.000 рсд -Насипање инертног материјала и здраве земље са позајмишта око 6.000.000 рсд -Извођење радова формирања нагиба, и трасирања стаза око 6.000.000 рсд -Инфраструктура (мобиљар, табле обавештења и упозорења) око 1.000.000 рсд -Саднице и други материјал за биолошку рекултивацију око 4.000.000 рсд <p>Укупно за санацију и ремедијацију 21.500.000 рсд</p>
<p>Напомене</p>	<p>Неопходност санације и рекултивације овог простора произстиче из чињенице да се локација дивље депоније налази у склопу градског грађевинског земљишта, да се непосредно граничи са стамбеним објектима и да у случају пожара може доћи до</p>

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА за период
до 2021. (ревизија), са перспективом до 2028. године

	експлозије накупљеног метана у телу депоније.
Одговоран за депонију	Непознат
Датум попуне	22. октобар 2016. године
Упитник попунио	Сци Андрија Пензеш

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Град Сомбор
СКУПШТИНА ГРАДА
Број: 501-218/2018-І
Дана: 29.11.2018.г.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Прим.др Зоран Парчетић